

2016
ÜÇÜNCÜ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

11127

11128

11129

11130

11131

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2016 - III

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2016-III

I: ÖNSÖZ

2016 yılının üçüncü çeyrek döneminde de küresel ekonomi zayıf ve kırılgan görünümünü sürdürmüş, ekonomik aktiviteyi canlandırmak amacıyla sürdürülen parasal genişleme politikaları yaşanan küresel siyasi istikrarsızlıkların da olumsuz etkileriyle yetersiz kalmıştır. Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılma kararıyla piyasalarda yaşanan tedirginlik, sürecin 2017 yılı Mart ayı itibarıyla başlatılacağına açıklanmasıyla birlikte daha da artmıştır. 2016 yılı Kasım ayında yapılan ABD başkanlık seçimlerinde Cumhuriyetçi Parti adayı Donald Trump'ın sürpriz bir şekilde galip çıkmasına bağlı olarak küresel piyasalarda yaşanan dalgalanmalar devam etmektedir. Trump'ın seçim sürecinde vergi kesintilerine gidileceği, kamu harcamalarının artırılacağı, bankacılık sistemindeki regülasyonların hafifletileceği ve dış ticaret anlaşmalarının gözden geçirileceği yönünde vermiş olduğu vaatler ile ABD Merkez Bankası'nın (FED) mevcut düşük faiz politikalarına müdahale etme riski, küresel anlamda tedirginliklere neden olmaktadır.

FED'in Aralık 2016 toplantısında politika faizini artıracığı yönünde gelen güçlü sinyaller ile birlikte küresel ticaret ve yatırımlar ciddi anlamda hız kesmiştir. Diğer taraftan Çin ekonomisinde devam eden yavaşlama sinyalleri de küresel büyümeyi etkisi altına almaya devam etmektedir. Bu gelişmeler ışığında IMF, 2016 yılı Ekim ayında yayımlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda küresel büyüme tahminini 2016 yılı için yüzde 3,2'den 3,1'e, 2017 yılı için yüzde 3,5'den 3,4'e düşürmüştür.

2017 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı Cumhuriyet Meclisi Ekonomi, Maliye ve Plan Komitesinde 5 Milyar 700 milyon TL olarak onaylanmıştır. 2016 yılında olduğu gibi 2017 yılında da mali ve bütçe disiplinine önem verileceğine vurgu yapılmaktadır. 2016 yılı ilk yarısında kamu maliyesinde görülen olumlu gelişmeler 2016 yılının üçüncü çeyreğinde de devam etmiş, KKTC bütçe gelir toplamı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 18,1 artarken, gider toplamı yüzde 4,5'lik oranla sınırlı bir artış kaydetmiştir. Bu dönemde vergi dışı gelirlerde sağlanan yüzde 22,9 oranındaki kayda değer artış dikkat çekicidir.

KKTC Merkez Bankası'nın düzenleme çalışmaları kapsamında, ülkemizde para transferinin verimli ve operasyonel risklerden uzak bir şekilde yapılabilmesi için hazırladığımız ve 26 Şubat 2016 tarih ve 27 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, uluslararası uygulamalarla uyumlu Ulusal Banka Hesap Numarası (UBAN) Tebliği, altıncı maddenin ikinci fıkrası hariç, 30 Eylül 2016 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bankamız, 2015 yılında Elektronik Ödeme Sistemi'nin (EÖS) hayata geçirmesinin ardından 2016 yılı itibarı ile Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi (KEÖS) kurulması ile ilgili girişim başlatmış olup, 2017 yılında kurumların ödemelerini elektronik olarak güvenli ve belirlenen standartlar çerçevesinde gerçekleştirebilmelerini sağlamak amacıyla çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürmektedir.

KKTC Bankacılık Sektörü güvenli ve istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmiştir. 2016 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam 22 bankanın 233 şube ve 2.989 personel ile hizmet verdiği KKTC bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğü, bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,7 oranında büyüyerek 18.873 milyon TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemde sektörün en önemli yükümlülüğü olan mevduattaki yüzde 4,68'lik büyüme hızına karşılık en önemli varlığı olan brüt kredilerdeki büyüme hızının binde 9 seviyesinde gerçekleşmesi mevduatın krediye dönüşüm oranının yüzde 77 seviyesine gerilemesine neden olmuştur. Mevduat toplamı bir yılda yüzde 6,9 artışla 14.970

milyon TL'ye yükselmiş, aynı dönemde Türk Parası mevduat yüzde 9,8 yabancı para mevduat ise yüzde 4 oranında artmıştır. Bir yıllık dönemde brüt krediler yüzde 5,8 artışla 11.521 milyon TL seviyesine yükselmiş, Türk Parası kredilerde gözlenen yüzde 9,2'lik artışa karşın yabancı para kredilerde kayda değer bir değişim olmamıştır. 2016 yılı Mart ayında 769 milyon TL olan ve Haziran 2016 sonu itibarıyla 753 milyon TL'ye gerileyen tahsili gecikmiş alacaklar, üçüncü çeyrek dönemde artmış ve 785 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2016 yılı Eylül sonu itibarıyla Sermaye Yeterlilik Standart Rasyosu yüzde 18,36 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde bankacılık sektörü toplam risk ağırlıklı varlıklar (RAV) içerisinde kredi riski'nin payı yüzde 80 iken piyasa ve operasyon riski'nin payı yüzde 20 seviyesindedir.

2016 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla Dünyadaki seçilmiş ekonomilere ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün ayrıntılı şekilde yansıtıldığı bu bültenin hazırlanmasında emeği geçen çalışanlarımıza teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

KKTC Merkez Bankası, 2016 / III

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
FED	ABD Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
IMF	Uluslararası Para Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ONS	İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
PPK	Para Politikası Kurulu
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
RG	Resmi Gazete
SYSR	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
UEA	Uluslararası Enerji Ajansı
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD Doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	iv
III: TANIMLAR	iv
IV: TABLO LİSTESİ	vii
V: GRAFİK LİSTESİ	ix
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1 Büyüme	2
1.2.2 Enflasyon	4
1.2.3 Politika Faizleri	5
1.2.4 İşsizlik	7
1.2.5 Döviz Kurları	8
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	9
2.1 İstihdam	9
2.2 Enflasyon	10
3 DIŞ TİCARET VE TURİZM	13
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	13
3.2 Turizm	15
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	17
4.1 2015 - 2016 Yılları Üçüncü Çeyrek Karşılaştırmaları	17
4.2 Gelirler	17
4.3 Giderler	18
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	19
4.5 Finansman Dengesi	19
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	21
5.1 Bankacılık Sektörünün Genel Görünümü	21
5.1.1 Finansal Derinleşme	21
5.1.2 Bankacılık Sektörünün Performans Rasyoları	21
5.1.3 Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
5.1.4 Banka, Şube ve Personel Sayısı	23
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	24
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler	25
5.2.2 Likit Varlıklar	27
5.2.3 Krediler	28
5.2.4 Menkul Değerler Cüzdanı	30

5.2.5	Mevduat	31
5.2.6	Özkaynaklar	34
5.2.7	Para Arzı	35
5.3	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm	36
5.4	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları	39
5.5	Bankacılık Dışı Finans Sektörü	39
5.5.1	Uluslararası Bankacılık Birimleri	39
5.5.2	Sigorta Şirketleri	39
5.5.3	Kooperatifler	40
5.5.4	Döviz Büroları	40
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>	41
6.1	Sermaye Yeterliliği	41
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar	42
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>	45
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>	47
EK C.	<i>NOTLAR</i>	91

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler.....	1
Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi).....	9
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi).....	9
Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları (%).....	12
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat.....	13
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay).....	14
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay).....	15
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı.....	15
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL).....	17
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL).....	17
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL).....	18
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL).....	19
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL).....	19
Tablo 5.1: Performans Rasyoları.....	21
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%).....	22
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler.....	23
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi.....	23
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL).....	24
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%).....	25
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL).....	26
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL).....	27
Tablo 5.9: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL).....	28
Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL).....	29
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL).....	31
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL).....	32
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%).....	33
Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	34
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL).....	35
Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi.....	36
Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000).....	37
Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%).....	38
Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%).....	39
Tablo 5.20: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$).....	39
Tablo 5.21: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL).....	40
Tablo 5.22: Kooperatiflerin Konsolide Bilançosu (Milyon TL).....	40
Tablo 5.23: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL).....	40
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar.....	41
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL).....	43
Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları.....	44
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası.....	45
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi.....	46
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL).....	48
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL).....	49
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL).....	50
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL).....	51
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları.....	52
Tablo B.6: Çapraz Kurlar.....	53
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%).....	54
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%).....	55

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%).....	56
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	57
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	58
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)	59
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	60
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	61
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	62
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)	63
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)	64
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	65
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	66
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%).....	67
Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	68
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL).....	69
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL).....	69
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL).....	70
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	70
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	71
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	72
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)	73
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar.....	74
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	75
Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	76
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	77
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla Milyon TL).....	78
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%).....	78
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL).....	79
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	79
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	80
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	80
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi).....	81
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	81
Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	82
Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları	83
Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı).....	83
Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri	84
Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları.....	85
Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)	86
Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)	87
Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)	88
Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı.....	89
Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı	90

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları	3
Grafik 1.2: Brent Petrol Fiyatları (ABD Doları/Varil)	3
Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları	4
Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları	4
Grafik 1.5: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları	5
Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları	6
Grafik 1.7: Seçilmiş Gelişmekte olan Ülkelerde MB Faiz Oranları.....	6
Grafik 1.8: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	7
Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	7
Grafik 1.10: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	8
Grafik 1.11: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	8
Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım	9
Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler	9
Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri.....	10
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları	10
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	11
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE).....	11
Grafik 2.7: 10 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%).....	11
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	13
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat).....	14
Grafik 3.3 Yıllar İtibarıyla Gelen Yolcu Sayısı.....	16
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı (%).....	16
Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi	16
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)	17
Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)	18
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL).....	18
Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı	20
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	21
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	23
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%).....	25
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)	26
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi.....	27
Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)	27
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim.....	28
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Kredilerin TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	28
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı (%)	29
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)	29
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%).....	30
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL).....	30
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	30
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanı Payları (%)	31
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi	32
Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	32
Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark	33
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı.....	33
Grafik 5.20: M2'nin Bileşenlerinin Payları.....	35
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	36

<i>Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu .....</i>	<i>41</i>
<i>Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar.....</i>	<i>41</i>
<i>Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları.....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi.....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı .....</i>	<i>43</i>
<i>Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA .....</i>	<i>44</i>

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

2016 yılının üçüncü çeyreğinde de dünya ekonomisi zayıf ve kırılgan görünümünü sürdürmüş, gelişmiş ülkelerde bir miktar yavaşlayan ekonomik aktivite, gelişmekte olan ülkelerde az da olsa toparlanmıştır. Küresel ticaret ve yatırımlar bu dönemde de yavaşlamaya devam etmiş, zayıf küresel talep, verimlilik artış hızında süregelen azalma, emtia fiyatlarının düşüş ve istikrarsız seyri, özel sektör borçluluğunda gözlenen artış ve jeopolitik riskler küresel ekonomiyi olumsuz yönde etkilemiştir. Bu gelişmelere ilave olarak siyasi istikrarsızlıkların etkisi altında da kalan Dünya ekonomisi, özellikle Britanya'nın AB'den ayrılma kararının (Brexit) piyasalar üzerinde kurduğu baskı ile birlikte düşük büyüme kapanından kurtulamamış, 2016 yılı üçüncü çeyrek döneminde uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan birçok raporda küresel büyüme tahminleri değiştirilmemiş veya aşağı yönlü revize edilmiştir.

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler

Küresel GSYH Büyüme Tahminleri						
	2014 ¹	2014	2015 ¹	2015	2016 ¹	2016 ²
IMF	3,7	3,4	3,5	3,1	3,4	3,1
Dünya Bankası	3	3,4	3	3,1	2,9	2,4
OECD	3,5	3,4	3,9	3,1	3	2,9

Kaynak: OECD, Dünya Bankası, IMF

¹ Kuruluşların o yıla ait ilk tahminleridir.

² Kuruluşların o yıla ait son tahminleridir.

2016 yılı Kasım ayında ABD'de yapılan başkanlık seçimlerine bağlı olarak artan belirsizlik, uzun zamandır sıkıntılı süreçler geçiren Avrupa'nın Brexit ile daha da karmaşık hale gelen sorunları ve Çin ekonomisindeki yavaşlamanın devam edeceği yönündeki sinyaller küresel büyüme görünümünü olumsuz etkilemektedir. 2015 yılı Aralık ayında faiz oranını 25 baz puan artırarak normalleşme sürecinin başlatıldığını duyuran FED'in beklenenden daha yavaş hareket etmesi ve buna bağlı olarak gelişmiş ülkelerde devam eden düşük politika faizleri de, finansal piyasaların olumsuz etkilenmesine ve finansal risklerin artmasına neden olmakta, küresel büyümeyi ciddi anlamda baskılamaktadır.

2016 yılı Ekim ayında IMF tarafından yayınlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, Britanya'nın AB'den ayrılma kararı alması ve ABD ekonomisinin beklenenden daha zayıf büyüme performansına bağlı olarak küresel ekonomik büyüme beklentisini 2016 yılı için yüzde 3,2'den yüzde 3,1'e, 2017 yılı için yüzde 3,5'ten yüzde 3,4'e düşmüştür. Sözü edilen raporda belirtilen bu gelişmelerin küresel faiz oranları üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturduğu ve merkez bankalarının mevcut para politikalarına uzun bir süre daha devam edecekleri beklentisini güçlendirdiği değerlendirilmesinde bulunmuştur. Brexit'in piyasalar üzerinde oluşturduğu baskının devam ettiğine vurgu yapılan raporda, özellikle Britanya ve Avrupa Birliği arasındaki mevcut kurumsal ve ticari antlaşmaların önümüzdeki dönemde nasıl şekilleneceği hususundaki belirsizliğe vurgu yapılmıştır. Bu gelişmeler doğrultusunda İngiltere büyüme tahminini 2016 yılı için yüzde 1,8 olarak revize eden IMF, 2017 yılı için büyüme tahminini ise yüzde 1,3'den yüzde 1,1'e düşürmüştür.

Aynı raporda, Avro Bölgesi'nin 2016 yılında yüzde 1,7, 2017 yılında ise yüzde 1,5 oranında büyüyeceği tahmin edilmiştir.

Dünya Bankası'nın en son 2016 yılı Haziran ayında güncellenmiş olduğu Küresel Ekonomik Beklentiler Raporunda, Dünya ekonomisi büyüme tahmini 2016 ve 2017 yılları için sırasıyla yüzde 2,4 ve yüzde 2,8 olarak aşağı yönlü revize edilmiştir. Aynı raporda gelişmiş ülkelere yönelik büyüme tahmini 2016 yılı için yüzde 1,7'ye düşürülmüş, 2017 ve 2018 yıllarında söz konusu ülke grubunun yüzde 1,9 oranında büyüyeceği öngörülmüştür. Gelişmekte olan ülkelerde de ekonomik aktivitenin halen yavaşlamaya devam ettiğine işaret edilen raporda bu ülkelerin 2016 yılı büyüme tahmini yüzde 3,5'e düşürülmüştür.

OECD'nin küresel büyümeyle ilgili 2016 yılının Eylül ayında yayınladığı raporunda FED'in kademeli faiz artışına devam etmesi gerektiği uyarısında bulunmuş ve küresel ekonominin halen düşük büyüme tuzağında olduğuna vurgu yapılmıştır. Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılma kararının da etkisiyle gelişmiş ülkelerde büyümenin zayıfladığı, emtia üreticisi gelişmekte olan ülkelere ise iyileşme sinyallerinin geldiği belirtilen raporda, 2016 ve 2017 yılları büyüme tahminini Haziran ayı raporuna göre binde 1 oranında düşürerek sırasıyla yüzde 2,9 ve yüzde 3,2 olarak aşağı yönlü revize edilmiştir. Aynı raporda, küresel ekonomik aktivitenin uzun zamandır ısrarcı bir şekilde arzu edilen ivmeyi kazanamamasının büyüme beklentileri üzerindeki baskıyı da artırdığı, buna ilave olarak ticaret, yatırım, verimlilik ve ücretlerin de zayıflamasına neden olduğu değerlendirilmiştir.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

2016 yılı üçüncü çeyrek döneminde gelişmiş ekonomilerdeki büyüme performansı düşük seyrine devam etmiş, gelişmekte olan ülkelere ise sınırlı da olsa 2015 yılına kıyasla bir toparlanma sağlanmıştır. Gelişmiş ülkelere tüketim ve istihdam piyasalarındaki iyileşmeye rağmen ABD'de büyümenin yılın ilk yarısında beklentilerin altında gerçekleşmesi ve Brexit ile artan aşağı yönlü riskler gelişmiş ekonomilerin 2016 yılı büyüme beklentilerini olumsuz etkilemiştir. Gelişmekte olan ülkelere büyüme farklılaşan bir görünüm sergilemekle birlikte, Çin ekonomisinin yavaşlaması ve yeniden dengelenme süreci, küresel ticarete süregelen daralma ve emtia fiyatlarındaki dalgalanmalar söz konusu ülke grubunun büyüme dinamiklerinin zayıf seyrine neden olmaktadır.

1.2.1.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) tarafından açıklanan verilere göre 2015 yılında yüzde 2,2 oranında büyüyen ülke ekonomisi, 2016 yılı birinci çeyreğinde binde 4, ikinci çeyreğinde binde 7 oranlarında artış kaydetmiştir. Britanya'nın AB'den ayrılık kararı sonrasında yaşanan belirsizlikler nedeniyle ülke ekonomisi sürekli ivme kaybetmeye başlamış ve özellikle hizmet sektöründe ciddi bir yavaşlama yaşanmaya devam etmektedir. 2016 yılı üçüncü çeyreğinde binde 5 büyüyen İngiltere ekonomisi ile ilgili IMF, Brexit sonrası ekonomik verilerin beklenenden

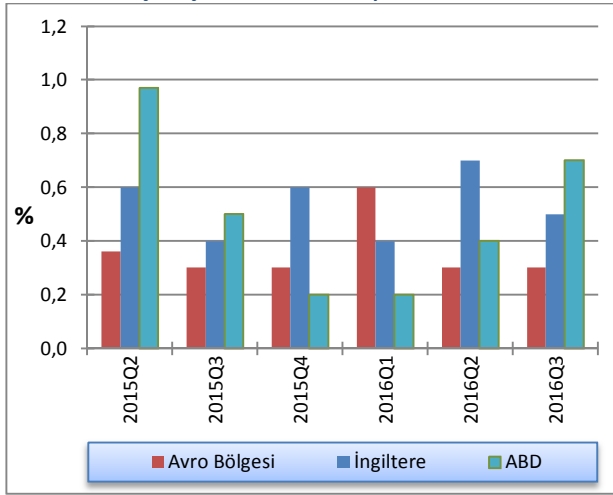
daha iyi olmasına bağlı olarak 2016 yılı büyüme tahminini yüzde 1,7'den yüzde 1,8'e yükseltmiş, AB ile yürütülecek müzakerelerin oluşturduğu ekonomik ve finansal baskılar nedeniyle 2017 yılı büyüme beklentisinin en iyi ihtimalle yüzde 1,1 seviyelerinde olacağı öngörüsünde bulunmuştur.

ABD ekonomisi 2016 yılı üçüncü çeyrek döneminde de diğer gelişmiş ülkelere olumlu yönde ayrılmaya devam etmiş, petrol fiyatlarındaki düşüş ve istihdam piyasasındaki pozitif gelişmeler büyümenin itici gücü olan özel tüketim harcamalarının artmasına büyük katkı sağlamıştır. Diğer yandan, 2016 yılı Kasım ayında yapılan ABD başkanlık seçimlerinin öncesi ve sonrasında yaşanan belirsizliklere ilave olarak azalan sermaye harcamaları ve zayıflayan dış ticaret ABD ekonomisinin büyüme performansını olumsuz yönde etkilemiştir. Bu çerçevede ABD ekonomisi, 2016 yılı birinci ve ikinci çeyrek kesin rakamlarına göre sırasıyla binde 2 ve binde 4 oranlarında büyüme kaydetmiş, OECD tarafından yapılan tahmine göre yılın üçüncü çeyreğinde de binde 7 oranında büyümüştür. IMF'nin 2016 yılı Ekim ayında yayımlanan "Dünya Ekonomik Görünüm" raporunda ABD için 2016 yılı büyüme tahmini yüzde 2,2'den yüzde 1,6'ya düşürülmüş, 2017 büyüme tahmini de yüzde 2,2 olarak aşağı yönlü revize edilmiştir. OECD de 2016 yılı Eylül ayında güncellediği "Ekonomik Görünüm" raporunda ABD'nin 2016 ve 2017 yılları büyüme tahminini sırasıyla yüzde 1,4 ve yüzde 2,1 olarak aşağı yönlü revize etmiştir.

Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT) verilerine 2016 yılı ilk çeyreğinde binde 5 oranında büyüyen Avro Bölgesi ekonomisi, 2016 yılının ikinci ve üçüncü çeyreklerinde yavaşlamış ve her iki dönemde de binde 3 oranında büyüme kaydetmiştir. 2016 yılı ikinci çeyrek döneminde üye ülkelerin ekonomik büyüme performanslarında farklılıklar devam etmiş, İspanya binde 8, Çekya binde 9 ve Almanya binde 4 oranlarında büyürken, Fransa ve İtalya ekonomileri büyüme kaydedememiştir. 2016 yılı ilk yarısı sonunda Romanya yıllık yüzde 5,9 ile Avro Bölgesinde en yüksek büyüme oranına sahip ülke, Yunanistan ise binde 9 ile bölgenin tek daralan ekonomisi olmuştur. Geride bıraktığımız iki yıl içerisinde Avrupa Merkez Bankası tarafından uygulanan varlık alım programı ve genişleyici para politikalarının büyüme üzerindeki olumlu etkileri devam etmekte, zayıf dış talep, bankacılık ve finans sektöründeki dalgalanmalar, yavaşlayan reformlar ve Brexit kararı ekonomik aktivitenin hız kesmesine neden olmaktadır.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.1.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

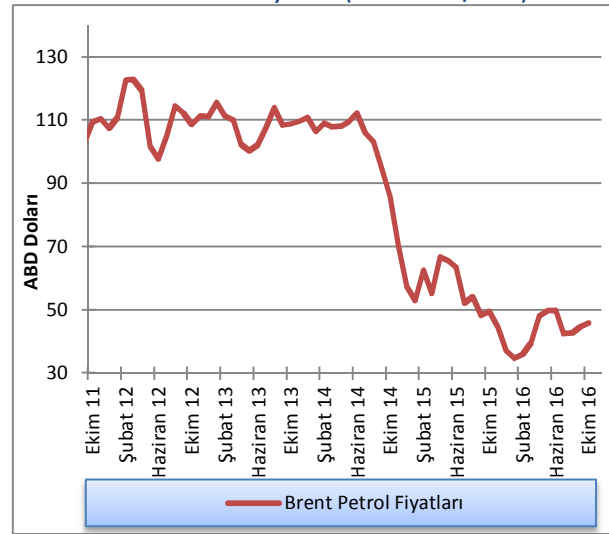
2016 yılı ikinci çeyrek döneminde de devam eden bölgesel jeopolitik gerginlikler, yurt içi siyasi belirsizlikler ve küresel ekonomideki zayıflıklara rağmen Türkiye ekonomisi 2016 yılının ilk yarısında yüzde 3,9 oranında büyüme kaydetmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre 2016 yılının birinci çeyreğinde yıllık yüzde 4,7 büyüme kaydeden Türkiye ekonomisi, 2016 yılı ikinci çeyreğinde de yüzde 3,1 oranında genişlemiştir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise GSYH 2016 yılı ikinci çeyreğinde binde 3 ile nispeten ılımlı bir artış kaydetmiştir. Bir yıllık dönemde sanayi sektörü yüzde 3,9, hizmetler sektörü yüzde 3,6 oranlarında büyümüş, tarım sektörü ise yüzde 1 oranında küçülmüştür. IMF'in 2016 yılı Ekim ayı raporunda Türkiye'deki darbe girişimi ve artan terör olaylarının ekonomik aktiviteyi olumsuz etkilediğine vurgu yapılmış, 2016 ve 2017 yılları için büyümenin sırası ile yüzde 3,3 ve yüzde 3 olacağı öngörülmüştür.

2016 yılı birinci çeyreğinde yüzde 1,2 oranında büyüyen Çin ekonomisi, teşvik politikaları ve güçlü kredi artışı neticesinde 2016 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 1,9, üçüncü çeyreklerinde yüzde 1,8 oranında büyüme kaydetmiştir. Çin'de başlatılan yapısal dönüşüme bağlı olarak tüketim ve hizmetler sektörünün GSYH içindeki payı bu dönemde de artmaya devam etmiş, artan perakende satışlar, emlak piyasasındaki hareketlilik ve kamu yatırımlarındaki artışlar büyümeyi desteklemiştir. Çin, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde yıllık büyüme yüzde 6,7 ile yüzde 6,5- yüzde 7 aralığında olan resmi büyüme hedefini tutturmuştur. IMF, 2016 yılı Ekim ayı raporunda Çin ekonomisinin 2016 ve 2017 yıllarında

sırasıyla yüzde 6,6 ve yüzde 6,2 oranlarında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

Hindistan hükümeti büyümeyi desteklemek amacıyla başlatmış olduğu liberalleşme politikaları ve reformlara 2016 yılı üçüncü çeyrek döneminde de devam etmiş, 2015 yılında yüzde 7,6 oranında büyüyen Hindistan ekonomisi, 2016 yılı birinci çeyreğinde yıllık yüzde 7,9, ikinci çeyreğinde yüzde 7,1 oranında genişlemiştir. IMF 2016 yılının Ekim ayında yayınlamış olduğu Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, Hindistan ekonomisinin 2016 ve 2017 yıllarında yüzde 7,6 oranında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

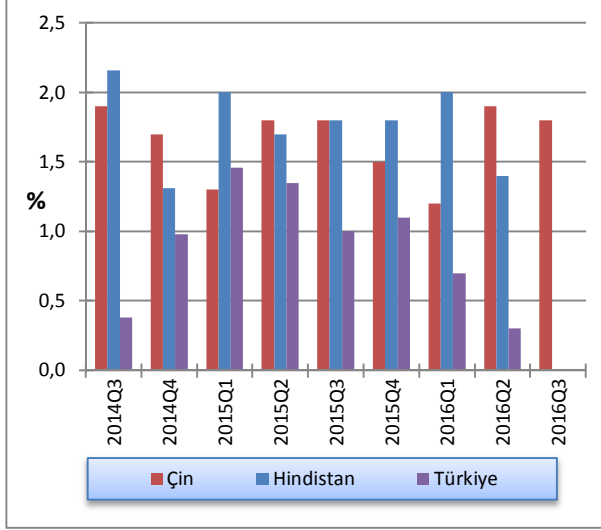
Grafik 1.2: Brent Petrol Fiyatları (ABD Doları/Varil)

Kaynak: OPEC

Brezilya ve Rusya ekonomilerinde uzun süredir yaşanan daralma 2016 yılı ilk iki çeyreğinde de devam etmiştir. Brezilya ekonomisi 2016 yılı birinci çeyreğinde yıllık bazda yüzde 5,4 oranında, ikinci çeyreğinde yüzde 3,8 oranında daralmıştır. OECD, Brezilya'nın 2016 yılında yüzde 3,3 oranında daralacağı tahmininde bulunmuş, ancak Brezilya Merkez Bankası ülke ekonomisi ile ilgili yapmış olduğu değerlendirmesinde toparlanmaya yönelik bazı işaretlerin olduğunu belirtmiş ve ekonomideki durgunluğun genel anlamda devam ettiğine vurgu yapmıştır. Rusya ekonomisi ise 2016 yılı birinci ve ikinci çeyreklerinde sırasıyla yüzde 1,2 ve binde 6 oranlarında daralmıştır. Rusya Merkez Bankası 2016 ve 2017 yıllarında büyüme ilgili yapmış olduğu değerlendirmesinde, Rusya ekonomisinin 2016 yılında binde 7 - binde 3 aralığında daralacağı, 2017 yılında ise binde 5 - yüzde 1 aralığında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

2016 yılı üçüncü çeyrek döneminde de zayıf seyrini sürdüren küresel büyüme performansı ve ticaret hacmi, enflasyon oranlarını baskılamaya devam etmektedir. Bu dönemde dalgalı bir seyir izleyen emtia fiyatları genel endeksi, iklim koşullarının iyileşmesiyle birlikte artan tarımsal üretime bağlı olarak yüzde 2,6 seviyesine gerilemiştir. Aynı dönemde petrol fiyatları 40-50 ABD doları bandına oturmuş, 2016 yılı Eylül ayında gerçekleştirilen OPEC toplantısında 14 üye ülke petrol üretiminin azaltılması hususunda anlaşmışlardır. Piyasalar tarafından olumlu karşılanan bu anlaşma sonrasında petrol fiyatları 50 ABD doları seviyelerine yükselmiş, anlaşmaya dahil olmayan İran, Nijerya ve Libya'nın üretimi artırabileceği beklentisine bağlı olarak fiyat artışının sınırlı kalabileceği değerlendirilmiştir.

1.2.2.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

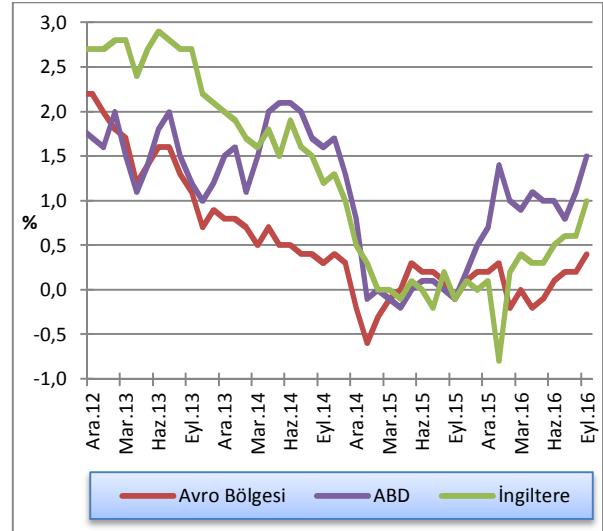
2014 yılı Aralık ayı itibarıyla deflasyona giren Avro Bölgesi, ECB'nin almış olduğu birçok tedbire rağmen henüz yüzde 2 olan enflasyon oranı hedefine ulaşamamıştır. 2016 yılı üçüncü çeyrek döneminde de zayıf fiyat dinamiklerini etkileyen faktörler baskınlığını korumuş, Temmuz ve Ağustos aylarında binde 2 seviyesinde olan enflasyon oranı, Eylül ayında binde 4 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı Eylül ayında AB üyesi 28 ülkenin 10'unda yıllık enflasyon rakamlarının negatif olduğu, Bulgaristan, Hırvatistan ve Slovakya'nın sırası ile eksi yüzde 1,1, eksi binde 7 ve eksi binde 5'lik oranlarla en düşük enflasyona sahip ülkeler oldukları görülmektedir. Diğer taraftan Belçika yüzde 1,8 ve

Estonya yüzde 1,7 ile üye ülkeler arasında en yüksek enflasyon oranına sahip olmuştur.

2015 yılında binde 7 ile FED'in yüzde 2'lik hedefinin altında kalan ABD yıllık enflasyon oranı, 2016 yılı ilk altı aylık döneminde yakalamış olduğu artış trendi sayesinde Haziran ayı itibarıyla yüzde 1 oranına yükselmiştir. 2016 yılı Temmuz ayında herhangi bir değişim kaydetmeyen enflasyon, Ağustos ve Eylül aylarında sırasıyla binde 2 ve binde 3 artmış, böylece Eylül sonu itibarıyla yıllık enflasyon yüzde 1,1 seviyesine ulaşmıştır. FED, Eylül ayında yapmış olduğu toplantısında 2016 yılı enflasyon tahminini yüzde 1,3 olarak açıklamıştır.

İngiltere yıllık enflasyon oranı 2016 yılının Mart ayında binde 5 oranında gerçekleşmiş, Nisan ve Mayıs aylarında binde 3 seviyesine gerilemiş, Haziran ayında ise binde 5 oranına geri dönmüştür. Merkez Bankası'nın (BOE) yüzde 2'lik hedefinin çok altında seyreden İngiltere enflasyon oranının, Britanya'nın AB'den çıkış süreci ile ilgili belirsizliklerin İngiliz sterlini üzerinde oluşturmuş olduğu aşağı yönlü baskı nedeniyle artabileceği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede 2016 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında binde 6 olarak gerçekleşen enflasyon oranı, Eylül ayı itibarıyla yüzde 1 seviyesine yükselmiştir.

Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.2.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

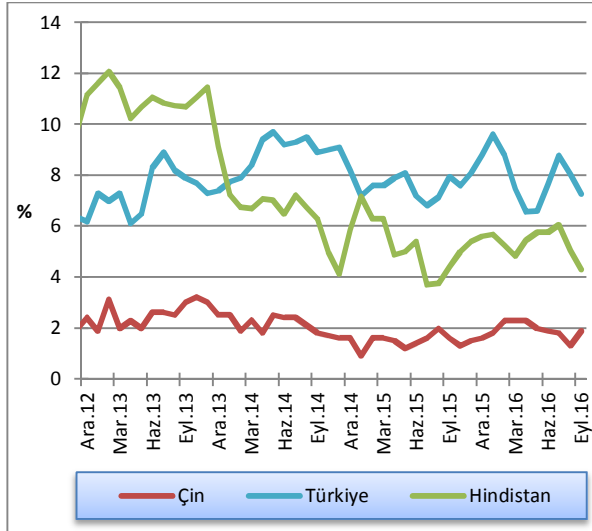
TÜİK verilerine göre TÜFE, 2016 yılı birinci çeyreğinde gıda enflasyonundaki iyileşme ve ithalat fiyatlarının düşüşüne bağlı olarak yüzde 7,46 oranına gerçekleşmiş, yılın ikinci çeyrek döneminde ise bir önceki çeyreğe göre 0,18 puan artarak yüzde 7,64 seviyesine yükselmiştir.

Enflasyonda meydana gelen bu artışta, işlenmemiş gıda ve enerji fiyatlarındaki yükseliş etkili olmuştur. 2016 yılı Temmuz ayında yüzde 1,16 oranında artış kaydeden TÜFE, Ağustos ayında yüzde 0,29 oranında gerilemiştir. Yılın üçüncü çeyreği sonunda bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 4,72 oranında yükselen TÜFE yıllık bazda yüzde 7,28'e gerilemiştir. 2017-2019 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program'da (OVP), TÜFE'nin 2016 yılında yüzde 7,5, 2017 yılında yüzde 6,5 ve 2018 yılında yüzde 5 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Çin Milli İstatistik Bürosu tarafından açıklanan verilere göre, 2016 yılı Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında sırasıyla binde 2, binde 1 ve binde 7 oranlarında artan enflasyon oranı, Ekim ayında binde 1 oranına gerilemiştir. Bu gelişmeler neticesinde 2016 yılı ikinci çeyrek sonunda yüzde 1,9 seviyesinde olan yıllık enflasyon, 2016 Ekim ayı itibarıyla yüzde 2,1 oranına yükselmiştir.

Hindistan'da 2016 yılı birinci çeyrek sonunda yüzde 4,83 seviyesinde olan enflasyon oranı, ikinci çeyrek sonu itibarıyla yüzde 5,77 oranına yükselmiştir. 2016 yılı Temmuz ayında binde 8 oranında artan Hindistan enflasyonu Eylül ayında binde 2 oranında gerilemiş ve böylece üçüncü çeyrek sonu itibarıyla yüzde 4,31 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.5: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

2016 yılı üçüncü çeyrek döneminde de küresel büyümeye ilişkin kaygılar devam etmiş, buna bağlı olarak gelişmiş ülke merkez bankaları gevşek para politikası uygulamalarını sürdürmek durumunda kalmışlardır. FED'in 2015 yılı Aralık ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan artırmak suretiyle başlatmış olduğu normalleşme süreci yavaş seyrini sürdürmekte, yeni bir faiz artışının Aralık ayında yapılabileceği sinyalleri verilmektedir. FED'in faiz artıracığı yönünde beklentilerin güçlenmesiyle birlikte küresel piyasalarda uzun vadeli faizler yükselmeye başlamış, Britanya'nın AB'den çıkış sürecinde yaşanan hareketliliğin kurlar üzerinde oluşturduğu baskının da etkisiyle faiz oranlarında yukarı yönlü harekete sebep olduğu gözlenmiştir. Bu dönemde ECB ve Japonya Merkez Bankası genişletici para politikası uygulamalarına devam etmiş, bunlara ilave olarak Rusya, Brezilya, Hindistan ve Yeni Zelanda merkez bankaları politika faizlerini düşürmüştür.

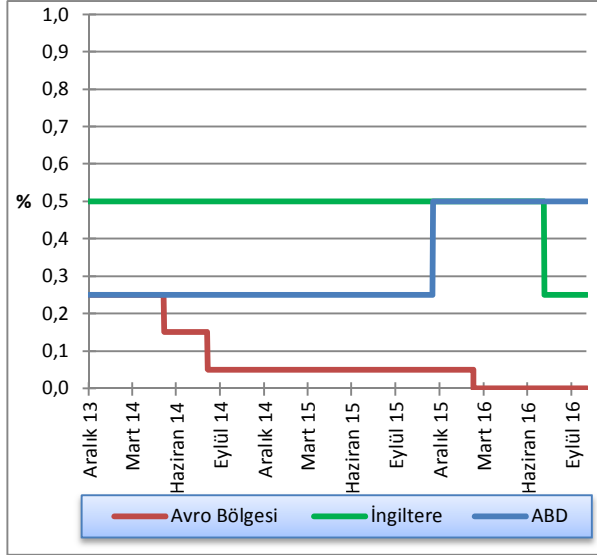
1.2.3.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

FED en son 2015 yılı Aralık ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan artırmış, ABD ekonomisi ile ilgili verilerin henüz istenilen düzeye ulaşmaması, ABD başkanlık seçimine bağlı olarak artan siyasi belirsizlik ve küresel piyasalardaki dengesizlikler nedeniyle 2016 yılı Eylül ayı toplantısında da faiz artırımına gitmemiştir. FED'in Eylül ayı toplantısı sonrasında açıklama yapan Başkan Yellen, ABD'de ekonomik büyümenin eskisinden daha güçlü olduğunu belirtmiş, ekonomiyi aşırı ısınmadan korumak ve yüksek enflasyonu engellemek için faiz artışının gerekli olduğunu vurgulamıştır. Yellen'in "faiz artışı için gerekli ortam güçlenmiştir" ifadeleri piyasaların Aralık ayında bir faiz artışı geleceği beklentilerini daha da artırmıştır.

BoE, Mart 2009'da tüm zamanların en düşük seviyesi olan binde 5'e indirdiği politika faiz oranını, 2016 yılı Ağustos ayı toplantısında on binde 25'e indirmiş, varlık alım programını 375 milyar sterlin'den 435 milyar sterlin seviyesine yükseltmiştir. Kasım ayı toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak parasal genişleme politikasının temel parametrelerinde herhangi bir değişiklik yapmayan Banka'nın büyüme ve enflasyon tahminlerini yukarı yönlü revize etmesi dikkat çekmiştir. Diğer taraftan ECB, Britanya'nın AB'den çıkış sürecinde, gerek iç talepte gerekse yatırımlarda yaşanacak azalışa bağlı olarak ekonomik görünümünün bozulduğu değerlendirilmesinde bulunmuştur.

ECB 2016 yılı Mart ayında yaptığı toplantısında deflasyonist risklerin arttığı ve iktisadi toparlanmanın zayıfladığı gerekçesiyle binde -3 olan mevduat faizini binde -4 seviyesine, politika faizini 5 baz puan azaltarak yüzde sıfıra, borç verme faiz oranını 5 baz puan azaltarak yüzde 0,25'e düşürmüştür, aylık 80 milyar Euro olan varlık alım programına aynı şekilde devam edilmesine karar vermiştir. 2016 yılı Eylül ayı toplantısında beklentiler dahilinde para politikası faizlerini ve varlık alım programı büyüklüğünü sabit tutan ECB, varlık alım programının 2017 yılı Mart ayına kadar devam edeceği ve gerekirse uzatılabileceği yönünde karar almıştır. Brexit kararı sonrasında yaşanan tedirginliğin tamamen ortadan kalktığı değerlendirilmesinde bulunan ECB yetkilileri, Avro Bölgesi ekonomisinin küresel ve politik belirsizliklere karşı direncini sürdürdüğünü belirtmiştir.

Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

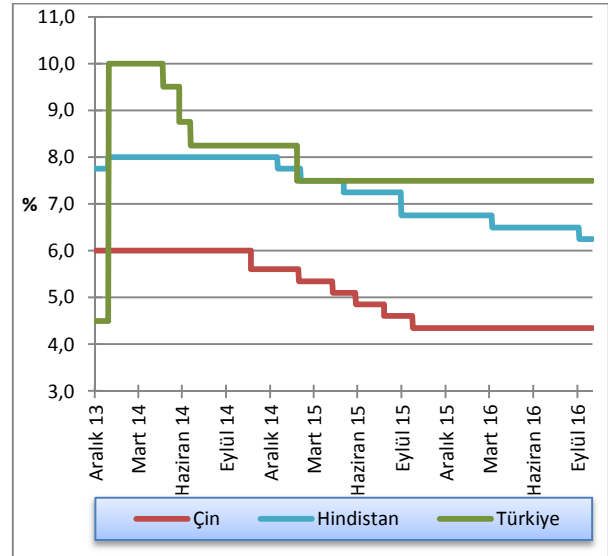
1.2.3.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Çin Merkez Bankası, 2016 yılı ilk dokuz aylık döneminde politika faizi olan borç verme oranını yüzde 4,35 seviyesinde tutarak talebi ve yatırımları canlandırmayı hedefleyen adımlarına devam etmiştir. 2013 yılında ECB ile maksimum 350 milyar yuan ve 45 milyar Euro büyüklüğünde ikili döviz değişim anlaşması imzalayan Çin Merkez Bankası, aynı koşul ve parametrelerde söz konusu anlaşmanın 3 yıl daha uzatılması kararı almışlardır.

2015 yılı başında yüzde 7,75 olan politika faizini dördüncü kez değiştirerek yüzde 6,75 seviyesine düşüren Hindistan Merkez Bankası, 2016 yılı Nisan ve Ekim ayı toplantılarında 25'er baz puan daha indirmiş ve son beş yılın en düşük seviyesi olan yüzde 6,25 seviyesine çekmiştir. Ekonomik büyümeyi destekleyici para politikasının sürdürüleceğini belirten Banka yetkilileri, rupi'nin istikrar kazanması ve enflasyonun düşüş eğilimine girmesiyle birlikte faiz indirimi yönünde ellerinin güçlendiği değerlendirilmesinde bulunmuşlardır.

Rusya Merkez Bankası, 2015 yılı Temmuz ayından bu yana yüzde 11 seviyesinde tuttuğu politika faizini, 2016 yılı Haziran toplantısında "enflasyon oranlarında istikrarın artması ve buna bağlı olarak tekrar ekonomik büyümeye geçilmesine dair işaretlerin tespit edilmesi" gerekçesiyle yarım puan düşürmek suretiyle yüzde 10,5 seviyesine çekmiş, aynı gerekçelerle 2016 yılı Eylül ayı toplantısında ilave yarım puanlık indirimle yüzde 10 olarak değiştirmiştir.

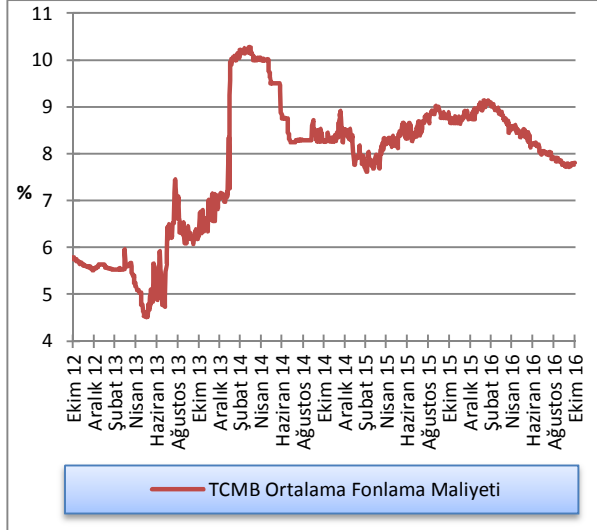
Grafik 1.7: Seçilmiş Gelişmekte olan Ülkelerde MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), 2016 Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında yapılan toplantılarında politika faizi olarak kullanılan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 7,5 ve borçlanma faiz oranını yüzde 7,25 düzeyinde sabit tutmuş, marjinal fonlama oranını Mayıs ayında yüzde 9,5'e, Haziran ayında yüzde 9'a ve Temmuz ayında yüzde 8,75 seviyesine düşürmüştür. 2016 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında da politika faizi ve borçlanma faiz oranlarını değiştirmeyen PPK, marjinal fonlama oranını Ağustos ve Eylül aylarında 25'er baz puan düşürmek suretiyle yüzde 8,25 olarak belirlemiştir. Ekim ayı toplantısında Kurul, "Önümüzdeki dönemde para politikası kararları enflasyon görünümüne bağlı olacaktır. Enflasyon beklentileri, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer unsurlardaki gelişmeler dikkate alınarak para politikasındaki temkinli duruş sürdürülecektir." açıklamasını yapmıştır.

Grafik 1.8: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

Kaynak: TCMB

1.2.4 İŞSİZLİK

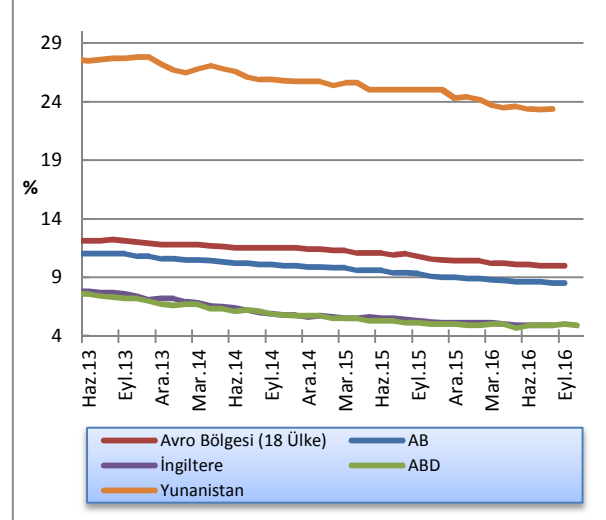
1.2.4.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

ABD İlgücü İstatistikleri Bürosu tarafından açıklanan 2016 yılı üçüncü çeyrek işgücü verilerine göre, ABD'de faiz artırımının zamanlaması için önemli bir veri olarak kabul edilen toplam tarım dışı istihdam Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında sırasıyla ayında 252 bin, 176 bin ve 191 bin kişi artmıştır. Böylece, 2016 yılı Haziran ayında yüzde 4,9 olan işsizlik oranı, 2016 yılı Eylül ayında yüzde 5 seviyesine yükselmiştir. 2016 yılı Ekim ayında tarım dışı istihdam 161 bin kişi ile beklentilerin altında artmış, işsizlik oranı yüzde 4,9 seviyesine gerilemiştir. İstihdam piyasasındaki olumlu gelişmelerin tüketici harcamaları ve ücretlerin artmasında etkili

olacağı, FED'in faiz artışı hususunda elini güçlendirdiği değerlendirilmektedir.

2016 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla yüzde 10,1 gibi yüksek düzeyde seyreden Avro Bölgesi mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı, ikinci çeyrek sonunda yüzde 10 seviyesine gerilemiştir. Söz konusu dönemde Avrupa Birliği işsizlik oranı ise yüzde 8,6'dan yüzde 8,5'e gerilemiştir. 2016 Eylül ayı itibarıyla AB içerisindeki 24 ülkede işsizlik azalmış, işsizlik oranının en düşük olduğu ülkeler yüzde 4,1 ile Çek Cumhuriyeti ve Almanya olmuştur. Aynı dönemde Avro Bölgesi'nde en yüksek işsizlik oranına sahip olan ülkeler ise yüzde 23,2 ile Yunanistan (Temmuz 2016 verisi), yüzde 19,3 ile İspanya ve yüzde 13,1 ile Hırvatistan'dır. Kıbrıs Rum Kesimi'nde, 2015 yılı sonunda yüzde 15,7 olan işsizlik oranı, 2016 Eylül ayı sonunda yüzde 12 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

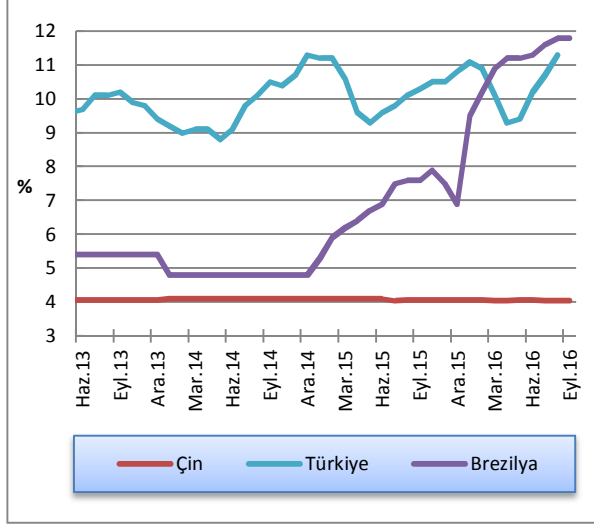
1.2.4.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

2016 yılı ikinci çeyreği sonunda yüzde 4,05 seviyesinde olan Çin işsizlik oranı, 2016 yılı Ağustos ayı itibarıyla yüzde 4,04'e gerilemiştir. Temmuz 2014'den bu yana devam eden Brezilya ekonomisindeki daralma, ülkedeki istihdam piyasasını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çerçevede 2015 yılı sonunda yüzde 9 olan Brezilya işsizlik oranı, Eylül 2016 itibarıyla yüzde 11,8'e yükselmiştir.

Türkiye'de 2016 yılı Temmuz ayında mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı, geçen yılın aynı dönemine göre 1 puanlık artış ile yüzde 11,2 seviyesinde gerçekleşmiş, istihdam oranı ise 0,1 puanlık azalışla yüzde 46,1'e gerilemiştir. Anılan dönemde

tarım dışı işsizlik oranı 1 puanlık artış ile yüzde 13,2 olarak tahmin edilmiş, işgücü 30 milyon 961 bin kişiye, işgücüne katılım oranı ise 0,3 puan artışla yüzde 52,7'ye yükselmiştir. 15 - 24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı bu dönemde yüzde 18,3'den 19,8 seviyesine yükselmiştir.

Grafik 1.10: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

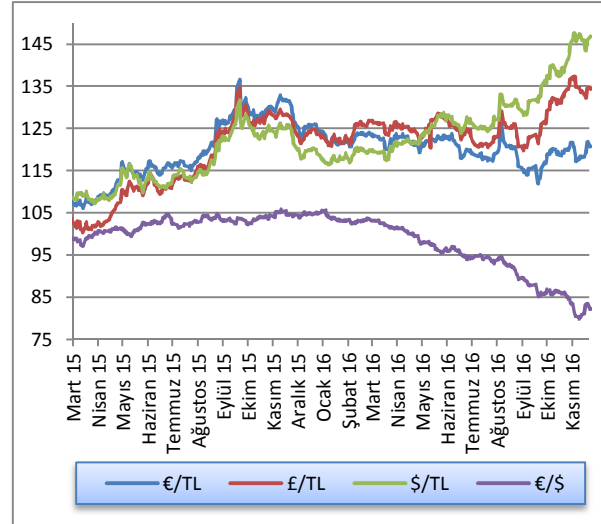
Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

1.2.5 DÖVİZ KURLARI

Grafik 1.10'da döviz kurlarının Eylül 2015 - Eylül 2016 arası bir yıllık değişimleri verilmektedir.

Britanya'nın AB'den ayrılma süreci ile ilgili belirsizlikler Avrupa'nın içinde bulunduğu sorunların daha da karmaşık hale gelmesine neden olmuştur. Buna bağlı olarak Avrupa bankacılık sisteminde kırılanlıklar artmakta ve finansal istikrar ciddi zarar görmektedir. Diğer taraftan ABD başkanlık seçimlerinde sürpriz bir şekilde Cumhuriyetçi aday Donald Trump'ın kazanması küresel finans piyasalarında şok etkisi yaratmış, döviz kurlarında ciddi dalgalanmalar yaşamıştır. Bunlara ilave olarak FED'in Aralık ayı toplantısında politika faizini artıracığı yönündeki sinyallerin güçlenmesi piyasalardaki gerilimi artırmaktadır. Bu gelişmeler ışığında 2016 Temmuz ayı içerisinde 1,11 seviyelerine yükselen euro/dolar paritesi 2016 Kasım ayı itibarıyla 1,09 seviyelerine gerilemiştir.

Grafik 1.11: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

Kaynak: KKTCCMB

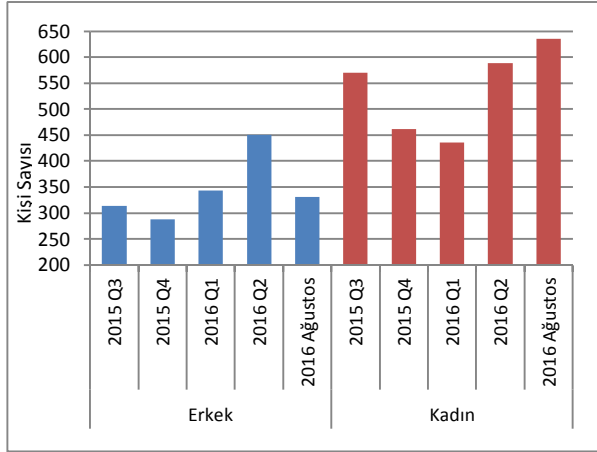

2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1 İSTİHDAM *

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2015 yıl sonunda toplam 749 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2016 yılının Ağustos ayı sonu itibarıyla yıl sonu ile karşılaştırıldığında yüzde 29 oranında artmış ve 966 kişiye yükselmiştir. Bu yılın Ağustos ayı işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 34'ü erkeklerden, yüzde 66'sı kadınlardan oluşmaktadır.

Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

Kaynak: Çalışma Dairesi

2016 yılının ikinci çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 1.039 iken, 2016 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 907 olmuştur. 2016 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 980 kişi dikkate alındığında bu dönem sonunda iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 966 olmuştur.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)

	2015 Q3	2015 Q4	2016 Q1	2016 Q2	2016 Temmuz + Ağustos
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	1,130	884	749	779	1,039
Dönem içinde iş isteğiyle başvuranlar	1,310	1,207	1,156	1,822	907
Dönem içinde işe yerleştirilenler	455	493	440	604	381
Dönem içinde kayıttan düşenler	1,101	849	686	958	599
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	884	749	779	1,039	966

Kaynak: Çalışma Dairesi

* Çalışma Dairesinden temin edilebilen en son istihdam verileri Ağustos 2016'ya aittir.

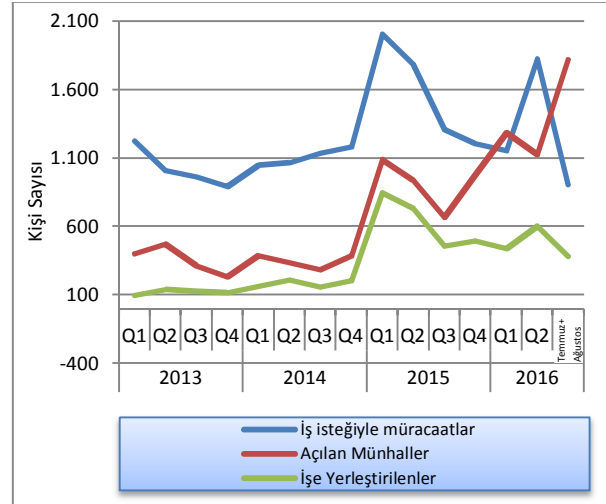
Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, Haziran 2016 sonu itibarıyla toplam 258 iş münhalinin 2016 üçüncü çeyreğine aktarıldığı, Temmuz ve Ağustos aylarında ise toplam 1.816 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 381 adet doldurulan ve 1.480 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2016 yılı Ağustos ayı sonu itibarıyla toplam 213 münhal 2016 yılının Eylül ayına aktarılmıştır.

Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)

	2015 Q3	2015 Q4	2016 Q1	2016 Q2	2016 Temmuz + Ağustos
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	102	89	310	399	258
Dönem içinde alınan iş münhalleri	666	976	1,283	1,127	1,816
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	455	493	440	604	381
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	224	262	754	664	1,480
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	89	310	399	258	213

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.2: Başvurular - Münhal - Yerleştirilenler

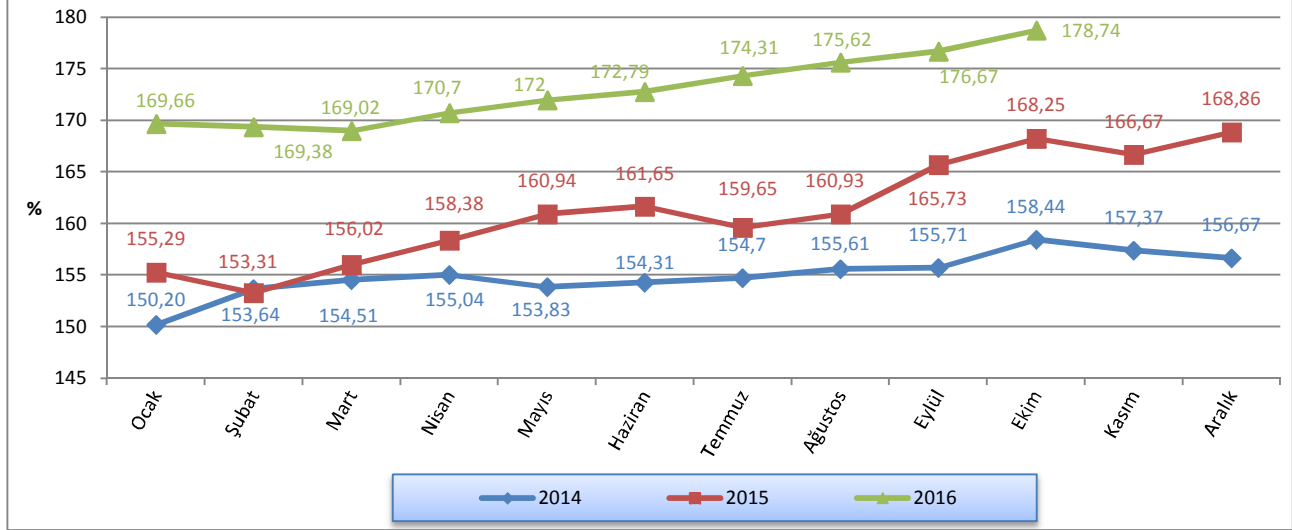
Kaynak: Çalışma Dairesi

2.2 ENFLASYON

2014 Yılı Ocak ayından buyana gerçekleşen TÜFE değişimlerinin verildiği Grafik 2.2'deki değerler 2008 fiyatları (2008=100) baz alınarak hazırlanmıştır ve 100

endeksinin üzerindeki değerler 2008'e kıyasla gerçekleşen fiyat artışlarını ifade etmektedir.

Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri

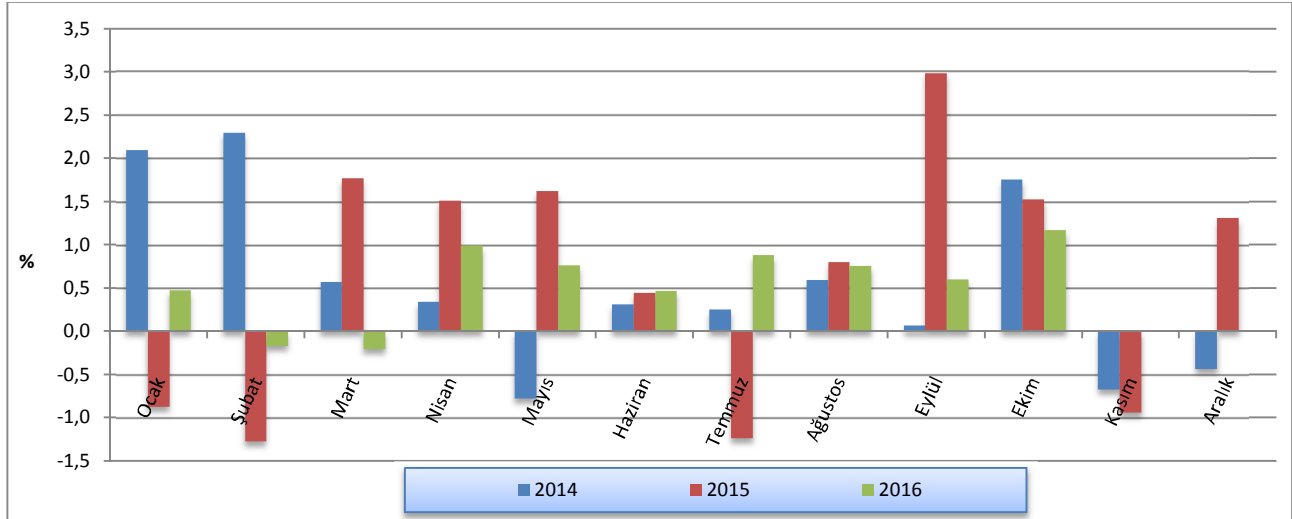

Kaynak: DPÖ

2016 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranları, 2015 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2015 yılının Temmuz ayında yüzde -1,24, Ağustos ayında binde 8, Eylül

ayında yüzde 2,98 olan enflasyon oranları, 2016 yılının aynı aylarında sırasıyla binde 8,8, binde 7,5 ve binde 6 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

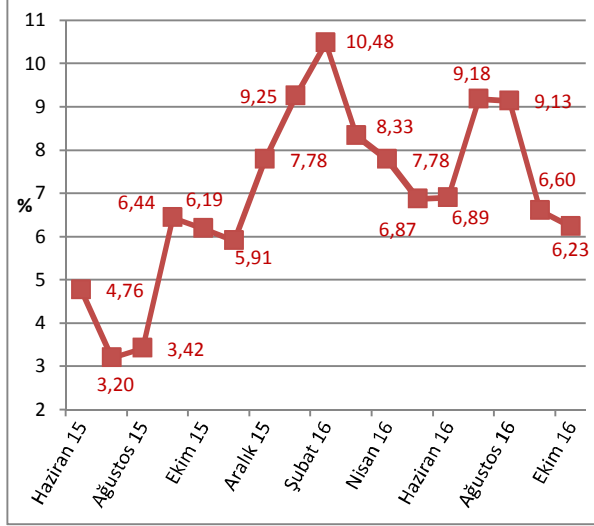

Kaynak: DPÖ

2015 yılı Haziran ayında yüzde 4,76, Eylül ayında yüzde 6,44 ve Aralık ayında yüzde 7,78 olan yıllık enflasyon oranı, 2016 yılı Mart ayında yüzde 8,33, Haziran ayında 6,89, Eylül ayında ise yüzde 6,6 seviyesinde gerçekleşmiştir.

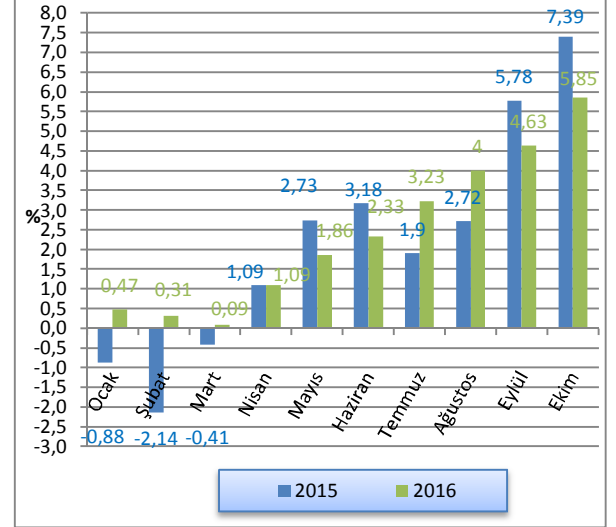
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2016 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranları 2015 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2015 yılının Temmuz ayında yüzde 1,9, Ağustos ayında yüzde 2,72, Eylül ayında yüzde 5,78 olan enflasyon oranlarının, 2016 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 3,23, yüzde 4 ve yüzde 4,63 olduğu görülmektedir.

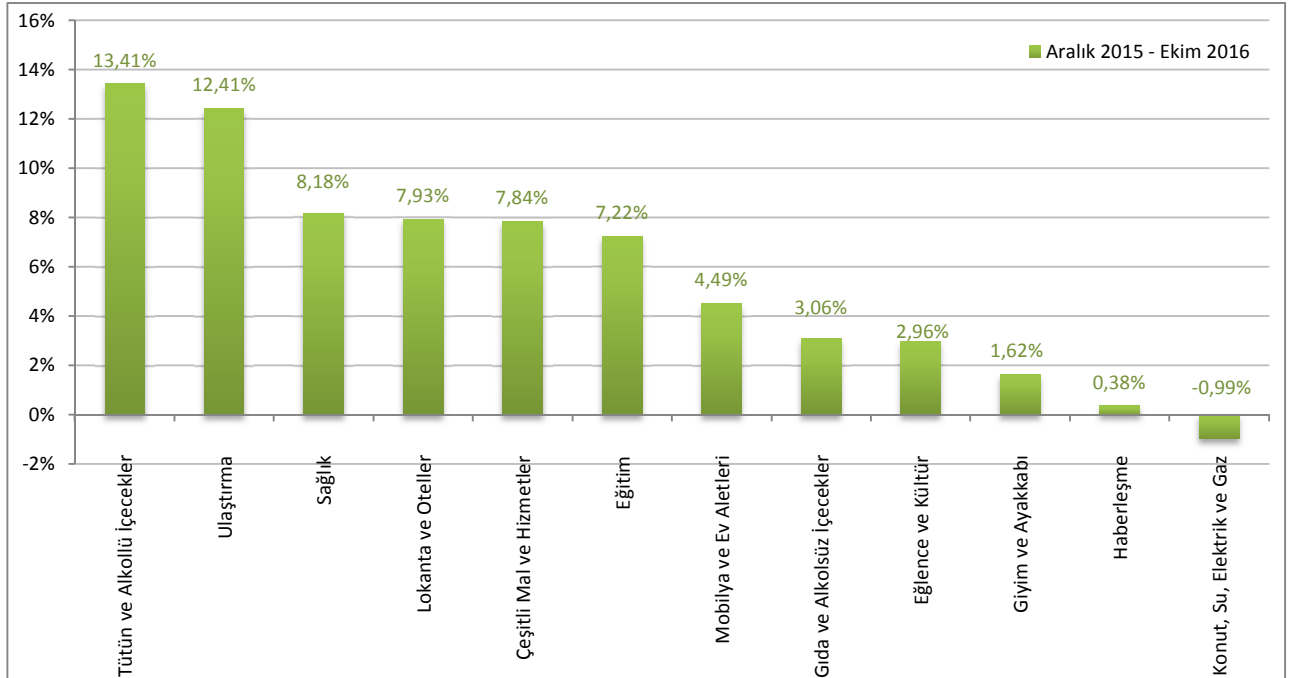
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2016 yılı Ekim ayı sonunda fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 13,41 ile tütün ve alkollü içecekler, yüzde 12,41 ile ulaştırma ve yüzde 8,18 ile sağlık kalemlerindedir. Konut, su, elektrik ve gaz kaleminde ise yüzde 1'lik fiyat düşüşü gerçekleşmiştir.

Grafik 2.7: 10 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: DPÖ

2014, 2015 ve 2016 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.4'te verilmektedir.

Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları (%)

	Aylar	Aylık	Yıl sonuna Göre	Yıllık
2014	Ocak	2,09	2,09	11,41
	Şubat	2,29	4,43	14,58
	Mart	0,57	5,02	15,00
	Nisan	0,34	5,38	14,43
	Mayıs	-0,78	4,56	13,21
	Haziran	0,31	4,89	11,92
	Temmuz	0,25	5,15	12,30
	Ağustos	0,59	5,77	11,91
	Eylül	0,06	5,84	9,74
	Ekim	1,75	7,69	10,02
	Kasım	-0,68	6,97	8,88
	Aralık	-0,44	6,49	6,49
2015	Ocak	-0,88	-0,88	3,39
	Şubat	-1,28	-2,14	-0,21
	Mart	1,77	-0,41	0,98
	Nisan	1,51	1,09	2,15
	Mayıs	1,62	2,73	4,62
	Haziran	0,44	3,18	4,76
	Temmuz	-1,24	1,90	3,20
	Ağustos	0,8	2,72	3,42
	Eylül	2,98	5,78	6,44
	Ekim	1,52	7,39	6,19
	Kasım	-0,94	6,38	5,91
	Aralık	1,31	7,78	7,78
2016	Ocak	0,47	0,47	9,25
	Şubat	-0,17	0,31	10,48
	Mart	-0,21	0,09	8,33
	Nisan	0,99	1,09	7,78
	Mayıs	0,76	1,86	6,87
	Haziran	0,46	2,33	6,89
	Temmuz	0,88	3,23	9,18
	Ağustos	0,75	4,00	9,13
	Eylül	0,60	4,63	6,60
	Ekim	1,17	5,85	6,23
	Kasım			
	Aralık			

Kaynak: DPÖ

3 DIŞ TİCARET VE TURİZM

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verilerine göre; KKTC'nin Temmuz ve Ağustos aylarında toplam ihracatı 12,7 milyon, ithalatı ise toplam 217,2 milyon ABD dolarıdır. Bir önceki yılın aynı ayına göre

ihracat Temmuz ayında yüzde 42,28 azalmış, Ağustos ayında ise yüzde 6,43 artmıştır. İthalatta ise bir yıllık değişim, Temmuz ayında yüzde 11,20 azalmış, Ağustos ayında ise 6,86 artmıştır.

Tablo 3.1: İhracat ve İthalat

	İhracat (ABD doları)			İthalat (ABD doları)		
	2015	2016	Yüzde Değişim	2015	2016	Yüzde Değişim
Ocak	10.814.990	7.576.892	-29,94	103.736.082	85.494.393	-17,58
Şubat	13.065.912	11.374.336	-12,95	98.799.174	108.286.120	9,60
Mart	16.380.608	11.349.343	-30,71	127.851.561	122.415.845	-4,25
I. Çeyrek	40.261.510	30.300.571	-24,74	330.386.817	316.196.358	-4,30
Nisan	14.730.098	13.519.194	-8,22	125.550.639	134.485.462	7,12
Mayıs	11.686.120	11.066.526	-5,30	120.825.409	124.081.113	2,69
Haziran	7.413.027	9.034.436	21,87	125.773.768	119.595.083	-4,91
II. Çeyrek	33.829.245	33.620.156	-0,62	372.149.816	378.161.658	1,62
Temmuz	9.431.767	5.444.102	-42,28	114.659.625	101.820.248	-11,20
Ağustos	6.849.666	7.290.110	6,43	107.991.978	115.400.759	6,86
Eylül	5.978.798	7.218.348	20,73	104.488.512		
III. Çeyrek (Temmuz + Ağustos)	16.281.433	12.734.212	-21,79	222.651.603	217.221.007	-2,44
Yıl Toplamı (Ocak - Ağustos)	90.372.188	76.654.939	-15,18	925.188.236	911.579.023	-1,47

Not: 1) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.

2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.

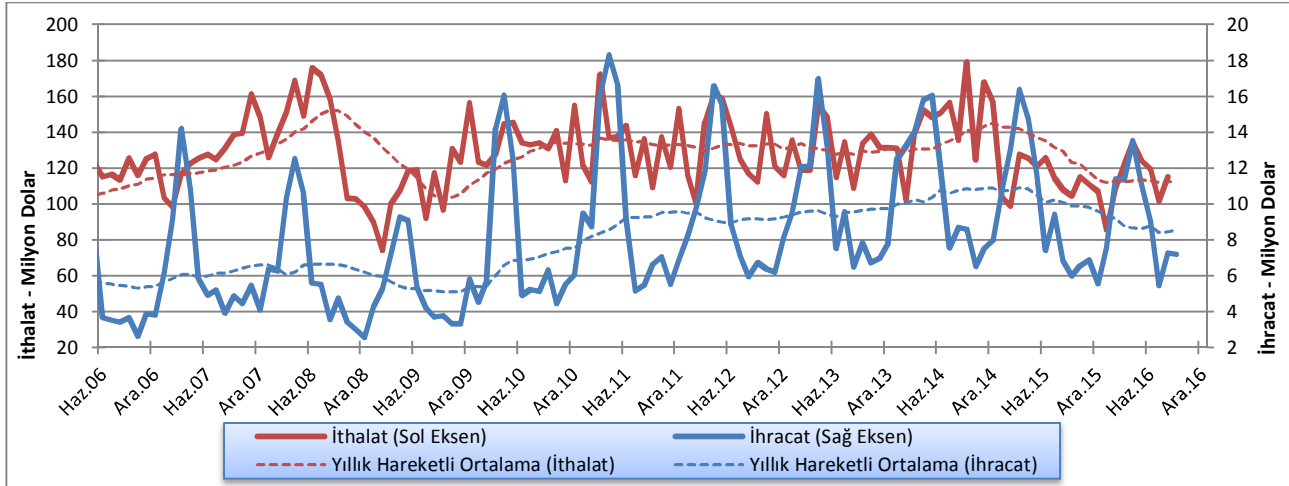
3) 2016 ithalat ve ihracat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

Grafik 3,1'de KKTC'nin ihracat ve ithalatının Eylül 2006 ve Eylül 2016 dönemleri arasındaki 10 yıllık seyri gösterilmektedir. Her yılın ilk yarısında artan ihracat hacmi, ikinci altı ayda düşmektedir. Buna karşılık ihracat yıllık hareketli ortalaması 2010 – 2014 arası dönemde istikrarlı eğilim sergilemiş, 2015 yılı Mayıs ayı sonrası dönemde ise düşüşe geçmiştir. Ayrıca ihracat hacminin volatilitesi ile ihracatın zirve ve dip yaptığı dönemler

arasındaki fark yavaş da olsa azalmaktadır. İthalatta ise, 2009 yılının Şubat ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2016 yılının Ocak ayında 85,3 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalat yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, 2013 Aralık sonrası dönemde yükseliş eğilimine girdiği, fakat Ocak 2015 sonrası dönemde yön değiştirdiği görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

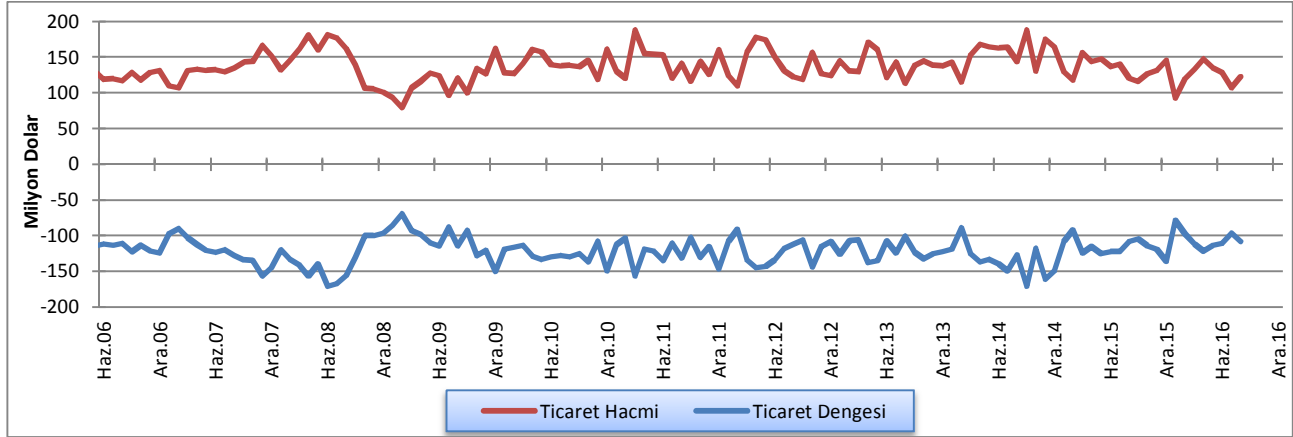

Kaynak: Ticaret Dairesi

İhracatın ithalatı karşılama oranının düşük olması nedeniyle KKTC'nin dış ticaretinin artması, dış ticaret açığının artması anlamına gelmektedir. Grafik 3.2'de açıkça görülen bu durum ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. Ağustos 2015 - Ağustos 2016 döneminde ticaret hacmi 114,8 milyon ABD dolarından 122,6 milyon ABD dolarına yükselmiş, dış ticaret açığı ise sırasıyla -101,1 milyon ve -108,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2006 - 2010 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalama olarak yüzde 5 oranında gerçekleşirken, 2011 - 2014 döneminde yüzde 7,3 seviyesine ulaşmıştır. 2015 yılında yüzde 7,7 olarak gerçekleşen ihracatın ithalatı karşılama oranı son 10 yıllık dönemin en yüksek seviyesini kaydetmiştir. 2016 yılı Ocak - Ağustos döneminde ise ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalaması yüzde 8,41 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ürünlerini ihraç ettiği başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlara yapılan ihracatın yıllar itibarıyla dağılımları Tablo 3,2'de gösterilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, 2016 yılının ilk dokuz ayında Türkiye'nin toplam ihracat içindeki payında bir önceki yıla kıyasla 10,9 puan artış kaydedilirken, AB

ülkelerine yapılan ihracatta da 1,2 puan artış olmuştur. Diğer tüm ülke gruplarının paylarında düşüş kaydedilmiştir.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	60,1	3,7	0,6	31,1	4,5
2015	56,1	5,2	3,3	30,2	5,2
2016 Ocak - Eylül	67,0	6,4	0,8	22,0	3,8

Not: 2016 yılı ihracat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ithalat yaptığı başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlardan yapılan ithalatın dağılımı Tablo 3,3'te verilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan Türkiye'nin payı 2016 yılı Ağustos sonu itibarıyla yüzde 60'dır. Öte yandan toplam ithalatımız içindeki payı 2015 yılında 2,6 puan artan AB ülkelerinden yapılan

ithalatın payı, 2016 Ağustos itibarıyla yüzde 2,1 oranında artarak yüzde 20,2'ye yükselmiştir. Ağustos 2016'da Diğer Avrupa Ülkeleri ve diğer ülke gruplarından yapılan ithalatın paylarında artış, Ortadoğu ve Arap ülkelerinden yapılan ithalatta azalış, gerçekleşmiştir.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	64,7	15,5	8,1	4,6	4,9	2,2
2015	64,5	18,1	7,7	3,0	4,7	2,0
2016 Ocak - Ağustos	60,0	20,2	9,3	3,4	4,4	2,7

Not: 2016 yılı ithalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

Tablo 3.4'te KKTC'ye gelen yolcu sayıları 2015 ve 2016 yılları üçüncü çeyrek sonu itibarıyla karşılaştırmalı olarak verilmiştir. 2016 yılının üçüncü çeyreğinde 449.262 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2015 yılının aynı dönemine göre yüzde 1,8 artmıştır.

Üçüncü çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,5 oranında artmış, 3. ülke uyruklu yolcu sayısı ise yüzde 7,4 azalmıştır.

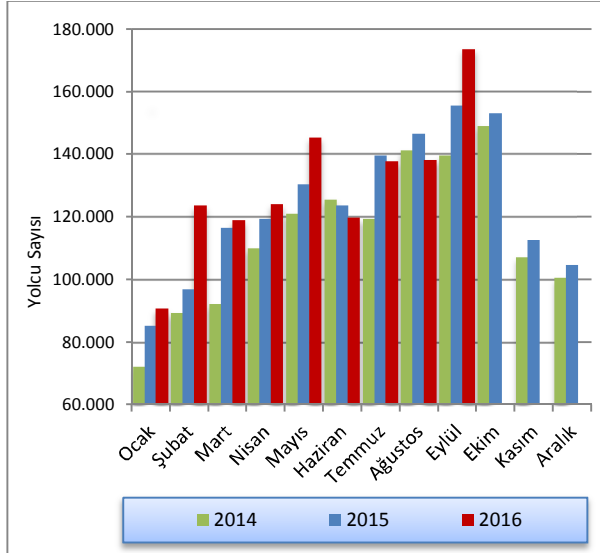
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2015	2016	Yüzde Değişim (%)	2015	2016	Yüzde Değişim (%)	2015	2016	Yüzde Değişim (%)
Ocak	72.276	75.523	4,5	12.812	15.022	17,2	85.088	90.545	6,4
Şubat	76.226	98.719	29,5	20.530	24.845	21,0	96.756	123.564	27,7
Mart	80.484	88.230	9,6	36.014	30.627	-15,0	116.498	118.857	2,0
I. Çeyrek	228.986	262.472	14,6	69.356	70.494	1,6	298.342	332.966	11,6
Nisan	89.525	100.795	12,6	29.721	23.109	-22,2	119.246	123.904	3,9
Mayıs	104.336	119.054	14,1	26.012	26.146	0,5	130.348	145.200	11,4
Haziran	90.036	91.911	2,1	33.652	27.874	-17,2	123.688	119.785	-3,2
II. Çeyrek	283.897	311.760	9,8	89.385	77.129	-13,7	373.282	388.889	4,2
Temmuz	97.493	99.629	2,2	42.025	38.057	-9,4	139.518	137.686	-1,3
Ağustos	102.742	98.014	-4,6	43.714	40.049	-8,4	146.456	138.063	-5,7
Eylül	112.154	132.037	17,7	43.388	41.476	-4,4	155.542	173.513	11,6
III. Çeyrek	312.389	329.680	5,5	129.127	119.582	-7,4	441.514	449.262	1,8
Ocak - Eylül Toplamı	825.272	903.912	9,5	287.868	267.205	-7,2	1.113.140	1.171.117	5,2

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Grafik 3.3'te 2014 - 2016 yıllarında KKTC'ye gelen yolcu sayıları aylık bazda verilmektedir. Buna göre 2014 yılında gelen yolcu sayısında Temmuz, Eylül, Kasım ve Aralık ayları hariç bir önceki aya göre artış olmuştur. 2015 yılının Haziran, Kasım ve Aralık aylarında düşüş olmasına rağmen diğer aylarda yükselme olmuştur. 2016 yılının Mart ile Haziran aylarında gelen yolcu sayıları azalmış diğer aylarda ise artış olduğu görülmektedir.

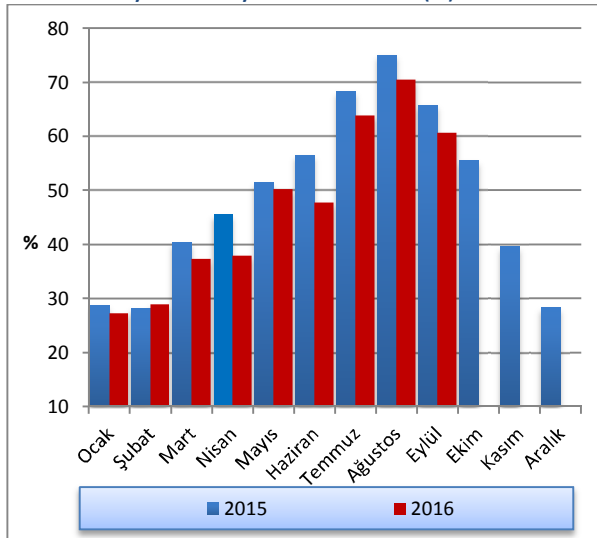
Grafik 3.3 Yıllar İtibarıyla Gelen Yolcu Sayısı

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

KKTC'de bulunan turistik tesislerin 2015 ve 2016 yılları itibarıyla doluluk oranları, Grafik 3.5'te karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Buna göre doluluk oranı 2016 Şubat ayı haricindeki aylarda bir önceki yılın aynı aylarından düşük olarak gerçekleşmiştir.

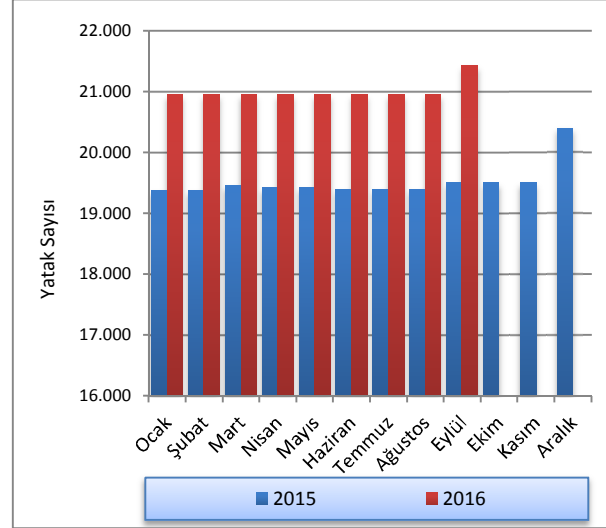
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı (%)

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişimin 2015 ve 2016 yılları itibarıyla karşılaştırmalı olarak gösterimi Grafik 3,4'te sunulmaktadır. 2015 yılsonunda 20.393 olan yatak kapasitesi 1.032 artışla 2016 üçüncü çeyreği itibarıyla 21.425'e ulaşmıştır.

Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2015 - 2016 YILLARI ÜÇÜNCÜ ÇEYREK KARŞILAŞTIRMALARI

2016 mali yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında yüzde 18,1, gider toplamında yüzde 4,5 oranında artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2016 yılı üçüncü çeyreğinde sırasıyla 1.069,5 ve 928,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde 17 milyon TL fazla veren bütçe dengesi, 2016 yılının aynı döneminde 141 milyon TL fazla vermiştir.

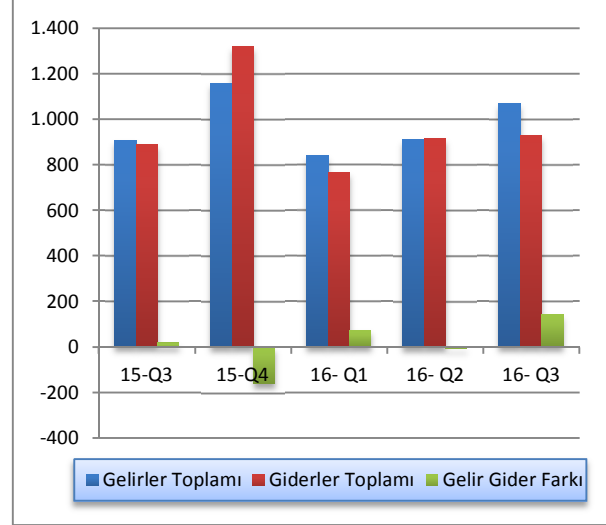
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

	2015		2016		% Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Tem-Eyl Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Tem-Eyl Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	3.737,7	905,6	4.473,7	1.069,5	18,1
Bütçe Giderleri	3.841,9	888,6	4.528,1	928,5	4,5
Bütçe Dengesi	-104,2	17,0	-54,4	141,0	729,4

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2015 yılının tamamında elde edilen 3.737,7 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 24,2'si üçüncü çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2016 yılının aynı döneminde öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 23,9'u tahsil edilmiştir. 2016 yılı içinde toplam bütçe giderleri olan 4.528,1 milyon TL'nin yüzde 20,5'i üçüncü çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 23,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2016 mali yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 163,9 milyon TL artış göstererek 1.069,5 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2016 yılı üçüncü çeyreği içinde 620,2 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2015 yılının aynı döneminde 571,3 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan alınan bağış, yardım ve krediler kalemi ise 2016 yılı üçüncü çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 51,4 artış göstermiş ve 232,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı üçüncü çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi de 216,7 milyon TL olmuştur.

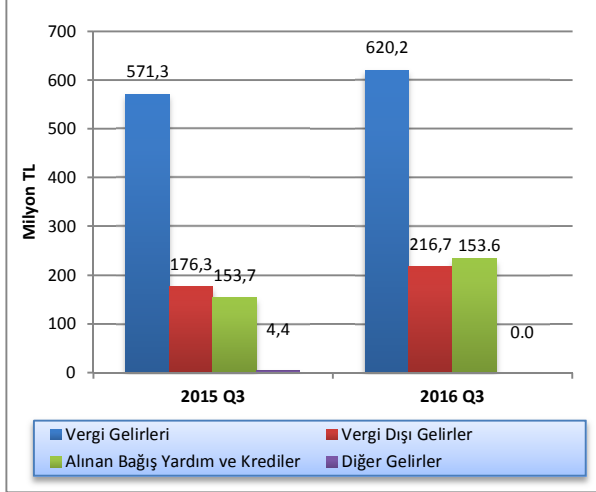
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

Açıklama	2015 Tem - Eyl	2016 Tem - Eyl	% Değişim
Vergi Gelirleri	571,3	620,2	8,6
Vergi Dışı Gelirler	176,3	216,7	22,9
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	153,6	232,6	51,4
Diğer Gelirler	4,4	0,0	-100,0
Toplam	905,6	1.069,5	18,1

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2015 yılının üçüncü çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 17 iken, 2016 yılı aynı döneminde yüzde 21,7 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 63,1 iken yüzde 58, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 19,5 iken, yüzde 20,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2016 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,5 oranında artış göstermiş ve 888,6 milyon TL'den 928,5 milyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel gideri kalemlerinde sırasıyla yüzde 0,5, -5,2 ve 5,8 oranlarında değişim olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde 410,7 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,8 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 367,6 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde yüzde 49 artış göstermiş ve 2016 yılı üçüncü çeyreğinde 68,4 milyon TL olmuştur.

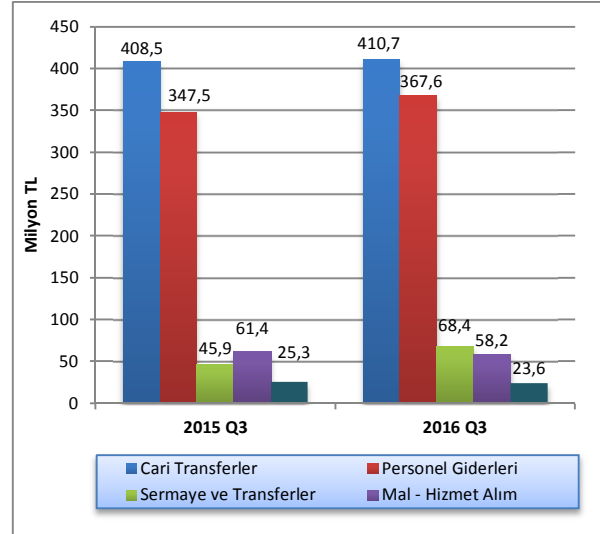
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

Açıklama	2015 Tem - Eyl	2016 Tem - Eyl	% Değişim
Cari Transferler	408,5	410,7	0,5
Personel Giderleri	347,5	367,6	5,8
Sermaye Giderleri ve Transferler	45,9	68,4	49,0
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	61,4	58,2	-5,2
Diğer Giderler	25,3	23,6	-6,7
Toplam	888,6	928,5	4,5

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2015 yılı üçüncü çeyreği içinde yüzde 39,1 iken, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 39,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2015 yılı üçüncü çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 46'sını oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde düşüş göstermiş ve yüzde 44,2 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2015 yılı üçüncü dönemde yüzde 85,1 iken 2016 yılı üçüncü dönemde yüzde 83,8 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2016 yılı ilk dokuz ayında, 2016 yılı için öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 63'ü tahsil edilmiş, öngörülen toplam bütçe giderlerinin ise yüzde 57,6'sı harcanmıştır.

2015 yılı ilk dokuz aylık dönemi itibarıyla yüzde 82 olan yerel gelirlerimizin bütçe giderlerini karşılama oranı 2016 yılı aynı döneminde yüzde 95'e ulaşmıştır. 2016 yılı ilk dokuz ayında alınan bağış yardım ve kredi kalemi önceki yıla göre yüzde 30,1 gerileme göstermiş ve 349,2 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2015 Yılı Gerçekleşme	2016 Yılı Bütçe Tahmini	2015 – 2016 Değişim(%)	2015 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme	2016 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme	2015 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme Oranı(%)	2016 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme Oranı(%)
Gelirler							
Vergi Gelirleri	2.136,6	2.240,6	4,87	1.507,5	1.753,3	70,56	78,25
Vergi Dışı Gelirler	774,3	813,3	5,04	567,9	714,7	73,34	87,88
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	821,8	1.418,5	72,61	499,8	349,2	60,82	24,62
Diğer Gelirler	5,0	1,3	-74,00	4,7	0,7	94,00	53,85
Genel Toplam	3.737,7	4.473,7	19,69	2.579,9	2.817,9	69,02	62,99
Giderler							
Cari Transferler	1.766,1	1.873,3	6,07	1.205,1	1.231,1	68,24	65,72
Personel Giderleri	1.431,2	1.489,3	4,06	965,4	1.033,3	67,45	69,38
Sermaye Giderleri ve Transferleri	266,4	295,7	11,00	100,4	94,3	37,69	31,89
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	282,4	294,9	4,43	184,7	185,9	65,40	63,04
Diğer Giderler	95,8	574,9	500,10	67,9	63,8	70,88	11,10
Genel Toplam	3.841,9	4.528,1	17,86	2.523,5	2.608,4	65,68	57,60

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde 51,3 milyon TL olmuştur. Bu çeyrekte finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemine göre artış göstermiş ve 51,9 milyon TL'den 89,7 milyon TL'ye ulaşmıştır.

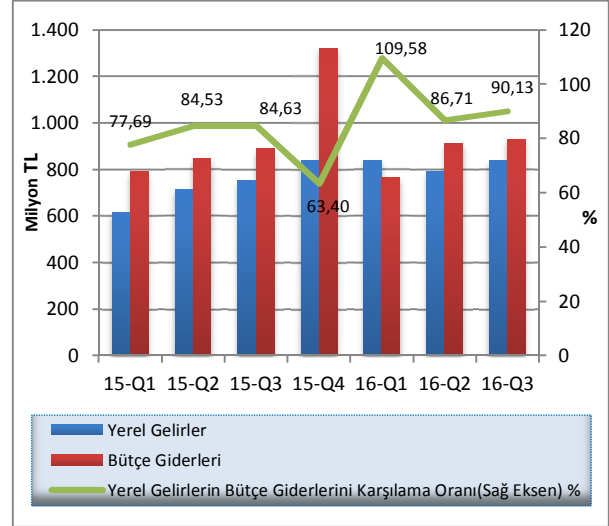
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2015 Tem- Eyl	2016 Tem - Eyl
Bütçe Gelirleri – (T.C. Kredi + İç Borçlanma)	853,8	979,8
1. Yerel Gelirler	752,0	836,9
Vergi Gelirleri	571,3	620,2
Vergi Dışı Gelirler	176,3	216,7
Diğer Gelirler	4,4	-
2. Dış Yardımlar	101,8	142,9
T.C. Yardımları	101,8	142,9
Bütçe Giderleri	888,6	928,5
Personel Giderleri	347,5	367,6
Cari Transferler	408,5	410,7
Sermaye Giderleri	45,9	68,4
Diğer Giderler	86,7	81,8
Finansman Dengesi	- 34,8	51,3
Finansman	51,9	89,7
T.C. Kredileri	51,9	89,7
İç Borçlanma	0	0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Yerel gelirler kalemi 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 11,28 yükselmiş ve 836,9 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2015 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 84,63 olan yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı 2016 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 90,13 olarak gerçekleşmiştir. Yerel gelirlerimizin bütçe giderlerini karşılama oranlarının gelişimi çeyrek dönemler itibarıyla aşağıdaki grafikte verilmektedir.

Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

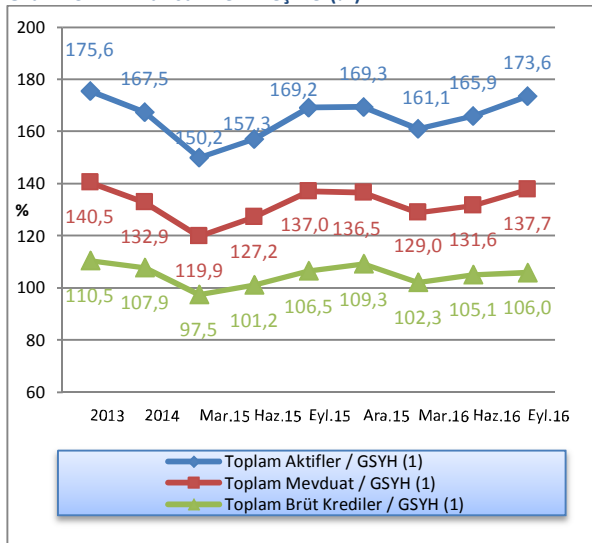
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2016 yılı üçüncü çeyrek finansal derinleşme rakamlarını incelediğimizde; toplam brüt kredilerin GSYH'ye oranı yüzde 105,1'den yüzde 106'ya, toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 165,9'dan yüzde 173,6'ya ve toplam mevduatın GSYH'ye oranı yüzde 131,6'dan yüzde 137,7'ye yükselmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1) 2012-2015 yılları için GSYH gerçekleşme, 2016 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.2 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2016 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 23,11'e yükselmiştir. Bu oran bir önceki çeyrekte yüzde 21,47 düzeyindeydi.

2015 üçüncü çeyrek sonu itibarıyla yüzde 17,33 olan SYSR 2016 yılının üçüncü çeyreğinde 1,03 puan artarak yüzde 18,36'a yükselmiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, Eylül 2016 sonunda bir önceki döneme göre 0,23 puan artarak yüzde 6,82'ye yükselmiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt kredilerin mevduata oranı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 2,9 puan azalmış ve yüzde 76,96 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2015 yılı Eylül ayında yüzde 62,96 olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 61,05 seviyesine gerilemiştir. Bu oran bir önceki çeyrek döneme göre ise 2,28 puan azalmıştır.

Brüt kredilerdeki büyüme hızında, 2016 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki döneme göre binde 8,8 oranında artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde brüt kredilerde yüzde 5,24 artış olmuştur.

Bir önceki çeyrek dönemle mukayese edildiğinde, Haziran 2016 sonunda yüzde 1,97 oranında artan mevduat, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 4,68'lik artış göstermiştir.

2016 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla 9 olan finansal kaldıraç oranı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde 8,91 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları

Açıklama	2015		2016		
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	22,43	22,84	22,12	21,47	23,11
SYSR	17,33	17,06	17,39	17,18	18,36
TGA / Brüt Krediler	6,58	6,88	6,92	6,59	6,82
Brüt Krediler / Top. Mevduat	77,75	80,05	79,26	79,86	76,96
Brüt Krediler / Top. Aktifler	62,96	64,52	63,49	63,33	61,05
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	5,24	2,54	-0,47	2,74	0,88
Mevduattaki Büyüme Hızı	7,75	-0,41	0,53	1,97	4,68
Finansal Kaldıraç ¹	9,88	9,70	9,14	9,00	8,91

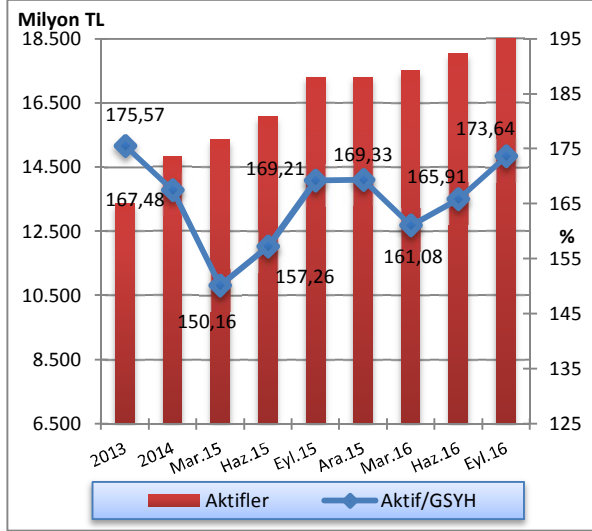
Not: (1) Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCCMB

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

2016 yılı Eylül ayı sonunda bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 173,64'e yükselmiştir.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: (1) 2012-2015 yılları için GSYH gerçekleşme, 2016 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2016 yılı üçüncü çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 56,37, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 78,67 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 57,45, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,16 düzeyindedir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 58,27, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,58 seviyesindedir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 50,91, ilk on bankanın payı ise yüzde 75,83 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)

İlk Beş Bankanın Sektör Aktif Toplamı İçindeki Payları	2015			2016	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Aktifler	54,70	55,51	55,52	55,64	56,37
Brüt Krediler	57,71	58,60	58,15	57,55	57,45
Mevduat	56,81	57,48	57,56	57,41	58,27
Bankalara Borçlar	67,47	61,64	58,30	65,76	60,75
Toplam Özkaynaklar	51,33	51,07	51,45	51,69	50,91
İlk On Bankanın Sektör Aktif Toplamı İçindeki Payları	2015			2016	
Aktifler	77,86	78,23	78,17	78,46	78,67
Brüt Krediler	79,12	79,70	79,89	79,78	80,16
Mevduat	79,22	79,79	79,85	80,15	80,58
Bankalara Borçlar	96,54	94,21	93,87	94,58	92,76
Özkaynaklar	76,96	76,24	76,69	76,97	75,83

Kaynak: KKTCCMB

5.1.4 BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısında 2016 Eylül ayı sonunda değişiklik olmamıştır. 2016 yılı üçüncü çeyreğinde şube bankası olarak faaliyet gösteren ING Bank A.Ş.'nin KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 25 Ağustos 2016 tarih ve 930 sayılı kararı ile özel sermayeli banka kategorisinde faaliyete

başlayan ALBANK'a devri nedeniyle bankaların kompozisyonunda değişiklik yaşanmıştır. Buna göre, Eylül 2016'da sektörde faaliyet gösteren toplam 22 bankanın 2'si kamu bankası, 14'ü özel sermayeli banka ve 6'sı şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	2013	2014	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Eyl.16
Kamu Bankaları	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	13	13	13	13	13	13	13	13	14
Şube Bankaları	7	7	7	7	7	7	7	7	6
Toplam	22	22	22	22	22	22	22	22	22

Kaynak: KKTCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde 233'dür. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam şube sayısının yüzde 65,24'ünü

özel sermayeli bankalara, yüzde 19,31'ini şube bankalarına, yüzde 15,45'ini kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

	Şube Sayısının Gelişimi								
	2013	2014	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Eyl.16
Kamu Bankaları	38	36	36	36	36	36	36	36	36
Özel Sermayeli Bankalar	139	139	141	141	139	145	145	145	152
Şube Bankaları	47	45	45	45	46	46	46	46	45
Toplam	224	220	222	222	221	227	227	227	233

	Personel Sayısının Gelişimi (kişi)								
	2013	2014	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Eyl.16
Kamu Bankaları	561	524	526	524	516	518	516	504	554
Özel Sermayeli Bankalar	1.780	1.781	1.816	1.809	1.788	1.827	1.814	1.807	1.875
Şube Bankaları	541	540	541	552	550	555	551	567	560
Toplam	2.882	2.845	2.883	2.885	2.854	2.900	2.881	2.878	2.989

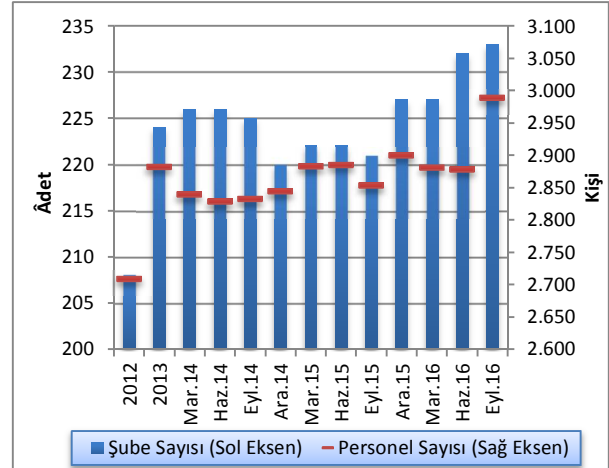
Kaynak: KKTCMB

Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Haziran 2016 - Eylül 2016 döneminde 111 kişi artarak 2.878'den 2.989'a yükselmiştir. Söz konusu personelin 1.875'i özel sermayeli bankalarda, 554'ü kamu bankalarında ve 560'ı şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, şube bankalarındaki personel sayısı 567'den 560'a gerilemiş, özel sermayeli bankalarındaki personel sayısı 1.807'den 1.875'e, kamu bankalarındaki personel sayısı ise, 504'den 554'e yükselmiştir.

Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 135 kişi artarak 2.854'den 2.989'a ulaşmıştır. Söz konusu dönemde personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; kamu bankalarında 38, özel sermayeli bankalarda 87 ve şube bankalarında çalışan personel sayısının 10 kişi arttığı görülmektedir.

2016 yılı Eylül ayı sonunda sektörde çalışan personelin yüzde 62,73'ünü özel sermayeli bankalara, yüzde 18,74'ünü şube bankalarına, yüzde 18,53'ünü kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCMB

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2016 yılı Haziran ayı sonunda 18.033 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 4,66 artarak 18.873 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, likit aktiflerde yüzde 12,64, brüt kredilerde binde 8,8, diğer aktiflerde yüzde 10,73 ve MDC'de yüzde 7,16 artış görülmüştür. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 9,11, likit aktifleri yüzde

12,38, brüt kredileri yüzde 5,78, MDC yüzde 36,26 artış göstermiştir. Aynı dönemde mevduat yüzde 6,87, özkaynaklar ise yüzde 19,68 artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Haziran 2016 - Eylül 2016 döneminde yüzde 4,68, özkaynaklar ise yüzde 5,53 artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2015			2016		Yüzde Değişim	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2016 - 09/2016	09/2015 - 09/2016
Likit Aktifler	3.879,7	3.953,2	3.871,9	3.870,9	4.360,1	12,64	12,38
MDC	1.033,9	1.031,3	1.222,8	1.314,7	1.408,8	7,16	36,26
Toplam Brüt Krediler	10.891,5	11.168,1	11.115,4	11.420,4	11.521,2	0,88	5,78
Diğer Aktifler	1.492,8	1.157,0	1.297,5	1.429,5	1.582,9	10,73	6,04
Aktif-Pasif Toplamı	17.297,9	17.309,6	17.507,6	18.032,5	18.873,0	4,66	9,11
Mevduat	14.007,8	13.950,6	14.024,2	14.300,5	14.969,8	4,68	6,87
Bankalara Borçlar	867,4	961,3	1.024,2	1.025,7	1.148,4	11,96	32,40
Diğer Pasifler	832,1	779,7	733,0	902,4	851,2	-5,67	2,30
Özkaynaklar	1.590,6	1.618,0	1.726,2	1.803,9	1.903,6	5,53	19,68

Kaynak: KKTCMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2016 yılının üçüncü çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 61,05 ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 23,11 payla likit aktifler, yüzde 8,38 ile diğer aktifler ve yüzde 7,46'lık payla MDC takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Eylül 2015 - Eylül 2016 dönemi aktif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde; MDC ve likit aktiflerde artış, diğer aktiflerde ve brüt kredilerde ise azalış olduğu görülmektedir.

Eylül 2016 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 79,32'sini mevduat, yüzde 10,09'unu özkaynaklar, yüzde 6,08'ini bankalara borçlar ve yüzde 4,51'ini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde bankacılık sektörünün pasif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde, bankalara borçlar, özkaynaklar kalemlerinde artış, mevduat ve diğer pasifler kalemlerinde ise azalış olduğu görülmektedir.

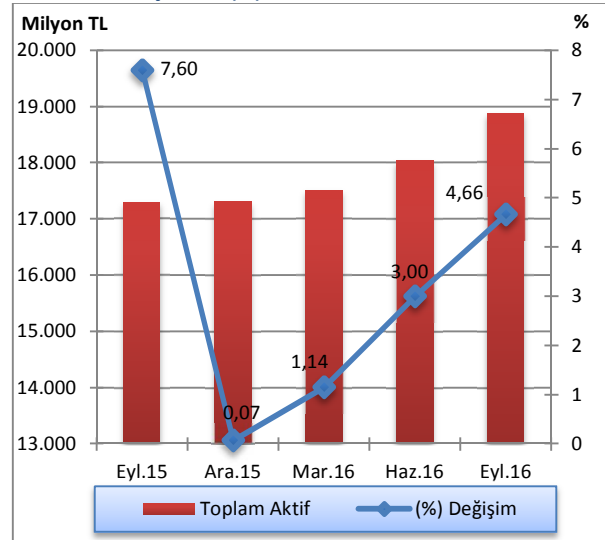
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)

Aktif	2015			2016	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Likit Aktifler	22,43	22,84	22,12	21,47	23,11
MDC	5,98	5,96	6,98	7,29	7,46
Toplam Brüt Krediler	62,96	64,52	63,49	63,33	61,05
Diğer Aktifler	8,63	6,68	7,41	7,91	8,38
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	80,98	80,59	80,10	79,30	79,32
Bankalara Borçlar	5,01	5,55	5,85	5,69	6,08
Diğer Pasifler	4,81	4,51	4,19	5,01	4,51
Özkaynaklar	9,20	9,35	9,86	10,00	10,09
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCMB

Eylül 2015 - Eylül 2016 aralığındaki tüm dönemlerde büyüyen Bankacılık sektörünün toplam aktifi, 2015'in üçüncü ve dördüncü çeyrekleri itibarıyla sırasıyla yüzde 7,6 ve binde 0,7 oranlarında artmıştır. 2016 yılının birinci ve ikinci çeyreklerinde yüzde 1,14 ve yüzde 3 oranlarında, üçüncü çeyrek itibarıyla ise yüzde 4,66 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)

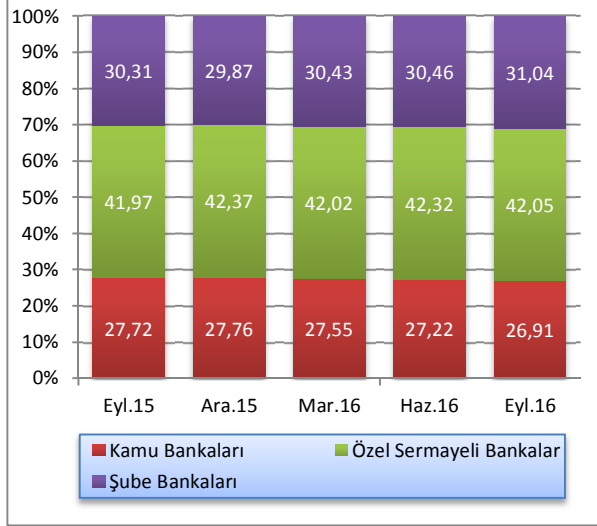

Kaynak: KKTCMB

Sektörün aktif toplamı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları grubunda yüzde 30,46'dan yüzde 31,04 düzeyine yükselmiş, özel sermayeli bankalar grubunda yüzde 42,32'den yüzde 42,05'e, kamu bankaları grubunda ise yüzde 27,22'den yüzde 26,91'e gerilemiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde ise, kamu bankaları ve şube bankaları gruplarında küçülme, özel sermayeli bankalar grubunda ise büyüme görülmüştür.

2016 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında yüzde 3,45, özel sermayeli bankalarda yüzde 3,99 ve şube bankalarında ise yüzde 6,67 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu bankalarında yüzde 5,94, özel sermayeli bankalarda yüzde 9,3, şube bankalarında yüzde 11,74 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2015		2016		Yüzde Değişim		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2016-09/2016	09/2015-09/2016
Kamu Bankaları	4.794,7	4.804,9	4.823,1	4.910,0	5.079,5	3,45	5,94
Özel Sermayeli Bankalar	7.260,4	7.333,6	7.357,0	7.630,6	7.935,4	3,99	9,3
Şube Bankaları	5.242,8	5.171,1	5.327,5	5.491,9	5.858,1	6,67	11,74
Toplam	17.297,9	17.309,6	17.507,6	18.032,5	18.873,0	4,66	9,11

Kaynak: KKTÇMB

5.2.2 LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 12,64 artarak 3.871 milyon TL'den 4.360 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde nakit değerler kaleminde 10,4 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 208,1 milyon TL BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 211,2 milyon

TL ve bankalardan alacaklar kaleminde ise 59,5 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2015 yılı Eylül ayı sonunda 3.880 milyon TL olan likit aktifler, 2016 yılı Eylül ayı sonunda 4.360 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, nakit değerler 7,3 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi 88,2 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 2,3 milyon TL ve bankalardan alacaklar kalemi 382,6 milyon TL artmıştır.

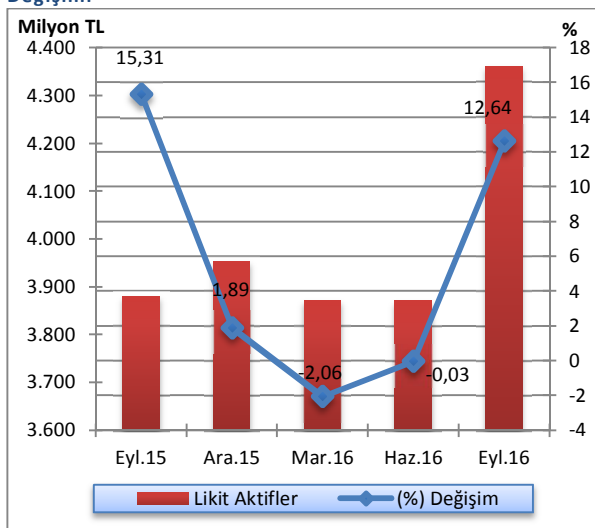
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2015		2016		Yüzde Değişim 06/2016 - 09/2016	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran		
Nakit Değerler	165,3	153,8	152,7	162,2	172,6	6,41
Merkez Bankası'ndan Alacaklar	1.487,5	1.514,1	1.339,0	1.367,6	1.575,7	15,22
BPP işlemlerinden Alacaklar	648,7	647,0	604,4	439,8	651,0	48,02
Bankalardan Alacaklar	1.578,2	1.638,3	1.775,8	1.901,3	1.960,8	3,13
Toplam	3.879,7	3.953,2	3.871,9	3.870,9	4.360,1	12,64

Kaynak: KKTCMB

Likit aktifler 2015 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreğinde sırasıyla yüzde 15,31 ve 1,89 oranında artış göstermiştir. 2016 yılının ilk çeyreğinde sektör likit aktifleri yüzde 2,06 ve ikinci çeyreğinde binde 0,3 oranlarında azalmış, üçüncü çeyrekte ise yüzde 12,64 oranında artış göstermiştir.

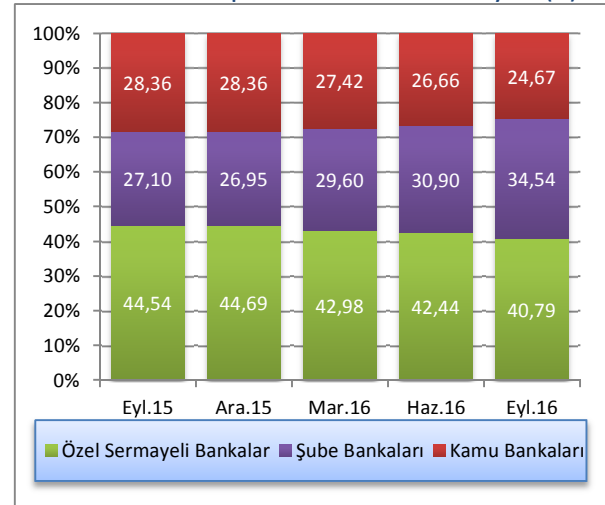
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCMB

2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankalarının likit aktiflerinde artış, özel sermayeli bankaların ve kamu bankalarının likit aktiflerinde ise azalış gerçekleşmiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde de şube bankaları grubunda artış olurken, kamu bankaları ve özel sermayeli bankalar gruplarında ise azalma söz konusudur.

Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.3 KREDİLER

2016 yılı Eylül ayı itibarıyla 6.022 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu 3.222 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde işletme kredileri 5.532 milyon TL'den 6.022 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 3.152 milyon TL'den 3.222 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.9: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

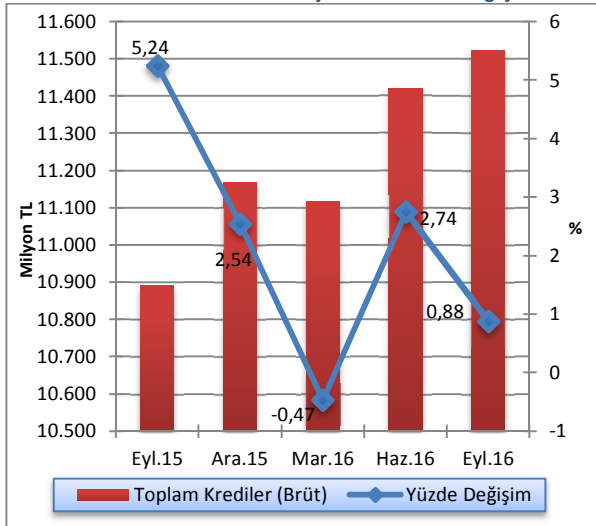
	2015			2016	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
İşletme Kredileri	5.532,4	5.740,9	5.731,3	5.987,6	6.022,0
Tüketici Kredileri	3.152,2	3.073,4	3.085,4	3.130,2	3.222,1
Kredi Kartları	259,8	265,1	250,9	279,9	289,8
İskonto ve İştirak Senetleri	133,1	138,5	146,2	161,6	161,0
Diğer Yatırım Kredileri	86,1	96,4	90,8	96,6	93,5
İthalat Kredileri	3,8	3,5	3,7	3,0	2,3
Fon Kaynaklı Krediler	15,8	14,8	14,2	13,8	13,5
İhtisas Kredileri	10,4	15,9	17,9	13,6	12,2
İhracat Kredileri	11,7	11,0	7,0	2,1	4,5
KKTCMB Kaynaklı Krediler	5,2	0,0	0,0	4,0	4,2
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,5	0,0	0,5	0,0	0,1
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	963,6	1.039,7	998,9	975,0	910,7
Toplam Krediler	10.174,6	10.399,4	10.346,4	10.667,4	10.735,9

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredileri, 2015 Eylül ve Aralık ayları itibarıyla yüzde 5,24 ve 2,54 oranlarında artış göstermiştir. 2016 yılı Mart ayı itibarıyla binde 4,7 azalış, Haziran ve Eylül ayları sonunda ise yüzde 2,74 ve binde 8,8 oranında artış gerçekleşmiştir.

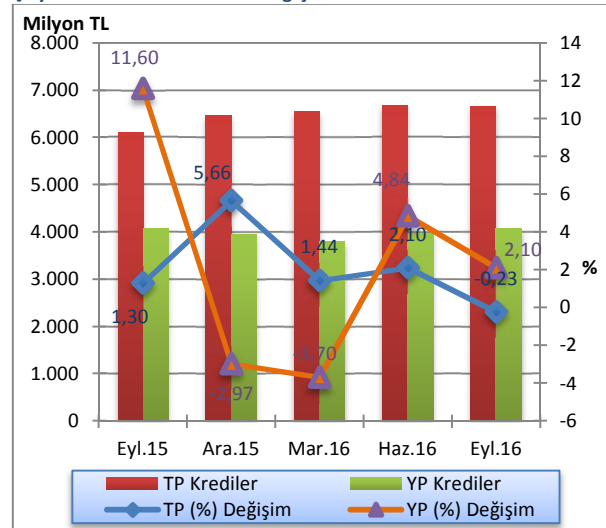
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

2016 yılının üçüncü çeyreğinde kredilerin 6.669 milyon TL'si TP cinsinden, 4.067 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde binde 2,3 oranında azalış, YP cinsinden kredilerde ise yüzde 2,1 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Kredilerin TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

2016 yılının üçüncü çeyreğinde kamu bankaları brüt kredilerinde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinde binde 3 oranında azalış, YP cinsinde ise yüzde 2,06 oranında artış olmuştur. Özel sermayeli bankaların

brüt kredileri TP cinsinden binde 2,6, YP cinsinden ise yüzde 3,99 artış göstermiştir. Şube bankalarının brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinden binde 6,2 artmış, YP cinsinden ise yüzde 2,09 azalmıştır.

Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Haziran 2016			Eylül 2016			Yüzde Değişim 06/2016 - 09/2016		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	2.382,4	742,7	3.125,1	2.381,8	758,0	3.139,8	-0,03	2,06	0,47
Özel Sermayeli Bankalar	2.623,4	2.254,1	4.877,5	2.630,1	2.344,0	4.974,1	0,26	3,99	1,98
Şube Bankaları	2.251,8	1.166,0	3.417,8	2.265,7	1.141,6	3.407,3	0,62	-2,09	-0,31
Toplam Krediler	7.257,6	4.162,8	11.420,4	7.277,6	4.243,6	11.521,2	0,28	1,94	0,88

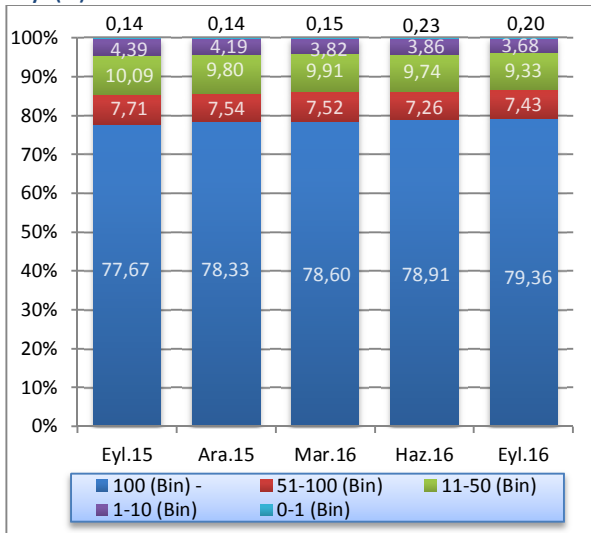
Kaynak: KKTCCMB

2016 üçüncü çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 79,36 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 9,33'lük payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 7,43 ve 3,68'ini oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, binde 2 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdelik payı itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde ve 0-1 bin TL kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin ve 1-10 bin TL dilimlerindeki kredilerde ise azalış olmuştur.

Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı (%)

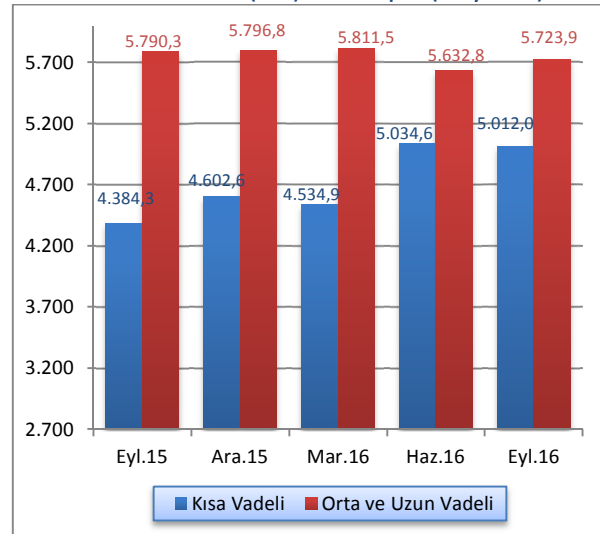

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCCMB

Kısa vadeli krediler, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 5.035 milyon TL'den 5.012 milyon TL seviyesine gerilemiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, 5.633 milyon TL'den 5.724 milyon TL'ye yükselmiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde orta ve uzun vadeli kredilerde yüzde 1,15 oranında daralma, kısa vadeli krediler ise yüzde 14,32 oranlarında genişleme gerçekleşmiştir.

Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

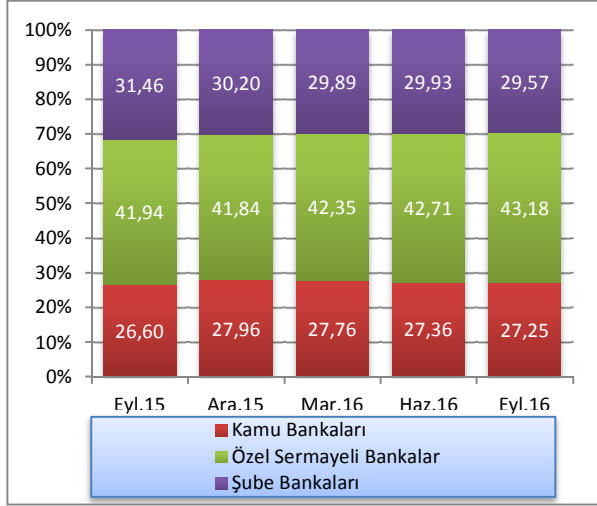

Not: 1 yıla kadar vadeli olanlar kısa vadeli kredi olarak sınıflandırılmaktadır.

Kaynak: KKTCCMB

Brüt kredilerin değişimi incelendiğinde, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla Kamu bankaları payı yüzde 27,36'dan yüzde 27,25'e, şube bankalarının payı ise yüzde 29,93'den yüzde 29,57'e gerilemiştir. Özel sermayeli bankaların grubunun kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı ise yüzde 42,71'den yüzde 43,18'e yükselmiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde şube bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki paylarında azalış, kamu bankaları ile özel sermayeli bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)

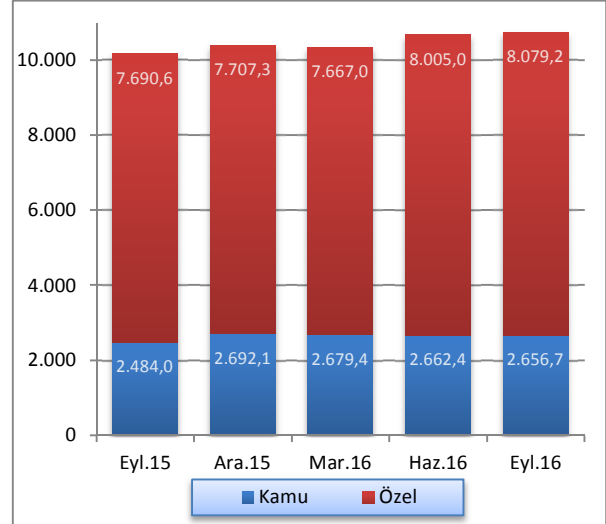

Kaynak: KTCMB

Eylül 2016 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 75,25'ini özel sektöre, yüzde 24,75'ini ise kamu sektörüne kullandırılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesiminin kullandığı krediler bir önceki çeyreğe göre 2.662 milyon TL'den 2.657 milyon TL'ye gerilemiş, özel kesim kredileri ise 8.005 milyon TL'den 8.079 milyon TL'ye yükselmiştir.

Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 6,95, özel kesime kullandırılan kredilerin artış oranı ise yüzde 5,05'dir.

Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

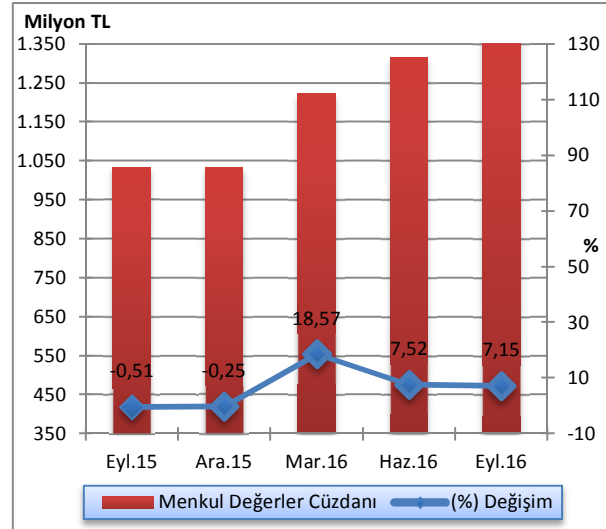
Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KTCMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

MDC, 2015 yılı Eylül ayı itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre binde 5,1 oranında azalmıştır. 2016 yılı Mart, Haziran ve Eylül aylarında ise sırasıyla yüzde 18,57, yüzde 7,52 ve yüzde 7,15 oranlarında artış göstermiştir.

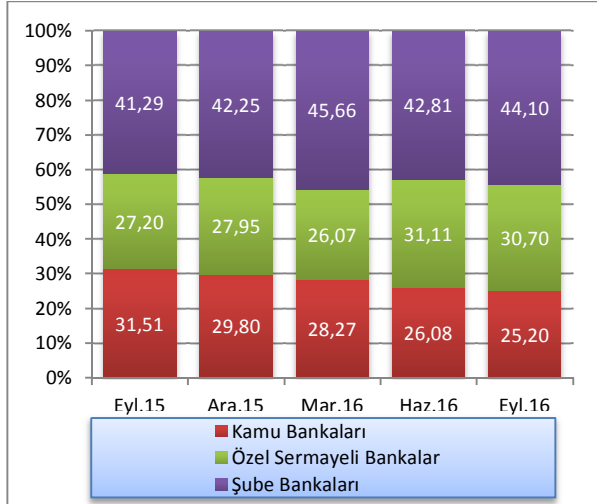
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KTCMB

MDC'nin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.15'e göre; 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu bankalarının toplam MDC'deki payı yüzde 26,08'den yüzde 25,2'ye, özel sermayeli bankaların payı ise yüzde 31,11'den yüzde 30,70'e gerilemiş, şube bankalarının payı ise yüzde 42,81'den yüzde 44,1 seviyesine yükselmiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde kamu bankaları grubunda azalış, özel sermayeli bankalar ve şube bankaları gruplarında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanı Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2015			2016	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Tasarruf	10.576,3	10.537,9	10.581,1	10.745,4	11.022,3
Ticari	2.408,1	2.350,4	2.380,8	2.442,4	2.744,1
Resmi	787,1	822,7	825,5	881,3	913,5
Diğer	236,3	239,6	236,8	231,4	289,9
Toplam Mevduat	14.007,8	13.950,6	14.024,2	14.300,5	14.969,8
Bankalara Borçlar	867,4	961,3	1.024,2	1.025,7	1.148,4
Bankalara Borçlar dâhil Toplam Mevduat	14.875,2	14.911,9	15.048,4	15.326,2	16.118,2

Kaynak: KKTCMB

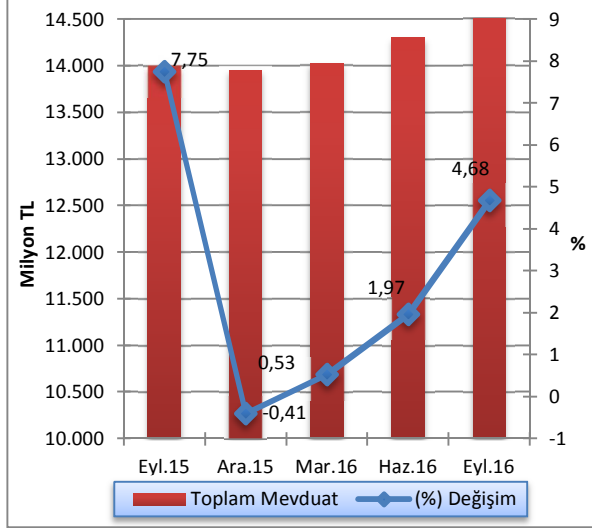
5.2.5 MEVDUAT

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,68 oranında artmıştır. Mevduat bir yıllık dönemde, yüzde 6,87 oranında artış göstermiş ve 2016 Eylül sonunda 14.970 milyon TL olmuştur.

Aynı tabloda 2016 Eylül sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 11.022 milyon TL ile tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 2.744 milyon TL ile ticari mevduat, 914 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 4,22, ticari mevduatta yüzde 13,95 ve resmi mevduatta yüzde 16,06 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Toplam mevduat 2015 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla yüzde 7,75 oranında artmış ve yıl sonu itibarıyla ise sektör mevduatı binde 4,1 oranında azalmıştır. 2016 yılının ilk çeyreğinde binde 5,3, ikinci çeyreğinde yüzde 1,97 ve üçüncü çeyreğinde ise yüzde 4,68 oranlarında artış göstermiştir.

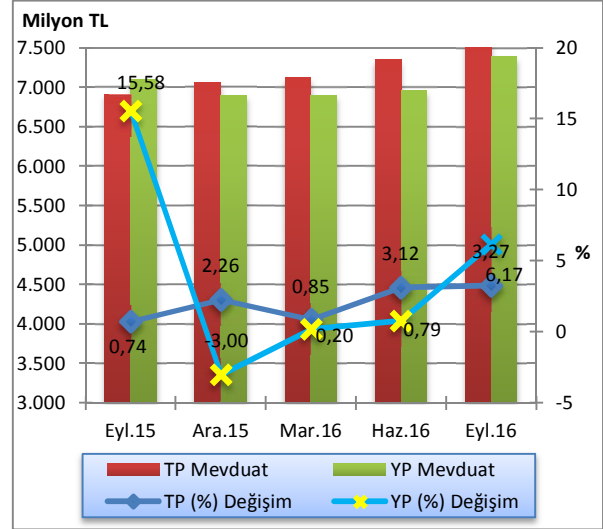
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılının üçüncü çeyreğinde mevduatın 7.584 milyon TL'sinin TP cinsinden, 7.386 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 3,27, YP cinsinden mevduatta ise yüzde 6,17 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

Eylül 2016 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı yüzde 2,26, YP mevduatı ise yüzde 5,31, özel sermayeli bankaların TP mevduatında yüzde 1,44, YP mevduatında yüzde 5,43 oranlarında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 6,98, YP mevduatında ise yüzde 8,21 oranında artış görülmüştür.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Haziran 2016			Eylül 2016			Yüzde Değişim 06/2016-09/2016		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	2.637,5	1.452,8	4.090,3	2.697,1	1.530	4.227	2,26	5,31	3,34
Özel Sermayeli Bankalar	2.666,1	3.594,8	6.260,9	2.704,4	3.790	6.494,4	1,44	5,43	3,73
Şube Bankalar	2.040,1	1.909,2	3.949,3	2.182,4	2.066	4.248,4	6,98	8,21	7,57
Toplam Krediler	7.343,7	6.956,8	14.300,5	7.583,9	7.386	14.969,8	3,27	6,17	4,68

Kaynak: KKTÇMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 54,83'lük oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 18,38 payla üç ay vadeli, yüzde 13,79 payla vadesiz, yüzde 8,94'lük payla bir yıl ve yüzde 4,06'lık payla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 1 ay vadeli mevduatta 0,63 ve 6 ay vadeli mevduatta 0,15 puan azalış, vadesiz, 3 ay vadeli

ve 1 yıl vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,41, 0,31 ve 0,06 puan artış görülmüştür.

Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde 1 ay vadeli, 6 ay vadeli ve 1 yıl vadeli mevduatta sırasıyla 0,66, 0,21 ve 0,90 puan azalış, vadesiz mevduatta 0,48 ve 3 ay vadeli mevduatta 1,29 puan artış olmuştur.

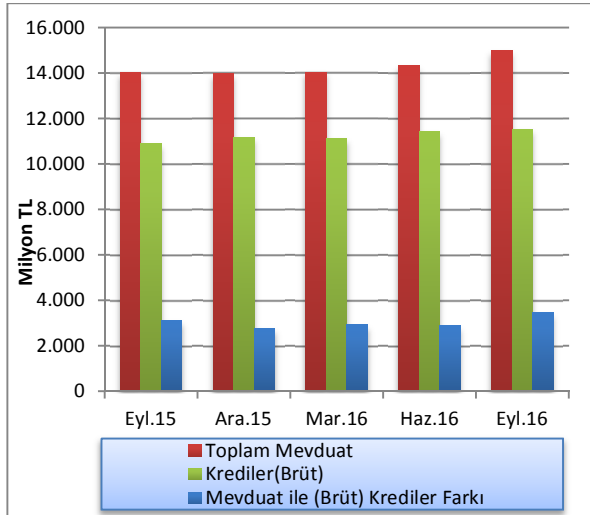
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2015			2016		Değişim (Puan)	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2016-09/2016	09/2015-09/2016
Vadesiz	13,31	13,33	12,48	13,38	13,79	0,41	0,48
1 Ay Vadeli	55,49	55,12	56,47	55,46	54,83	-0,63	-0,66
3 Ay Vadeli	17,09	18,04	17,75	18,07	18,38	0,31	1,29
6 Ay Vadeli	4,27	4,05	4,22	4,21	4,06	-0,15	-0,21
1 Yıl Vadeli	9,84	9,46	9,08	8,88	8,94	0,06	-0,90
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		

Kaynak: KKTÇMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Haziran 2016 sonunda 2,880 milyon TL olan fark, 2016 Eylül ayında 568,5 milyon TL artmış ve 3.449 milyon TL'ye yükselmiştir.

Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

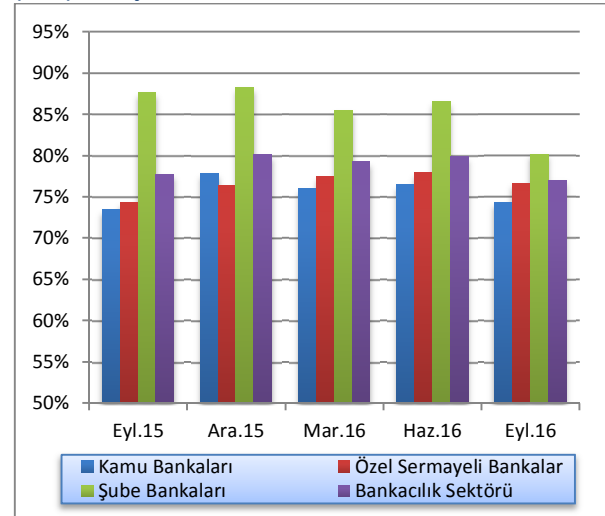
Kaynak: KKTÇMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, Haziran 2016 sonunda yüzde 79,86 oranında gerçekleşmiş ve Eylül 2016 sonunda

yüzde 76,96 seviyesine gerilemiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 0,79 puan azalmıştır.

Mevduatın kredilere dönüşüm oranı bankalar bazında incelendiği zaman, şube bankaları yüzde 80,20 ile birinci sırada yer almaktadır. Şube bankalarını yüzde 76,59 oranla özel sermayeli bankalar takip etmektedir. Kamu bankaları ise yüzde 74,28 dönüşüm oranına sahiptir.

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTÇMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,55 oranında artarak 2016 yılının üçüncü çeyreği sonunda 1.904 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde ise yüzde 19,68 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 99,4 milyon TL, yedek akçeler ise 68,8 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2015			2016	
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Ödenmiş Sermaye	779,0	791,4	791,8	848,5	878,4
Yedek Akçeler	355,0	367,3	426,1	425,3	423,8
Sabit Kıymetler					
Yeniden Değerleme Fonu	1,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	12,5	12,5	78,7	72,3	72,7
Dönem Kârı (Zararı)	185,4	201,8	56,1	156,3	227,5
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	257,3	244,8	373,3	301,2	301,0
Toplam	1.590,6	1.618,0	1.726,2	1.803,5	1.903,6

Kaynak: KKTCMB

5.2.7 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, Haziran 2016 dönemine göre 2016 yılı Eylül ayı sonunda yüzde 6,17 oranında artmış, 2.936 milyon TL seviyesinden 3.117 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 10,15 oranında artış olmuştur.

Haziran 2016 sonunda 14.579 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 4,56 oranında artarak 15.244 milyon TL'ye

yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 6,76 oranında artış göstermiştir.

M2 para arza resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, yüzde 4,67 oranında artarak 15.552 milyon TL'den 16.278 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış yüzde 7,76'dır.

Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

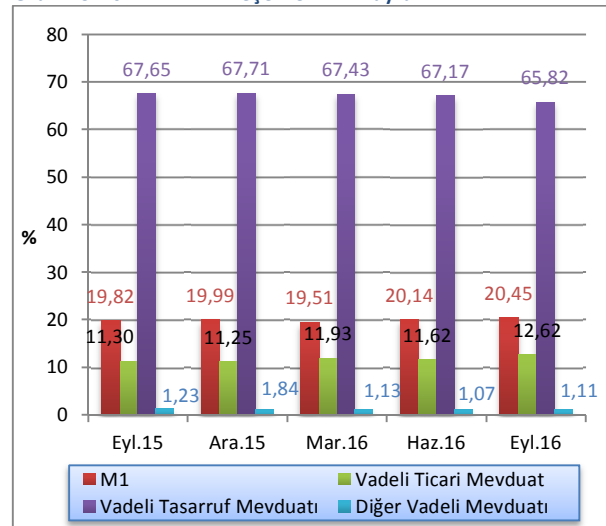
Yıllar	Dönem	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012		1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013		1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,2	8,08	15.106,4	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,8	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.935,9	4,93	14.579,3	1,67	15.552,1	2,44
	III	3.117,0	6,17	15.244,2	4,56	16.278,0	4,67

Kaynak: KKTCCMB

Önceki dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2016 itibarıyla M2'deki en büyük payın yüzde 65,82 ile vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 20,45'lik payla M1, yüzde 12,62 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,11'lik oranla diğer vadeli mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde oransal olarak 1,83 puan azalarak yüzde 65,82'ye gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden vadeli ticari mevduatı yüzde 11,30'dan yüzde 12,62'ye, M1 yüzde 19,82'den yüzde 20,45'e yükselmiş, vadeli diğer mevduat ise yüzde 1,23'den yüzde 1,11'e gerilemiştir.

Grafik 5.20: M2'nin Bileşenlerinin Payları

Kaynak: KKTCCMB

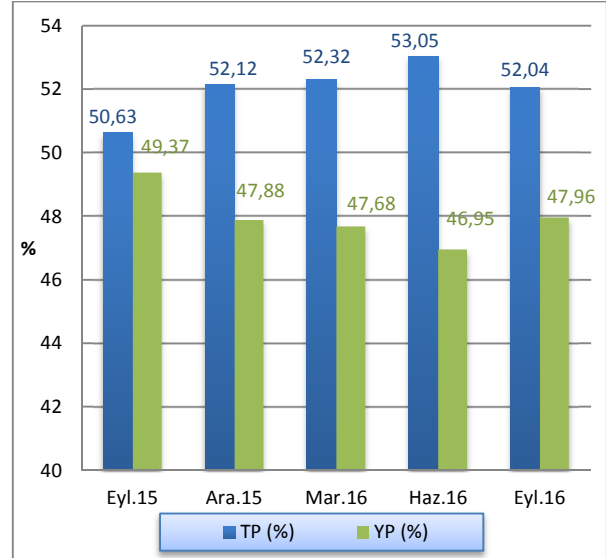
M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Haziran 2016 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 52,04, YP mevduatın ise yüzde 47,96 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlar Eylül 2015 sonunda TP’de yüzde 50,63, YP’de ise yüzde 49,37 seviyesinde idi.

5.3 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2016 yılı birinci çeyrek verileri, BPP’nin yeni bir bilişim altyapısına geçmesinden dolayı Şubat ve Mart aylarını kapsamaktadır.

2016 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla TL’de 465, ABD dolarında 116, avroda 174 ve sterlinde 424 adet gerçekleşen işlem bulunmaktadır. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 5.474 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 2.126 milyon ABD doları, avroda 787 milyon avro ve sterlinde 3.918 milyon sterlin tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.21: M3’ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi

	TL		₺		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2015								
Q1	435	3.160.000	190	522.750	173	667.500	285	2.096.500
Q2	399	3.965.500	159	782.400	155	504.000	272	2.913.150
Q3	388	4.497.000	200	1.734.503	170	485.502	373	3.994.005
Q4	426	4.124.500	214	3.388.900	216	1.013.400	410	5.052.550
2016								
Şubat - Mart	101	948.500	48	543.000	60	139.150	136	1.296.050
Q2	468	4.486.250	224	2.732.400	245	532.200	551	5.281.550
Q3	465	5.473.600	116	2.125.500	174	787.300	424	3.917.600

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılı üçüncü çeyrekte gerçekleşen işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 75,27, ABD dolarında yüzde 92,24, avroda 99,43 ve sterlinde yüzde 100 oranlarında gecelik vadede işlem görülmüştür. Bir

ay vadeli işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 24,73, ABD dolarında yüzde 7,76 ve avroda 0,57 oranlarında aylık vade tercih edilmiştir.

Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2015 Q1	3.160.000		522.750		667.500		2.096.500	
O/N	2.951.000	93,39	508.000	97,18	652.500	97,75	2.096.500	100
1W	3.000	0,09						
1M	206.000	6,52	14.750	2,82	15.000	2,25		
2015 Q2	3.965.500		782.400		504.000		2.913.150	
O/N	3.779.500	95,31	780.400	99,74	496.000	98,41	2.913.150	100
1M	186.000	4,69	2.000	0,26	8.000	1,59		
2015 Q3	4.497.000		1.734.503		485.502	29,30	3.994.005	
O/N	4.289.000	95,37	1.730.003	99,74	485.502	100,00	3.994.005	100
1W	2.000	0,04						
1M	196.000	4,36	4.500	0,26				
3M	10.000	0,22						
2015 Q4	4.124.500		3.388.900		1.013.400		5.052.550	
O/N	3.796.000	92,04	3.387.000	99,94	1.013.400	100,00	5.052.550	100
1W	5.000	0,12						
1M	323.500	7,84	1.900	0,06				
2016 Şubat-Mart	948.500		543.000		139.150		1.296.050	
O/N	851.500	70,30	542.000	97,92	138.650	98,33		
1M	97.000	29,70	1.000	2,08	500	1,67	1.290.050	100
2016 Q2	4.486.250		2.732.400		532.200		5.281.550	
O/N	4.090.750	74,15	2.729.150	97,77	532.200	100,00	5.281.550	100
1W	1.000	0,21						
1M	394.500	25,64	3.250	2,23				
2016 Q3	5.473.600		2.125.500		787.300		3.917.600	
O/N	5.090.600	75,27	2.114.300	92,24	787.050	99,43	3.917.600	100
1M	383.000	24,73	11.200	7,76	250	0,57		

Kaynak: KKTCCMB

2016 yılı üçüncü çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL'de yüzde 7,25, ABD dolarında ve avroda yüzde 0,5, sterlinde yüzde 0,75'tir. 1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları ise TL'de

yüzde 9,88, ABD dolarında yüzde 1,25 ve avroda yüzde 1,75'dir. Bu dönemde sterlinde 1 ay vadeli işlem gerçekleşmemiştir.

Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL					₺			€		£	
	O/N	1W	1M	2W	3M	O/N	1W	1M	O/N	1M	O/N	1M
2015 Q1	7,56	8,50	8,67			0,50		1,72	0,85	1,75	0,75	
Q2	7,25		8,61			0,50		1,13	0,50	1,75	0,75	
Q3	7,25	7,00	9,00		9,50	0,50		1,64	0,50		0,75	
Q4	7,25	9,00	9,00			0,50		1,45	0,50		0,75	
2016 Şubat-Mart	7,25		9,83			0,50		1,50	0,50	1,75	0,75	
Q2	7,25	10,00	10,00			0,50		1,60	0,50		0,75	
Q3	7,25		9,88			0,50		1,25	0,50	1,75	0,75	

Kaynak: KKTÇMB

5.4 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTC Merkez Bankası’na vermiştir.

KKTC Merkez Bankası bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTCMB tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
2/1/2015 (RG 1)	1.96	2.46	1.34	1.84
3/4/2015 (RG 53)	1.90	2.40	1.33	1.83
3/7/2015 (RG 108)	1.88	2,38	1,31	1,81
02/10/2015 (RG 144)	1,89	2,39	1,30	1,80
04/01/2016 (RG 1)	1,96	2,46	1,29	1,79
01/04/2016 (RG 41)	2,09	2,59	1,27	1,77
01/07/2016 (RG 85)	2,14	2,64	1,26	1,76
01/10/2016 (RG 123)	2,12	2,62	1,24	1,74

Kaynak: KKTCMB

5.5 BANKACILIK DIŞI FİNANS SEKTÖRÜ

5.5.1 ULUSLARARASI BANKACILIK BİRİMLERİ

Sayıları 7 olan UBB'nin toplam aktif büyüklüğü 2015 yılsonuna göre yüzde 1,83 azalarak 402,5 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. Bu dönemde likit aktifler azalarak 176,3 milyon dolar düzeyine gerilemiştir. Brüt krediler yüzde 3,12 artışla 214,9 milyona, diğer aktifler yüzde 73,85 artışla 11,3 milyon dolar seviyesine yükselmiştir.

Aralık 2015 - Eylül 2016 döneminde, mevduat yüzde 3,91 oranında azalmış ve 336,9 milyona gerilemiştir. Özkaynaklar yüzde 5,57 ve diğer pasifler yüzde 29,08 oranında artarak sırasıyla 47,4 ve 18,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.20: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$)

	Aralık 2015	Eylül 2016	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	195,1	176,3	-9,64
Krediler (Brüt)	208,4	214,9	3,12
Diğer Aktifler	6,5	11,2	73,85
Aktif/Pasif	410,0	402,5	-1,83
Mevduat	341,0	336,9	-1,20
Bankalara Borçlar	10,0	-	-100,00
Özkaynaklar	44,9	47,4	5,57
Diğer Pasifler	14,1	18,2	29,08

Kaynak: KKTCMB

5.5.2 SİGORTA ŞİRKETLERİ

Sektörde hizmet vermekte olan toplam 32 adet sigorta şirketi verilerinden hazırlanan konsolide bilançonun, 2014 yılsonu itibarıyla 242,5 milyon TL olan aktif büyüklüğü 2015 sonu itibarıyla yüzde 12 artarak 271,6 milyon TL'ye yükselmiştir. 2015 yılsonu itibarıyla nakit değerler 128,6 milyon TL, alacaklar 96 milyon TL ve sabit değerler 14,4 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sigortacılık sektörü konsolide bilançosunun pasif kalemlerinden borçlar bir yıllık dönemde (Aralık 2014-Aralık 2015) yüzde 21,88 artarak 54,6 milyon TL'ye, karşılıklar yüzde 9,36 artarak 78,3 milyon TL'ye, özkaynaklar yüzde 3,97 artarak 107,4 milyon TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde sektörün kârı ise yüzde 47,06 oranında artarak 25 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.21: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2014	2015	Yüzde Değişim
Nakit Değerler	113,9	128,6	12,91
Alacaklar	87,8	96,0	9,34
Sabit Değerler	11,8	14,4	22,03
Diğer Aktifler	29,0	32,6	12,41
Aktif/Pasif	242,5	271,6	12,00
Borçlar	44,8	54,6	21,88
Karşılıklar	71,6	78,3	9,36
Özkaynaklar	103,3	107,4	3,97
Kâr/Zarar	17,0	25,0	47,06
Diğer Pasifler	5,8	6,3	8,62

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı - Para Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi.

5.5.3 KOOPERATİFLER

Aralık 2015 tarihli bilanço, aktif büyüklüğü açısından sektörün yaklaşık yüzde 99'unu kapsayan 100 şirketin verilerinden hazırlanmıştır.

Aralık 2014 sonu itibarıyla 977,2 milyon TL olan kooperatiflerin aktif büyüklüğü Aralık 2015 sonunda yüzde 14,96 oranında artmış ve 1.123,4 milyon TL'ye yükselmiştir.

Aralık 2015 sonu itibarıyla bir önceki yıla kıyasla likit aktifler yüzde 16,7 oranında artarak 359,3 milyon TL'ye, brüt krediler yüzde 15,63 oranında artarak 722,1 milyon TL'ye ve diğer aktifler yüzde 351,62 artış ile 42 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Bilançonun pasifinde; mevduatın yüzde 18,05 artış ile 925,8 milyon TL'ye, özkaynakların yüzde 2,69 artış ile 129,8 milyon TL'ye yükseldiği görülmektedir. Diğer pasifler ise yüzde 1,95 oranında artarak 67,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.22: Kooperatiflerin Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2014	2015	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	307,9	359,3	16,70
Krediler (Brüt)	624,5	722,1	15,63
Diğer Aktifler	9,3	42,0	351,62
Aktif/Pasif	977,2	1.123,4	14,96
Mevduat	784,3	925,8	18,05
Özkaynaklar	126,4	129,8	2,69
Diğer Pasifler	66,5	67,8	1,95

Kaynak: KKTC Kooperatif Şirketler Mukayyitliği

5.5.4 DÖVİZ BÜROLARI

2015 yılsonu itibarıyla lisans sahibi 33 adet döviz bürosu bulunmaktadır. Döviz büroları konsolide bilançosu incelendiği zaman, hazır değerler, stoklar ve duran varlıklarda artış, diğer dönen varlıklar ve alacaklarda ise azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, hazır değerler 16,7 milyon TL, alacaklar 0,2 milyon TL, stoklar 7 milyon TL ve duran varlıklar 0,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Döviz büroları konsolide aktif büyüklüğü 2014 yılsonuna göre yüzde 63,09 oranında artarak 24,3 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2015 yılsonu itibarıyla, pasif yapısındaki kısa vadeli yabancı kaynaklar 6,1 milyon TL, uzun vadeli yabancı kaynaklar 2,8 milyon TL, özkaynaklar 14,5 milyon TL ve kâr ise 0,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.23: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2014	2015	Yüzde Değişim
Hazır Değerler	10,4	16,7	60,58
Alacaklar	1,1	0,2	-81,82
Stoklar	3,1	7,0	125,81
Diğer Dönen Varlıklar	0,2	-	-
Duran Varlıklar	0,1	0,4	300,00
Aktif/Pasif	14,9	24,3	63,09
Yabancı Kaynaklar	3,9	8,9	128,21
- Kısa Vadeli	3,3	6,1	84,85
- Uzun Vadeli	0,6	2,8	366,67
Özkaynaklar	10,7	14,5	35,51
Kâr/Zarar	0,3	0,9	200,00

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı - Para Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi.

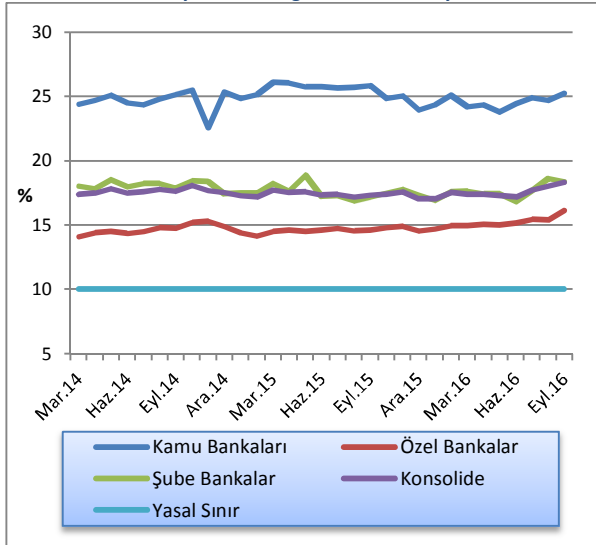
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2016 yılının üçüncü çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 1,18 puan artarak yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 18,36 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Eylül 2016 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 25,26, özel sermayeli bankalarda yüzde 16,14 ve şube bankalarında yüzde 18,38 olarak gerçekleşmiştir. Haziran 2016 itibarıyla bu oranlar sırasıyla yüzde 24,48, 15,14 ve 16,85 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu bankalarında 0,57 puan azalmasına karşın şube bankalarında 1,2 puan ve özel bankalarda 1,52 puan artmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıkları, Eylül 2016 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 8,22, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 4,2, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 3,8, yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıklar binde 0,6 oranında artmıştır. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 1,3 milyon TL artarak 2.042 milyon TL'ye yükselmiştir.

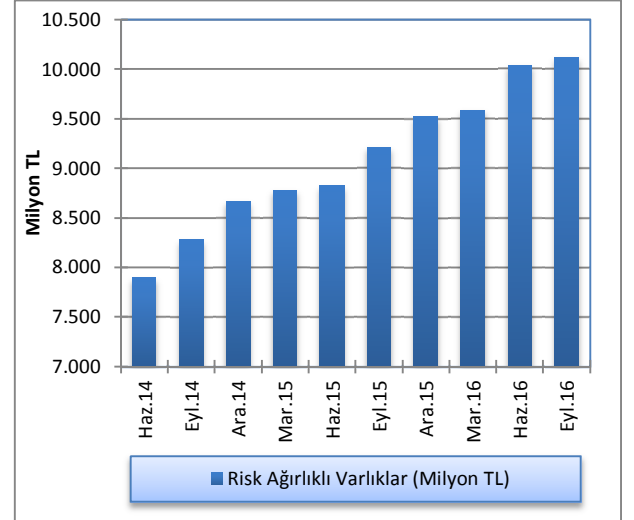
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar

	Eyl. 2015	Ara. 2015	Mar. 2016	Haz. 2016	Eyl. 2016	Yüzde Değişim (06/16-09/16)
% 0	7.811,7	7.939,6	7.865,8	7.944,9	8.598,2	8,22
% 20	1.443,1	1.365,2	1.414,6	1.445,0	1.505,7	4,20
% 50	3.311,8	3.274,1	3.338,4	3.436,9	3.567,6	3,80
% 100	5.429,4	5.602,8	5.661,4	5.988,8	5.992,3	0,06
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	1.840,1	2.010,0	1.970,7	2.040,7	2.042,0	0,06

Kaynak: KKTCCMB

2016 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 0,82 oranında artış olmuştur. Haziran 2016 itibarıyla 10.036,9 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, Eylül 2016 sonunda 82,3 milyon TL artarak 10.119,2 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Sektörün risk ağırlıklı varlıkları Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde yüzde 9,82 artmıştır.

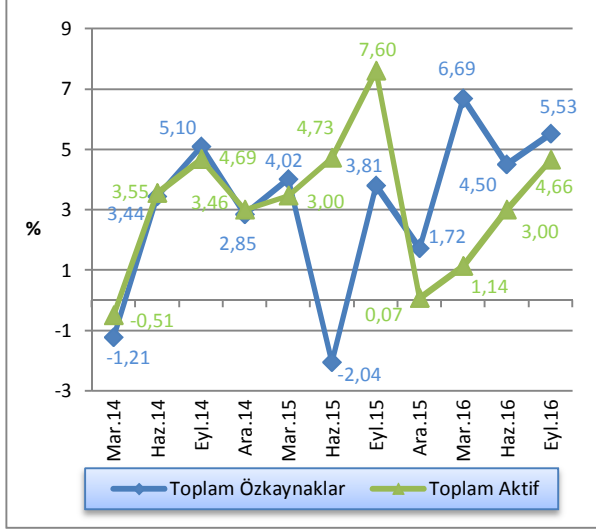
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar

Kaynak: KKTCCMB

2016 Eylül sonu itibarıyla toplam aktifler yüzde 4,66, toplam özkaynaklar yüzde 5,53 oranlarında artış göstermiştir. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 9,11 ve yüzde 19,68 oranlarında artmıştır.

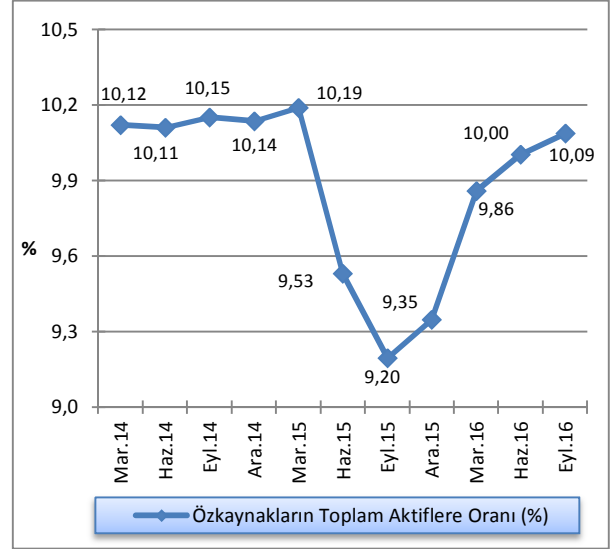
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları

Kaynak: KKTÇMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, 2015 yılının son çeyreğinde yüzde 9,35 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Bu oran 2016 birinci çeyreğinde yüzde 9,86, ikinci çeyreğinde yüzde 10, üçüncü çeyrekte ise yüzde 10,09 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

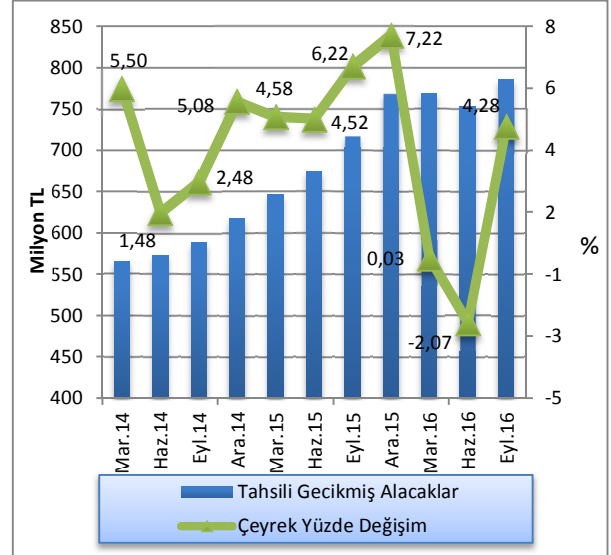

Kaynak: KKTÇMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR

2016 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla 753,1 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, 2016 yılı Eylül ayı sonunda yüzde 4,28 oranında artarak 785,3 milyon TL'ye yükselmiştir. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,53 oranında artmıştır.

Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

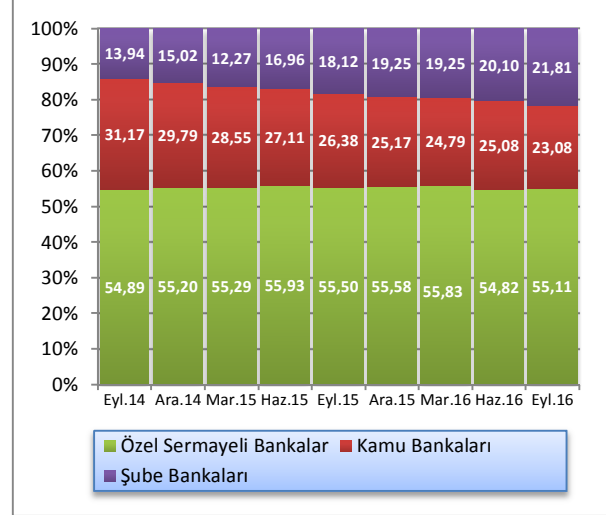

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla özel sermayeli bankalar ile şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre artış, kamu bankalarının payında azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Haziran 2016 - Eylül 2016 döneminde şube bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 20,1'den yüzde 21,81'e, özel sermayeli bankaların payı yüzde 54,82'den yüzde 55,11'e yükselirken, kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 25,08'den yüzde 23,08'e gerilemiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde şube bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 18,12'den yüzde 21,81'e yükselmiş, kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 26,38'den yüzde 23,08'e, özel sermayeli bankaların payı yüzde 55,5'den yüzde 55,11'e gerilemiştir.

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılı üçüncü çeyreğinde, toplam aktifler 18.873 milyon TL, toplam brüt krediler 11.521,2 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, tahsili gecikmiş alacaklar 785,3 milyon TL, özel karşılıklar 485,9 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, 2016 yılı Eylül ayı itibarıyla kamu bankalarında toplam aktifler 5.079,5 milyon TL, toplam brüt krediler 3.139,8 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 181,3 milyon TL, özel karşılıklar ise 117,1,8 milyon TL seviyesindedir. Özel sermayeli bankalarda toplam aktifler 7.935,4 milyon TL,

toplam brüt krediler 4.974,1 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 432,8 milyon TL, özel karşılıklar 214,1 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 5.858,1 milyon TL, toplam brüt krediler 3.407,3 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 171,2 milyon TL, özel karşılıklar 154,7 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)

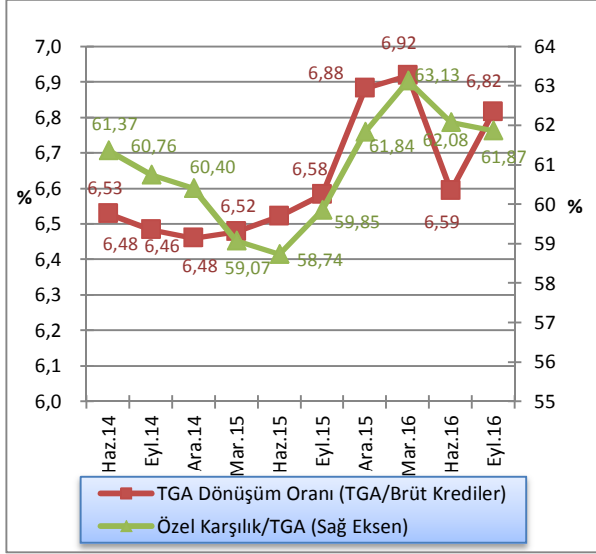
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Mar.16	Haz.16	Eyl.16	Mar.16	Haz.16	Eyl.16	Mar.16	Haz.16	Eyl.16	Mar.16	Haz.16	Eyl.16
Kamu Bankaları	4.823,1	4.909,9	5.079,5	3.085,6	3.125,1	3.139,8	190,7	189,0	181,3	124,6	122,8	117,1
Özel Sermayeli Bankalar	7.357,1	7.630,6	7.935,4	4.706,9	4.877,5	4.974,1	429,3	412,8	432,8	226,8	211,4	214,1
Şube Bankaları	5.327,4	5.491,9	5.858,1	3.322,9	3.417,8	3.407,3	149,0	151,3	171,2	134,1	133,3	154,7
Toplam	17.507,6	18.032,4	18.873,0	11.115,4	11.420,4	11.521,2	769,0	753,1	785,3	485,5	467,5	485,9

Kaynak: KKTÇMB

2014 Aralık ayından itibaren artış eğiliminde olan TGA dönüşüm oranı, 2016 yılı Haziran ayı sonunda bir önceki çeyreğe göre 0,33 puan azalarak yüzde 6,59'a gerilemiş, ancak 2016 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyrek döneme göre 0,23 puan artarak yüzde 6,82'ye ulaşmıştır.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı, 2016 Haziran ayı itibarıyla yüzde 62,08 iken, Eylül 2016'da 0,21 puan azalmış ve yüzde 61,87'ye gerilemiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı 2,02 puan yükselmiştir.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA

Kaynak: KKTÇMB

2016 Haziran ayı sonunda yüzde 1,32 olan sektör aktif kârlılığı, 2016 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 1,37'ye, yüzde 13,74 olan özkaynak kârlılığı yüzde 13,96'ya yüzde 3,27 olan net faiz marjı ise yüzde 3,31'e yükselmiştir. Eylül 2015 - Eylül 2016 döneminde sektör aktif kârlılığı yüzde 1,43'den yüzde 1,37'ye, özkaynak kârlılığı yüzde 14,43'den yüzde 13,96'ya gerilemiş, net faiz marjı ise yüzde 3,29'dan yüzde 3,31'e yükselmiştir.

Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2015			2016	
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Aktif Kârlılığı¹	1,43	1,24	1,06	1,32	1,37
Özkaynak Kârlılığı²	14,43	12,81	10,99	13,74	13,96
Net Faiz Marjı³	3,29	3,28	3,28	3,27	3,31

1 Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

2 Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

3 (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTÇMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 58/2014 sayılı "Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası"nın 12. maddesine istinaden kredi kartları ile ilgili TL - YP işlemlerinde uygulanan aylık akdi ve azami aylık gecikme faiz oranları değişiklik kararı.			30.09.2016	123

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Tüzükler				

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Haz. 2012	1.922.297.719	133.825.379	1.645.791	2.057.768.889	190.100.113	930.807.533	671.272.129	265.589.114	2.057.768.889
30 Eyl. 2012	2.024.266.363	153.308.695	1.725.758	2.179.300.816	191.283.228	982.830.467	691.217.788	313.969.333	2.179.300.816
31 Ara. 2012	2.454.557.334	91.651.874	40.831.510	2.587.040.718	260.911.511	1.357.819.974	700.000.506	268.308.727	2.587.040.718
31 Mar. 2013	2.529.386.602	99.080.149	2.320.907	2.630.787.658	217.047.397	1.366.592.597	746.030.636	301.117.028	2.630.787.658
30 Haz. 2013	2.622.682.346	105.015.585	1.830.484	2.729.528.415	217.783.359	1.352.697.549	805.019.967	354.027.540	2.729.528.415
30 Eyl. 2013	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215
31 Ara. 2013	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31 Mar. 2016	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30 Haz. 2016	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409
30 Eyl. 2016	5.466.386.701	186.416.180	2.729.886	5.655.532.767	319.829.286	1.706.384.976	1.233.282.326	2.396.036.179	5.655.532.767

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dahildir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.2: KKTOMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Haz. 2012	32.888.691	2.510.610	897.704.643	915.582.330	27.756.201	45.855.244	1.922.297.719
30 Eyl. 2012	37.746.858	2.510.610	937.959.685	991.822.178	17.852.088	36.374.944	2.024.266.363
31 Ara. 2012	41.824.170	2.506.876	1.224.645.577	1.016.589.138	126.405.173	42.586.400	2.454.557.334
31 Mar. 2013	48.582.643	2.506.876	1.248.835.118	1.153.243.815	23.927.150	52.291.000	2.529.386.602
30 Haz. 2013	61.108.724	2.506.876	1.274.274.978	1.206.215.874	36.180.430	42.395.464	2.622.682.346
30 Eyl. 2013	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431
31 Ara. 2013	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31 Mar. 2016	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30 Haz. 2016	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458
30 Eyl. 2016	238.570.625	2.611.239	2.029.877.829	3.097.871.008	-	97.456.000	5.466.386.701

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.3: KKTOMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
30 Haz. 2012		630.574	1.262.944				4.591.479	6.484.997
30 Eyl. 2012			1.629.494				4.581.056	6.210.550
31 Ara. 2012			453.024					453.024
31 Mar. 2013			464.117				2.369.863	2.833.980
30 Haz. 2013							2.546.937	2.546.937
30 Eyl. 2013							2.718.359	2.718.359
31 Ara. 2013								-
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-
31 Mar. 2016								-
30 Haz. 2016							4.083.448	4.083.448
30 Eyl. 2016							4.270.101	4.270.101

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.4: KKTCCMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
	TP	YP	TP	YP	TP	YP			
30 Haz. 2012	30.289.431	7.340.149	316.499.424	555.341.233	417.689.731	253.582.398	444.930	20.892.366	1.602.079.662
30 Eyl. 2012	14.402.529	6.604.084	346.198.534	580.702.034	417.571.483	273.646.305	448.719	34.474.567	1.674.048.255
31 Ara. 2012	29.068.032	12.594.336	569.036.541	705.950.851	427.106.666	272.893.840	6.803.900	34.366.314	2.057.820.480
31 Mar. 2013	48.816.728	11.822.337	613.253.255	654.092.851	453.851.811	292.178.825	6.076.543	32.530.883	2.112.623.233
30 Haz. 2013	55.172.326	12.858.690	491.417.120	772.260.838	486.606.486	318.413.481	396.500	20.592.075	1.157.717.516
30 Eyl. 2013	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127
31 Ara. 2013	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31 Mar. 2014	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30 Haz. 2014	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31 Mar. 2016	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30 Haz. 2016	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458
30 Eyl. 2016	51.544.433	68.733.216	389.781.881	1.098.732.181	622.344.234	610.938.092	527.417	97.065.848	2.939.667.302

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.5: KKTOMB D6vız Kurları

Yıllar	Aylar	USD		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2011		1.8889	1.8980	2.4438	2.4556	2.9170	2.9322
2012		1.7826	1.7912	2.3517	2.3630	2.8708	2.8858
2013		2.1343	2.1381	2.9365	2.9418	3.5114	3.5297
2014		2.3189	2.3230	2.8207	2.8258	3.5961	3.6149
2015		2.9076	2.9128	3.1776	3.1833	4.3007	4.3231
2016	1	2.9609	2.9662	3.2292	3.2350	4.2348	4.2569
	2	2.9293	2.9345	3.2296	3.2354	4.0912	4.1125
	3	2.8334	2.8385	3.2081	3.2139	4.0766	4.0979
	4	2.8014	2.8064	3.1908	3.1966	4.0845	4.1058
	5	2.9560	2.9613	3.2906	3.2965	4.3098	4.3323
	6	2.8936	2.8988	3.2044	3.2102	3.8690	3.8891
	7	3.0125	3.0180	3.3446	3.3506	3.9624	3.9831
	8	2.9545	2.9598	3.3040	3.3100	3.8619	3.8821
	9	2.9959	3.0013	3.3608	3.3669	3.8909	3.9112
	10						
	11						
	12						

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2011		1,5449	1,2938
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015		1.4817	1.0929
2016	1	1.4327	1.0906
	2	1.3990	1.1025
	3	1.4412	1.1323
	4	1.4605	1.1390
	5	1.4605	1.1132
	6	1.3393	1.1074
	7	1.3176	1.1102
	8	1.3094	1.1183
	9	1.3010	1.1218
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.7: KKTOMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.8: KKTCCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmî Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2015	1	454	454
	2	275	729
	3	325	1.054
	4	346	1.400
	5	225	1.625
	6	258	1.883
	7	260	2.143
	8	337	2.480
	9	318	2.798
	10	335	3.133
	11	288	3.421
	12	278	3.699
2016	1	278	278
	2	241	519
	3	247	766
	4	204	970
	5	232	1.202
	6	275	1.477
	7	229	1.706
	8	263	1.969
	9	214	2.183
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
30 Haz. 2013	2.830,6	423,5	802,7	7.203,6	-330,0	657,3	11.587,7	9.821,1	516,9	1.249,7	11.587,7
30 Eyl. 2013	3.130,5	381,8	826,8	7.693,6	-337,2	747,3	12.442,8	10.517,1	615,3	1.310,4	12.442,8
31 Ara. 2013	3.463,2	416,6	869,3	8.405,8	-343,6	544,0	13.355,3	11.323,6	670,4	1.361,3	13.355,3
31 Mar. 2014	3.126,5	525,7	868,5	8.456,2	-347,5	657,9	13.287,3	10.708,9	1.233,6	1.344,8	13.287,3
30 Haz. 2014	3.285,9	424,9	888,4	8.782,3	-352,2	730,2	13.759,5	11.037,3	1.331,1	1.391,1	13.759,5
30 Eyl. 2014	3.537,4	411,9	935,7	9.063,1	-357,0	813,2	14.404,3	11.510,8	1.431,4	1.462,1	14.404,3
31 Ara. 2014	3.310,5	890,9	958,4	9.557,8	-373,0	491,5	14.836,1	11.773,8	1.558,7	1.503,6	14.836,1
31 Mar. 2015	3.380,1	768,2	1.002,9	9.969,9	-381,5	610,2	15.349,8	12.258,1	1.527,7	1.564,0	15.349,8
30 Haz. 2015	3.364,5	1.039,2	1.059,3	10.349,0	-396,4	1.335,3	16.075,9	13.000,0	1.543,7	1.532,2	16.075,9
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9
31 Ara. 2015	3.953,2	1.031,3	1.141,5	11.168,1	-475,4	490,9	17.309,6	13.950,5	1.741,1	1.618,0	17.309,6
31 Mar. 2016	3.872,0	1.223,0	1.152,5	11.115,4	-485,4	630,1	17.507,6	14.024,1	1.757,3	1.726,2	17.507,6
30 Haz. 2016	3.871,0	1.314,7	1.166,8	11.420,4	-467,5	727,1	18.032,5	14.300,5	1.928,1	1.803,9	18.032,5
30 Eyl. 2016	4.360,1	1.408,8	1.229,1	11.521,2	-485,9	839,7	18.873,0	14.969,8	1.999,6	1.903,6	18.873,0

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2013	70,1	9,8	43,5	0,0	55,2	3.290,8	11,7	10,5	2.254,8	208,1	1,8	2,5	0,0	752,3	6.711,1
30 Eyl. 2013	81,4	8,6	32,4	0,0	61,2	3.501,6	8,0	10,8	2.436,4	210,2	2,9	2,6	0,0	830,8	7.186,9
31 Ara. 2013	90,4	8,2	15,0	0,0	77,2	3.964,7	16,7	11,2	2.563,3	217,1	4,0	0,0	0,0	902,4	7.870,2
31 Mar. 2014	99,6	6,8	6,6	0,0	65,4	4.192,7	20,2	12,2	2.601,0	208,3	2,1	2,4	0,0	673,9	7.891,2
30 Haz. 2014	110,3	2,6	16,0	0,0	59,8	4.317,3	18,5	13,1	2.686,1	219,1	0,6	2,3	0,0	763,2	8.208,9
30 Eyl. 2014	102,8	12,8	3,3	0,0	64,0	4.425,5	11,5	13,5	2.780,3	225,8	2,3	2,5	0,0	831,1	8.475,4
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4
30 Haz. 2016	161,7	2,1	3,0	0,0	96,6	5.987,6	13,5	13,8	3.130,1	279,9	0,1	4,1	0,0	974,9	10.667,4
30 Eyl. 2016	161,0	4,5	2,3	0,0	93,5	6.022,0	12,2	13,5	3.222,1	289,8	0,1	4,2	0,0	910,7	10.735,9

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2013	50,2	0,5	26,6	0	51,1	2.242,0	11,7	3,2	1.544,4	207,3	1,8	0	0	400,4	4.539,2
30 Eyl. 2013	61,5	0,3	18,8	0	58,1	2.276,1	8,0	3,4	1.670,8	209,3	2,9	0	0	444,1	4.753,3
31 Ara. 2013	69,1	0,3	0,4	0	58,0	2.550,4	16,7	3,6	1.762,5	216,3	3,9	0	0	482,0	5.163,2
31 Mar. 2014	74,6	0,2	0,1	0	55,9	2.537,7	20,2	4,6	1.823,3	207,6	2,1	0	0	456,9	5.183,2
30 Haz. 2014	82,9	0,2	9,7	0	52,6	2.616,4	18,5	5,6	1.883,5	218,1	0,6	0	0	516,3	5.404,4
30 Eyl. 2014	75,4	0	0,1	0	56,8	2.679,4	11,5	5,4	1.958,4	224,7	2,3	0	0	564,2	5.578,2
31 Ara. 2014	66,3	0	0,1	0	60,9	2.898,0	27,0	5,8	2.038,4	228,2	0,1	0	0	566,7	5.891,5
31 Mar. 2015	72,0	0	0,1	0	63,7	2.898,1	30,5	5,8	2.036,9	250,6	0,1	0	0	592,5	5.950,3
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4
31 Mar. 2016	114,4	0	0,4	0	62,1	3.238,7	17,9	5,1	2.166,9	250,1	0	0	0	691,6	6.547,2
30 Haz. 2016	126,0	2,1	0,1	0	57,6	3.311,3	13,5	4,5	2.212,4	278,9	0	0	0	678,0	6.684,4
30 Eyl. 2016	123,0	4,4	0,1	0	52,9	3.296,1	12,1	4,0	2.243,5	288,2	0,1	0	0	644,8	6.669,2

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2013	19,9	9,3	16,8	0	4,0	1.048,8	0	7,3	710,4	0,8	0	2,5	0	352,1	2.171,9
30 Eyl. 2013	19,8	8,2	13,6	0	3,0	1.225,6	0	7,5	765,7	0,9	0	2,6	0	386,7	2.433,6
31 Ara. 2013	21,3	7,9	14,7	0	19,2	1.414,4	0	7,6	800,8	0,8	0	0	0	420,3	2.707,0
31 Mar. 2014	24,9	6,6	6,5	0	9,5	1.655,1	0	7,6	777,7	0,7	0	2,4	0	217,0	2.708,0
30 Haz. 2014	27,5	2,4	6,3	0	7,2	1.700,9	0	7,6	802,4	1,0	0	2,4	0	246,9	2.804,6
30 Eyl. 2014	27,4	12,7	3,2	0	7,1	1.746,2	0	8,1	821,9	1,1	0	2,5	0	267,0	2.897,2
31 Ara. 2014	29,6	9,3	3,1	0	16,0	1.904,6	0	7,8	830,6	1,0	0	0	0	246,9	3.048,9
31 Mar. 2015	26,6	7,5	3,1	0	19,4	2.092,3	0	9,0	899,5	0,1	0	4,5	0	311,8	3.373,8
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0
31 Mar. 2016	31,8	7,0	3,3	0	28,6	2.492,6	0	9,1	918,5	1,0	0	0	0	307,3	3.799,2
30 Haz. 2016	35,6	0	2,9	0	39,0	2.676,3	0	9,3	917,7	1,0	0	4,1	0	297,1	3.983,0
30 Eyl. 2016	38	0	2,7	0	40,6	2.725,8	0	9,5	978,5	1,5	0	4,2	0	265,9	4.066,7

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2013	3.150,7	4,08	3.560,4	11,20	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	3.309,4	5,04	3.877,4	8,90	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	3.709,6	12,10	4.160,6	7,31	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	3.624,4	-2,30	4.266,8	2,56	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	3.726,4	2,81	4.482,5	5,01	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	3.795,6	1,86	4.679,8	4,40	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	4.076,9	7,41	4.863,5	3,92	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	4.163,4	2,12	5.160,7	6,11	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	4.240,8	1,86	5.433,2	5,28	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	4.602,5	4,98	5.796,8	0,11	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	4.535,0	-1,47	5.811,4	0,25	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	5.034,6	11,02	5.632,8	-3,08	10.667,4	3,11
30 Eyl. 2016	5.012,0	-0,45	5.723,9	1,62	10.735,9	0,64

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2013	1.855,2	2,43	4.855,9	9,92	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	1.898,5	2,33	5.288,4	8,91	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	2.115,0	11,41	5.755,3	8,83	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	2.093,7	-1,01	5.797,5	0,74	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	2.177,8	4,02	6.031,1	4,03	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	2.174,9	-0,13	6.300,5	4,47	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	2.416,9	11,13	6.523,5	3,54	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	2.679,4	-0,47	7.667,0	-0,52	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	2.662,4	-0,63	8.005,0	4,41	10.667,4	3,10
30 Eyl. 2016	2.656,7	-0,21	8.079,2	0,93	10.735,9	0,64

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
30 Haz. 2013	4.737,3	713,5	891,0	348,3	21,0	6.711,1
30 Eyl. 2013	5.136,7	712,9	943,3	352,6	41,4	7.186,9
31 Ara. 2013	5.801,7	712,8	960,8	358,1	36,8	7.870,2
31 Mar. 2014	5.771,9	707,7	984,9	396,9	29,8	7.891,2
30 Haz. 2014	6.063,1	729,1	988,8	399,1	28,8	8.208,9
30 Eyl. 2014	6.278,3	759,4	991,4	419,3	27,0	8.475,4
31 Ara. 2014	6.706,8	784,8	1.008,3	424,9	15,6	8.940,4
31 Mar. 2015	7.074,3	787,4	1.017,0	429,6	15,8	9.324,1
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4
31 Mar. 2016	8.137,3	776,4	1.025,0	392,7	15,0	10.346,4
30 Haz. 2016	8.422,4	772,3	1.038,8	408,5	25,4	10.667,4
30 Eyl. 2016	8.520,5	797,2	1.002,0	395,1	21,4	10.735,9

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
30 Haz. 2013	731,4	210,2	3,5	9,6	108,2	186,9	1.249,7
30 Eyl. 2013	735,0	210,2	3,5	9,6	167,6	184,5	1.310,4
31 Ara. 2013	738,1	210,8	3,6	9,6	215,3	183,9	1.361,3
31 Mar. 2014	741,1	222,5	1,4	11,8	63,1	304,9	1.344,8
30 Haz. 2014	785,1	260,0	1,4	13,5	117,8	213,3	1.391,1
30 Eyl. 2014	796,6	260,4	1,4	13,5	177,4	212,8	1.462,1
31 Ara. 2014	800,8	261,6	1,4	13,5	214,7	211,6	1.503,6
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0
31 Mar. 2016	791,8	426,1	0,2	78,7	56,2	373,2	1.726,2
30 Haz. 2016	848,5	425,3	0,3	72,3	156,3	301,2	1.803,9
30 Eyl. 2016	878,5	423,7	0,2	72,7	227,5	301,0	1.903,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Bankaları	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
30 Haz. 2013	25,07	14,82	21,94	19,25	10,00
30 Eyl. 2013	26,11	14,53	22,28	19,42	10,00
31 Ara. 2013	24,02	13,81	21,07	18,28	10,00
31 Mar. 2014	24,39	14,09	18,04	17,38	10,00
30 Haz. 2014	24,49	14,36	18,00	17,47	10,00
30 Eyl. 2014	25,15	14,77	17,87	17,66	10,00
31 Ara. 2014	25,35	14,90	17,43	17,53	10,00
31 Mar. 2015	26,08	14,51	18,23	17,75	10,00
30 Haz. 2015	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00
31 Mar. 2016	24,19	14,94	17,66	17,39	10,00
30 Haz. 2016	24,48	15,14	16,85	17,18	10,00
30 Eyl. 2016	25,26	16,14	18,38	18,36	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
30 Haz. 2013	504,4	187,1	106,3	178,4	108,2
30 Eyl. 2013	771,1	285,9	163,8	275,8	167,6
31 Ara. 2013	1.054,2	382,4	227,7	390,5	215,3
31 Mar. 2014	300,8	114,0	60,0	106,6	63,0
30 Haz. 2014	603,5	214,2	125,2	210,1	117,8
30 Eyl. 2014	914,7	315,9	184,8	320,0	177,4
31 Ara. 2014	1.230,1	409,3	246,6	438,5	214,7
31 Mar. 2015	330,9	109,3	68,5	110,6	79,9
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8
31 Mar. 2016	375,6	118,3	77,8	125,5	56,1
30 Haz. 2016	758,1	252,3	173,5	251,6	156,3
30 Eyl. 2016	1.150,1	373,9	242,0	373,9	227,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2013	1.572,0	5.605,9	1.370,2	263,2	1.009,8	9.821,1
30 Eyl. 2013	1.704,1	5.793,6	1.589,9	317,4	1.112,0	10.517,0
31 Ara. 2013	1.996,7	6.136,3	1.629,7	360,6	1.200,3	11.323,6
31 Mar. 2014	1.901,6	6.162,5	1.701,8	391,4	1.156,3	11.313,6
30 Haz. 2014	1.386,0	6.392,3	1.719,3	386,0	1.153,7	11.037,3
30 Eyl. 2014	1.440,2	6.573,9	1.847,5	463,2	1.186,0	11.510,8
31 Ara. 2014	1.469,5	6.744,4	1.910,0	493,0	1.156,9	11.773,8
31 Mar. 2015	1.480,3	7.034,4	2.043,0	466,5	1.233,8	12.258,0
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5
31 Mar. 2016	1.750,4	7.918,7	2.488,7	591,5	1.274,8	14.024,1
30 Haz. 2016	1.912,7	7.930,3	2.584,2	603,7	1.269,6	14.300,5
30 Eyl. 2016	2.064,9	8.206,5	2.751,7	608,2	1.338,5	14.969,8

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2013	783,6	3.826,2	870,2	142,6	335,2	5.957,8
30 Eyl. 2013	808,1	3.822,4	952,8	159,8	344,6	6.087,7
31 Ara. 2013	1.008,5	3.901,3	927,3	174,2	348,1	6.359,4
31 Mar. 2014	955,5	3.811,3	938,5	169,6	316,3	6.191,2
30 Haz. 2014	749,7	3.968,1	968,8	178,9	296,7	6.162,2
30 Eyl. 2014	749,1	4.052,1	1.005,7	221,2	311,0	6.339,1
31 Ara. 2014	798,0	4.122,7	1.013,8	234,3	299,1	6.467,9
31 Mar. 2015	769,5	4.328,5	1.068,6	213,9	285,6	6.666,1
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4
31 Mar. 2016	797,1	4.557,7	1.280,1	225,0	261,6	7.121,5
30 Haz. 2016	898,2	4.618,9	1.341,7	221,6	263,3	7.343,7
30 Eyl. 2016	968,4	4.690,1	1.463,3	203,2	258,9	7.583,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2013	788,4	1.779,7	500,0	120,6	674,6	3.863,3
30 Eyl. 2013	896,0	1.971,2	637,1	157,5	767,5	4.429,3
31 Ara. 2013	988,1	2.235,1	702,4	186,4	852,2	4.964,2
31 Mar. 2014	600,0	2.351,2	763,3	221,8	840,0	4.776,4
30 Haz. 2014	636,2	2.424,3	750,5	207,1	857,0	4.875,1
30 Eyl. 2014	691,0	2.521,8	841,8	242,1	875,0	5.171,7
31 Ara. 2014	671,5	2.621,7	896,3	258,7	857,7	5.305,9
31 Mar. 2015	710,8	2.705,9	974,5	252,5	948,2	5.591,9
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1
31 Mar. 2016	953,3	3.361,1	1.208,6	366,5	1.013,0	6.902,5
30 Haz. 2016	1.014,5	3.311,4	1.242,5	382,1	1.006,3	6.956,8
30 Eyl. 2016	1.096,5	3.516,5	1.288,3	405,0	1.079,6	7.385,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2013	602,0	1.258,1	7.304,9	271,5	384,6	9.821,1
30 Eyl. 2013	688,0	1.358,6	7.633,3	387,1	450,1	10.517,1
31 Ara. 2013	749,1	1.457,6	8.056,6	421,7	638,5	11.323,6
31 Mar. 2014	750,0	1.399,4	8.225,9	333,7	604,6	11.313,6
30 Haz. 2014	760,6	1.461,2	8.544,2	271,3	596,5	11.633,8
30 Eyl. 2014	767,0	1.610,1	8.850,1	283,6	705,2	12.216,0
31 Ara. 2014	760,4	1.696,1	9.016,1	301,2	799,4	12.573,2
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8
31 Mar. 2016	825,4	2.380,7	10.581,1	236,9	1.024,2	15.048,3
30 Haz. 2016	881,2	2.442,5	10.745,4	231,4	1.025,7	15.326,2
30 Eyl. 2016	913,5	2.744,1	11.022,3	289,9	1.148,4	16.118,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2013	502,5	769,7	4.407,5	174,8	103,3	5.957,8
30 Eyl. 2013	524,1	815,8	4.450,5	172,2	125,1	6.087,7
31 Ara. 2013	559,5	862,2	4.567,2	163,7	206,7	6.359,4
31 Mar. 2014	569,2	785,9	4.471,4	106,1	258,6	6.191,2
30 Haz. 2014	612,0	791,2	4.632,2	126,8	266,6	6.428,8
30 Eyl. 2014	594,3	868,7	4.737,8	138,3	357,8	6.696,9
31 Ara. 2014	577,2	879,8	4.875,8	135,1	399,0	6.866,9
31 Mar. 2015	552,5	965,0	5.006,1	142,5	331,0	6.997,1
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0
31 Mar. 2016	615,7	1.101,8	5.286,0	118,1	285,5	7.407,1
30 Haz. 2016	669,7	1.107,3	5.441,0	125,7	208,8	7.552,5
30 Eyl. 2016	708,4	1.216,8	5.492,2	166,5	227,8	7.811,7

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2013	99,5	488,5	2.897,4	96,7	281,2	3.863,3
30 Eyl. 2013	163,8	542,8	3.182,8	214,9	325,1	4.429,4
31 Ara. 2013	189,7	595,4	3.489,4	257,9	431,8	4.964,2
31 Mar. 2014	180,8	613,4	3.754,6	227,6	346,0	5.122,4
30 Haz. 2014	148,5	670,0	3.912,1	144,5	329,8	5.204,9
30 Eyl. 2014	172,6	741,5	4.112,3	145,3	347,4	5.519,1
31 Ara. 2014	183,2	816,3	4.140,3	166,1	400,4	5.706,3
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8
31 Mar. 2016	209,7	1.279,0	5.295,1	118,8	738,6	7.641,2
30 Haz. 2016	211,6	1.335,2	5.304,3	105,6	817,0	7.773,7
30 Eyl. 2016	205,1	1.527,4	5.530,0	123,4	920,6	8.306,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2012	I	1.445,9	-7,36	7.967,1	-0,68	8.587,4	-0,42
	II	1.490,4	3,08	8.133,7	2,09	8.769,5	2,12
	III	1.535,6	3,03	8.402,6	3,31	9.024,4	2,91
	IV	1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,21	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,74	14.279,5	8,09	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,52	14.340,3	0,88	15.181,5	0,48
	II	2.935,9	4,93	14.579,3	1,67	15.552,1	2,44
	III	3.117,0	6,17	15.244,2	4,56	16.278,0	4,67

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T. HALK BANKASI A.Ş.
19	T. İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	3.143,7	4.101,4	4.671,3	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	10.848,5 ^(T)
GSMH (Milyon ABD doları)	2.327,8	2.845,2	3.598,8	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9	3.744,9	n.a
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	33.128	35.225	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	15.109	13.721	n.a
Enflasyon Oranı (%)	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	7,8	5,3 ^(T)
Mevduatlar (Milyon ABD doları) (2)	2.659,3	3.294,9	4.166,1	3.645,7	4.277,0	4.426,1	4.281,8	5.034,1	5.006,4	5.077,3	4.798,0	n.a
Döviz Rezervi (Milyon ABD doları)	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	2.116,4	1.775,6	1.555,7	1.379,0	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	66,6	64,9	83,7	83,6	71,1	96,4	119,9	116,3	120,7	134,0	118,1	148,6 ^(T)
İthalat (Milyon ABD doları) (4)	1.255,5	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.703,9	1.699,4	1.538,8	1.274,7	1.944,7 ^(T)
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-1.188,9	-1.311,3	-1.455,5	-1.597,1	-1.255,1	-1.507,8	-1.580,0	-1.587,6	-1.578,7	-1.404,8	-1.156,6	-1.796,1 ^(T)
İhracat / İthalat (%)	5,6	4,7	5,1	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5	7,6 ^(T)	7,6 ^(T)
Gelen Turist Sayısı	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	1.366.007	n.a	n.a
a) Türkiye	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	1.020.577	n.a	n.a
b) Diğer	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	345.430	n.a	n.a
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	746,7 ^(T)	772,8 ^(T)
İstihdam	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	103.149	101.936 ^(T)	104.047 ^(T)
İşsiz Sayısı	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	9.320	n.a	n.a
İşsizlik Oranı (%)	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3	8,2 ^(T)	8,2 ^(T)
Nüfus (5)	220.289	257.513	268.011	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	313.626	n.a	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,1	1,7	1,5	1,5	1,4	n.a	n.a
Nüfus Yoğunluğu	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	85,7	87,4	90,1	93,1	96,7	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	3,4	3,1	3,1	3,2	3,1	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	7,3	7,2	7,3	7,4	7,6	n.a	n.a
Yıllık Ortalama 1 ABD = TL	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1.5063	1.6782	1.8006	1.9094	2.1926	2.7266	n.a

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Türk Lirası mevduatları ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.

4) Hidrokarbon İthalatı dâhil değildir.

5) De-jure

(T) Tahmin

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla Milyon TL)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)
1. Tarım	214,2	249,4	288,2	259,2	300,6	330,3	366,4	386,5	405,0	489,3	609,7	645,3
2. Sanayi	281,0	377,5	430,8	542,8	516,7	552,4	558,5	587,1	636,6	779,7	937,6	971,0
3. İnşaat	164,9	314,8	364,4	362,2	346,4	312,1	408,5	335,8	370,7	370,2	480,5	479,8
4. Ticaret - Turizm	541,4	617,5	630,3	721,7	766,3	900,0	1.216,8	1.385,3	1.527,9	1.829,1	2.012,9	2.288,9
5. Ulaştırma - Haberleşme	328,8	437,2	533,4	614,5	597,3	525,2	553,1	642,9	711,4	788,0	896,6	948,5
6. Mali Müesseseler	195,5	259,3	309,4	357,8	388,4	404,4	472,6	506,0	579,7	637,4	719,4	758,4
7. Konut Gelirleri	70,3	117,7	144,2	175,9	202,5	220,6	274,4	305,8	358,2	398,9	456,2	474,7
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	307,9	441,9	493,5	525,2	609,3	652,3	727,5	801,8	891,6	1.026,1	1.422,6	1.256,5
9. Kamu Hizmetleri	628,1	808,0	1.003,5	1.104,0	1.201,2	1.180,1	1.294,3	1.294,9	1.349,9	1.603,6	1.715,2	1.971,2
10. İthalat Vergileri	338,3	364,7	406,7	416,6	447,6	536,3	637,0	709,1	775,9	936,4	971,8	1.074,7
11. GSYH	3.070,4	3.988,1	4.604,3	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6	10.222,5	10.868,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	73,3	113,3	66,9	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2	-11,8	-20,3
GSMH	3.143,7	4.101,4	4.671,2	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	10.848,5

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Tarım	7,0	6,3	6,3	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	5,5	6,0
2. Sanayi	9,2	9,5	9,4	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	8,8	9,2
2.1. Taş Ocakçılığı	0,6	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7
2.2. İmalat Sanayi	4,8	4,5	4,4	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	3,1	3,7
2.3. Elektrik-Su	3,8	3,9	3,9	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	5,1	4,8
3. İnşaat	5,4	7,9	7,9	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	4,2	4,7
4. Ticaret - Turizm	17,6	15,5	13,7	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,6	19,7
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	12,1	12,1	9,5	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	12,3	10,7
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	5,6	5,6	4,2	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,3	9,0
5. Ulaştırma - Haberleşme	10,7	10,7	11,6	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	8,9	8,8
6. Mali Müesseseler	6,4	6,5	6,7	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2	7,0
7. Konut Sahipliği	2,3	3,0	3,1	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5	4,4
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,0	11,1	10,7	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,6	13,9
9. Kamu Hizmetleri	20,4	20,3	21,8	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,1	16,8
10. İthalat Vergileri	11,0	9,2	8,8	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	10,6	9,5
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla Milyon TL)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^(T)	2016 ^(T)
1. Toplam Kaynaklar	4.394,9	4.996,3	5.629,3	5.516,7	6.065,0	6.849,7	7.141,1	7.664,8	8.866,0	9.268,0	10.051,4
2. Toplam Yatırımlar	1.018,0	1.089,2	1.049,1	946,6	1.049,6	1.266,5	1.175,5	1.147,8	1.276,7	1.560,8	1.729,4
3. Toplam Tüketim	3.376,8	3.907,1	4.580,1	4.570,0	5.015,4	5.583,1	5.965,6	6.516,9	7.589,3	7.707,2	8.322,0
4. Kamu Harcanabilir Geliri	756,0	904,7	1.105,6	751,9	962,2	1.059,2	1.491,8	1.341,3	1.688,9	1.557,9	1.631,8
5. Özel Harcanabilir Gelir	3.345,4	3.766,5	4.022,7	4.663,3	4.687,3	5.449,9	5.424,0	6.238,1	7.151,5	7.434,9	8.104,4
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	28,6	29,0	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	23,3	25,3	25,6
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	724,6	764,2	548,2	845,2	634,1	976,1	950,3	1.062,5	1.251,0	1.285,6	1.414,2

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)
1. Tarım	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	4,8	14,5	8,0
2. Sanayi	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	8,5	19,5	2,7
3. İnşaat	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	-4,5	6,5	3,5
4. Ticaret-Turizm	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	8,5	-0,8	4,1
5. Ulaştırma-Haberleşme	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	3,2	5,7	3,5
6. Mali Müesseseler	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	0,8	1,7	2,5
7. Konut Sahipliği	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	2,6	3,0	3,6
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	8,8	9,5	4,0
9. Kamu Hizmetleri	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	-0,1	0,1	1,5
10. İthalat Vergileri	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	7,9	-9,6	2,8
11. GSYH	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,8	4,0	3,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	40,5	41,9	0,0
GSMH	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,9	4,1	3,6

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)
1. Tarım	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7	49.136.362,5	51.058.138,0	54.190.288,2	71.537.594,6	80.677.502,9
2. Sanayi	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2	142.669.112,1	196.282.358,0	182.282.511,4	134.113.143,5	176.634.576,1
3. İnşaat	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1	18.049.456,8	23.777.795,6	20.184.643,4	18.218.607,7	20.150.461,1
4. Ticaret-Turizm	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0	71.044.040,8	204.894.425,1	99.378.955,6	97.417.516,7	71.348.563,4
5. Ulaştırma-Haberleşme	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3	143.832.803,7	94.706.890,3	125.649.623,3	124.633.379,9	135.985.389,6
6. Mali Müesseseler	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4	12.573.295,1	10.385.135,1	14.068.264,1	12.817.823,9	11.376.122,8
7. Konut Sahipliği	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0	403.403.564,2	506.363.162,1	450.364.349,3	543.245.804,8	512.905.263,9
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1	143.639.163,1	68.177.274,4	71.148.838,9	57.283.971,0	84.963.240,3
9. Kamu Hizmetleri	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6	32.150.546,4	54.257.302,8	77.170.851,6	88.418.427,5	71.785.372,6
Toplam	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4	1.016.498.344,7	1.209.955.946,4	1.094.397.325,7	1.147.686.269,5	1.165.826.492,7

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)
1. Kamu Gelirleri	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	1.986.206.692,7	1.862.053.831,4	2.089.052.564,2	2.303.325.976,6	2.773.761.861,1	2.796.812.940,2	3.303.034.133,3
2. Transferler	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,3	1.244.081.261,1	1.281.938.535,1	1.455.510.968,5	1.614.102.550,8
3. Kamu Harcanabilir Geliri	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.041.495.990,3	751.938.260,8	962.203.916,8	1.059.244.715,5	1.491.823.326,0	1.341.301.971,7	1.688.931.582,5
4. Kamu Cari Giderleri	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.621.100.773,5	1.667.829.509,0	1.836.123.617,8	2.101.198.831,6
5. Kamu Tasarrufu	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-324.960.142,5	-735.651.525,0	-585.691.164,1	-561.856.058,0	-176.006.183,0	-494.821.646,1	-412.267.249,1
6. Kamu Yatırımı	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	196.745.696,8	237.422.206,9	183.704.785,6	242.524.709,3
7. Kamu Finansman Gereği	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	605.985.477,9	920.764.194,3	766.852.428,4	758.601.754,8	413.428.389,9	678.526.431,7	654.791.958,4

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)
1. Özel Harcanabilir Gelir	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.086.838.144,1	4.663.342.438,0	4.687.331.019,2	5.499.929.813,2	5.424.008.303,3	6.238.101.304,5	7.151.456.425,1
2. Özel Tüketim	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7	3.962.008.014,7	4.297.745.493,7	4.680.794.290,1	5.488.140.753,7
3. Özel Tasarruf	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	873.152.280,4	1.580.887.664,1	1.219.838.122,5	1.537.921.798,5	1.126.262.809,6	1.557.307.014,4	1.663.315.671,4
4. Özel Yatırım	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0	1.069.816.463,7	938.089.479,7	964.130.762,7	1.034.177.133,0
5. Özel Tasarruf-Yatırım Farkı	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	105.035.427,9	819.394.194,3	351.414.888,5	468.105.334,8	188.173.329,9	593.176.251,7	629.138.538,4

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(*)
I. Bütçe Gelirleri	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.746.054,0	2.733.508.126,6	2.717.380.643,9	3.207,9
1. Yerel Gelirler	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.147.952,7	2.338.729.397,3	2.286.524.201,4	2.708,7
2. Dış Yardımlar	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.598.101,3	394.778.729,3	430.856.442,4	499,2
II. Bütçe Giderleri	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.717.192,2	2.964.278.216,8	3.261.442.097,7	3.635,4
1. Cari Giderler	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.028.230,4	1.199.857.540,4	1.295.770.450,0	1.495,5
2. Transferler	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.351.944,3	1.319.785.540,6	1.458.418.886,8	1.580,4
3. Savunma	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	199.979.873,2	194.687.299,6	201.795.988,0	227,5
4. Yatırımlar	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.357.144,3	249.947.836,2	305.456.773,0	362,0
III. Bütçe Dengesi	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-501.971.138,2	-230.770.090,2	-544.061.453,9	-427,6

(*) Milyon TL

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I. Bütçe Gelirleri	39,8	36,8	40,9	37,6	34,2	37,1	35,7	39,5	35,9	36,3
1. Yerel Gelirleri	33,2	29,6	34,9	31,9	29,1	31,7	29,8	33,8	30,2	30,6
2. Dış Yardımlar ve Krediler	6,6	7,2	6,1	5,7	5,0	5,4	6,0	5,7	5,7	5,6
II. Bütçe Giderleri	47,7	46,9	45,5	46,1	47,6	47,1	43,4	42,9	43,0	41,1
1. Cari Giderler	18,2	18,1	20,0	20,0	20,4	20,2	17,7	17,3	17,1	16,6
2. Transferler	22,3	19,1	18,1	19,0	21,3	20,7	19,1	19,1	19,2	17,9
3. Savunma	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,7	2,6
4. Yatırımlar	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8	3,3	3,5	3,6	4,0	4,1
III. Bütçe Dengesi	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4	-10,0	-7,7	-3,3	-7,2	-4,8

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Cari İşlemler Dengesi	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7	-11,7	271,6
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7	186,9	168,9
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9	-176,7	-75,8
4. Net Hata ve Noksan	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9	1,5	364,7

Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ocak	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88	0,47
Şubat	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14	0,31
Mart	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41	0,09
Nisan	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09	1,09
Mayıs	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73	1,86
Haziran	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18	2,33
Temmuz	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90	3,23
Ağustos	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72	4,00
Eylül	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78	4,63
Ekim	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39	5,85
Kasım	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38	
Aralık	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8			
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4			
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3			
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)

Ana Gruplar	Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
	2016											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,62	-0,10	-0,48	0,14	-0,38	-0,60	0,62	0,96	-0,08	0,01		
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	0,07	0,09	0,01	0,01	0,01	0,36	0,01	-0,01	-0,01		
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,41	-0,43	0,27	0,71	0,06	0,16	-0,15	-0,68	-0,07	0,77		
4. Konut, Su, Elekt., Gaz ve Diğer Yakıtlar	0,03	-0,04	-0,05	-0,34	0,12	0,22	-0,17	0,01	0,03	0,02		
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,02	0,00	0,11	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02	-0,02	0,08		
6. Sağlık	0,07	0,02	0,05	0,03	0,13	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01		
7. Ulaştırma	0,11	0,15	-0,23	0,35	0,65	0,41	0,07	0,35	0,50	0,30		
8. Haberleşme	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01		
9. Eğlence ve Kültür	-0,06	0,00	0,06	0,02	0,02	0,01	0,04	0,02	0,02	0,00		
10. Eğitim	0,06	0,01	-0,04	-0,01	0,06	-0,01	-0,04	0,06	0,20	0,03		
11. Lokanta ve Oteller	-0,06	0,05	0,02	0,06	0,03	0,15	0,08	0,02	-0,01	-0,02		
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,09	0,10	-0,01	0,02	0,04	0,07	0,05	-0,02	0,04	-0,03		
Genel	0,47	-0,17	-0,21	0,99	0,76	0,46	0,88	0,75	0,60	1,17		

Kaynak: DPÖ

Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1990	340.500	01.01.1990
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1994	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
1995	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1997	33.800.000	01.09.1997
1998	50.250.000	01.01.1998
1998	67.000.000	01.09.1998
1999	85.000.000	01.01.1999
1999	103.000.000	01.01.1999
2000	137.000.000	01.01.2000
2000	160.000.000	01.07.2000
2001	200.000.000	01.01.2001
2001	240.000.000	01.08.2001
2002	320.000.000	01.01.2002
2002	380.000.000	01.10.2002
2003	440.000.000	01.01.2003
2003	500.000.000	01.08.2003
2004	550.000.000	01.03.2004
2004	627.000.000	01.07.2004
2005	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
2006	860 (YTL)	01.08.2006
2007	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
2008	1.190 (YTL)	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
2014	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015
2016	1.834	01.07.2016

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
19.09.2013	3,39	3,56	3,58	3,21	3,21
03.10.2013	3,34	3,51	3,51	3,15	3,15
22.10.2013	3,35	3,52	3,52	3,16	3,16
05.11.2013	3,31	3,48	3,50	3,14	3,14
17.12.2013	3,41	3,58	3,59	3,22	3,22
10.01.2014	3,50	3,67	3,66	3,29	3,29
31.01.2014	3,58	3,75	3,73	3,36	3,36
21.02.2014	3,62	3,79	3,73	3,36	3,36
14.03.2014	3,67	3,85	3,77	3,37	3,37
04.04.2014	3,67	3,85	3,72	3,32	3,32
29.04.2014	3,67	3,85	3,68	3,28	3,28
21.05.2014	3,63	3,81	3,66	3,26	3,26
12.06.2014	3,63	3,81	3,64	3,25	3,25
03.07.2014	3,76	3,94	3,75	3,35	3,35
24.07.2014	3,74	3,92	3,71	3,31	3,31
14.08.2014	3,70	3,89	3,71	3,31	3,31
26.09.2014	3,69	3,88	3,70	3,29	3,29
17.10.2014	3,64	3,83	3,65	3,24	3,24
07.11.2014	3,49	3,68	3,53	3,12	3,12
28.11.2014	3,42	3,61	3,48	3,07	3,07
19.12.2014	3,18	3,37	3,26	2,86	2,86
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
16.01.2016	3,18	3,38	3,07	2,86	2,86
23.01.2016	3,18	3,38	2,97	2,86	2,86
06.02.2016	3,12	3,32	2,86	2,86	2,86
19.03.2016	3,20	3,40	2,94	2,94	2,94
05.05.2016	3,27	3,47	3,03	2,94	3,02
26.05.2016	3,39	3,59	3,20	-	3,17
17.06.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
12.07.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
24.08.2016	3,47	3,67	3,30	-	3,26
20.09.2016	3,54	3,74	3,36	-	3,32
11.10.2016	3,57	3,77	3,36	-	3,35
01.11.2016	3,63	3,83	3,45	-	3,41

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7	3.377	3,61	3.892	4,03	4.901	5,01	4.017	3,9
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1	73	0,1	39	0,04	179	0,19	157	0,16	119	0,1
3. İmalat Sanayi	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0	6.636	7,1	6.632	6,87	5.961	6,09	8.075	7,8
4. Elektrik, Gaz, Su	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1	1.286	1,38	1.356	1,4	1.421	1,45	1.787	1,7
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3	6.496	6,95	7.224	7,48	7.139	7,29	8.096	7,8
6. Toptan ve Perakende Ticaret	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7	17.256	18,46	16.141	16,72	16.689	17,05	18.817	18,2
7. Lokanta ve Oteller	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0	7.553	8,08	9518	9,86	8.007	8,18	8.859	8,6
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4	5.282	5,65	5.156	5,34	6.133	6,27	6.431	6,2
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7	3.560	3,81	3.312	4,43	3.404	3,48	3.730	3,6
10. Gayrimenkul Kiralama	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0	5.481	5,86	6.714	6,95	5.931	6,06	7.989	7,7
11. Kamu Yönetimi	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8	17.428	18,65	15.775	16,34	18.559	18,96	15.081	14,6
12. Eğitim Hizmetleri	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8	9.967	10,66	10.028	10,39	10.040	10,26	9.493	9,2
13. Sağlık İşleri	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7	3.020	3,23	3.487	3,61	2.838	2,9	3.130	3,0
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9	6.086	6,51	7.125	7,38	6.688	6,83	7.524	7,3
Toplam	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100	93.498	100	93.470	100	96.539	100	97.868	100	103.149	100

Kaynak: DPÖ

Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2005	34.144.209	17.126.856	6.917.539	6.852.957	1.574.261	66.615.822
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015	66.228.636	6.195.720	3.928.539	35.611.170	6.114.736	118.078.801
2016 (Ocak - Eylül)	56.229.091	5.394.994	707.284	18.431.258	3.110.660	83.873.287

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2005	817.348.068	264.336.128	85.160.122	23.586.046	50.148.935	14.900.227	1.255.479.526
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	995.563.199	238.330.438	125.280.677	70.915.525	75.481.630	33.204.743	1.538.776.212
2015	967.563.226	271.360.515	115.042.857	45.084.868	70.781.057	30.744.861	1.500.577.384
2016 (Ocak - Ağustos)	547.008.727	184.326.303	85.210.710	30.537.930	40.017.118	24.478.335	911.579.123

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı

Yıllar	Ercan	Girne	Gazi Mağusa	Karpaz	Toplam
2014	1.577.347	49.967	18.608	291	1.646.213
2015	1.693.694	60.733	19.196	342	1.773.965
2016 (Ocak – Eylül)	1.333.029	47.711	13.872	243	1.394.855

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (Ocak – Eylül)
Yabancı	114.218	108.343	156.381	183.651	209.379	224.426	180.057	172.515
KKTC	55.440	52.653	45.243	45.175	40.125	49.598	43.218	38.910
Türkiye	304.942	336.240	393.238	459.529	464.397	529.909	442.068	469.041
Genel Toplam	474.600	497.236	594.862	688.355	713.901	803.933	665.343	680.466

Kaynak: DPÖ

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

